

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Laposa Tamás

Digitális kohézió

Laposa Tamás
Digitális kohézió

Laposa Tamás

Digitális kohézió

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Budapest, 2023

Szerző
Laposa Tamás

Szakmai lektorok
Antal Tímea
László Gábor

A kézirat lezárásának éve: 2022

Kiadja a Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Ludovika Egyetemi Kiadó
A kiadásért felel: Deli Gergely rektor

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.
Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

Felelős szerkesztő: Pordány Katalin
Olvasószerkesztő: Tomka Eszter
Korrektor: Nagy Judit
Tördelőszerkesztő: Fehér Angéla

DOI: https://doi.org/10.36250/00989_00

ISBN 978-963-531-733-2 (ePDF) | ISBN 978-963-531-734-9 (ePub)

© A szerző, 2023
© A kiadó, 2023

Minden jog védve.

Tartalom

Előszó	7
1. Költségoptimalizáció – elméleti alapok	9
1.1. A szabályozás költség szerkezete	9
1.2. Az adminisztratív terhek	12
1.3. Az SCM módszertana	17
2. Szabályozás optimalizáció az Európai Unióban	23
2.1. A szabályalkotás modernizációja és minőségének javítása	23
2.2. Az Adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programja	26
3. Az e-kohézió koncepciója és szabályozási környezete	31
3.1. Az e-kohézió-koncepció	32
3.2. Az e-kohézió uniós szabályozási háttere	37
3.2.1. Elektronikus adatszere	38
3.2.2. Az egyszeri adatbekérés elve és a rendszerek interoperabilitása	42
3.2.3. E-aláírás	44
3.2.4. E-dokumentum-kezelés, e-audit, információbiztonság	46
3.2.5. Adatvédelem és üzleti titkok védelme	51
3.2.6. Felhasználóbarátság	52
3.2.7. Mobilapplikációk	53
3.3. Az e-kohézió komponensei a hazai szabályozásban	53
3.3.1. Elektronikus adatszere	54
3.3.2. Egyszeri adatbekérés	58
3.3.3. Interoperabilitás	59
3.3.4. E-aláírás	60
3.3.5. E-dokumentum-kezelés	61
3.3.6. E-audit	62
3.3.7. Határidők számítása	63
3.3.8. További komponensek	66
4. Az e-kohézió stratégiai környezete	67
4.1. A digitalizáció 2020 előtti stratégiai környezete az unióban	67
4.1.1. Digitális menetrend	69
4.1.2. Egységes digitális piac	71
4.2. A digitalizáció 2020 utáni stratégiai környezete	72
4.2.1. Európa digitális jövőjének megtervezése	72
4.2.2. Európai adatstratégia	77

4.3. A digitalizáció hazai stratégiai környezete 2020 előtt	79
4.3.1. A Magyar Zoltán közigazgatás-fejlesztési program és a Magyar közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési stratégia (2014–2020)	79
4.3.2. Digitális jólét program	82
4.4. A digitalizáció hazai stratégiai környezete 2020 után	83
4.4.1. Nemzeti digitalizációs stratégia	83
5. Az e-kohézió a fejlesztéspolitikai programokban	87
5.1. E-kohézió a partnerségi megállapodásokban	87
5.2. Az e-kohézió megjelenése a fejlesztési programokban	91
6. E-kohézió – az Európai Bizottság által végzett kutatás eredményei	95
6.1. E-kohézió a partnerségi megállapodásokban	95
6.2. A tagállami koncepciók elemzése	101
7. Az e-kohézió hatásai és gyakorlati megvalósítása – hazai tapasztalatok	105
7.1. Az elektronikus portál általános bemutatása	107
7.1.1. Hozzáférés, regisztráció, belépés	107
7.1.2. A felület kezdőoldala, általános funkcionalitása	110
7.1.3. Felhasználótípusok	111
7.1.4. Támogatási lehetőségek	113
7.1.5. Projektek kezelése, statisztikák	114
7.1.6. Folyamatban lévő feladatok kezelése	115
7.1.7. Beszerzések kezelése	116
7.1.8. e-Posta	116
7.1.9. Állami értékelés	117
7.1.10. Navigációfüggetlen funkciók	117
7.2. Az elektronikus portál használata – kérelem kitöltése és beküldése	119
7.2.1. Támogatási kérelem létrehozatala, a támogatási kérelem-kitöltő működése	119
7.2.2. Támogatási kérelmek kitöltése és beküldése	121
Jegyzékek	125
Rövidítések jegyzéke	125
Ábrák jegyzéke	126
Táblázatok jegyzéke	126
Szemelvények jegyzéke	127
Felhasznált irodalom	129

Előszó

Az EU stratégiai és szakpolitikai célkitűzéseinek elérését nemzeti és uniós szintű szabályok szavatolják. A szabályozás garanciális jellegének érvényesítése különböző költségek formájában jelenik meg az érintettek szintjén. A szabályozás egyik lényeges követelménye, hogy a jogalkotás biztosítsa a szakpolitikai célok maradéktalan és megfelelő minőségű megvalósulását, de ne generáljon indokolatlan adminisztratív terheket az érintettek számára. Az optimális költségszint elérése megfelelő módszertani előkészítést, az optimális költségszint megőrzése pedig a gazdasági, technológiai, társadalmi változások figyelembevételével a szabályozási környezet folyamatos aktualizálását igényli. A szabályozás optimalizációjának egyik kiemelt eszköze az eljárási folyamatok észszerűsítése és az ügyféloldali adminisztratív terhek csökkentése, ennek érdekében az EU számos programot indított az elmúlt évtizedekben.

A kohéziós politika az EU kiemelt szakpolitikájaként közvetlenül támogatja az unió alapvető céljainak (gazdasági, társadalmi és területi kohézió) megvalósulását. A szakpolitika elsődlegesen a régiók közti különbségek csökkentésére fókuszál, a versenyképesség javítása, a munkahelyteremtés és a gazdasági növekedés serkentése révén. A kohéziós politika többéves fejlesztési programok megvalósításával, célzott támogatások nyújtásával járul hozzá a kohéziós célkitűzések és az unió stratégiai céljainak eléréséhez. Az adminisztratív terhek csökkentése a programok megfelelő végrehajtásának érdekében a kohéziós politika terén is fontos hangsúlyt kap.

E szakkönyv célja a kohéziós politika adminisztratív terheinek csökkentését célzó e-kohézió-konceptió bemutatása. A mű ismerteti a koncepció stratégiai, szakpolitikai, technológiai és szabályozási környezetét, valamint a megvalósítás hazai és nemzetközi gyakorlatát.

Az első fejezet áttekinti az adminisztratív terhek csökkentésének tudományos és módszertani hátterét, bemutatja a szabályozás költségeit, a költségek számszerűsítésének és csökkentésének módszereit.

A második fejezet a szabályozás optimalizációjával és minőségének javításával, az adminisztratív terhek csökkentését célzó uniós programokkal foglalkozik, amelyek keretében az e-kohézió-konceptió kidolgozása elindult. Az e-kohézió kialakulását, valamint koncepcionális alkotóelemeit és szabályozási kereteit a harmadik fejezet mutatja be.

A negyedik fejezet célja, hogy felvázolja a koncepció stratégiai kontextusát hazai és uniós szinten a 2014–2020-as és az aktuális programozási időszak tekintetében is. Az ötödik fejezet az e-kohézió megvalósítását támogató intézkedések hazai fejlesztéspolitikai kereteit mutatja be.

A hatodik fejezet az e-kohéziós portálok kialakításának nemzetközi tapasztalatait dolgozza fel a tagállamok 2014–2020-as partnerségi megállapodásai alapján, a hetedik fejezet pedig bemutatja az e-kohézió hazai gyakorlati tapasztalatait s annak tehercsökkentésre gyakorolt hatásait.

1. Költségoptimalizáció – elméleti alapok

Gazdaságelméleti szempontból a szabályalkotás klasszikusan azért szükséges, hogy orvosolja a piaci tökéletlenségeket és javítsa a gazdasági teljesítőképességet. A szabályozás alapvető céljai, figyelembe véve a szociális, humanitárius és környezeti megfontolásokat és a társadalmi igényeket, az elmúlt évtizedek során fokozatosan bővültek. Mindez az irányadó joganyag jelentős bővülését eredményezte.¹

Az uniós szabályalkotás magas szintű célja az állampolgárok biztonságának, a gazdaság növekedésének és a versenyképesség megőrzésének szavatolása. Az egységes uniós szabályok nagymértékben egyszerűsítik a jogalkalmazást, a tehercsökkentést, és elősegítik az egységes piac fejlődését nehezítő akadályok lebontását.

Az Európai Unió szabályozási környezete dinamikusan változik, és ez a szabályok alkalmazhatóságának és költségszerkezetének folyamatos vizsgálatát, a végrehajtás optimalizációját igényli, hogy az unió megfelelő szakpolitikai válaszokat tudjon adni a globális technológiai, gazdasági és környezeti kihívásokra.²

E fejezet célja a szabályozás költségeinek bemutatása és az egyes költségvetési típusok rendszerezése, valamint a költségszerkezet-optimalizálás egyik legcélravezetőbb módjának, az adminisztratív tehercsökkentés módszertani hátterének megismertetése.

1.1. A szabályozás költségszerkezete

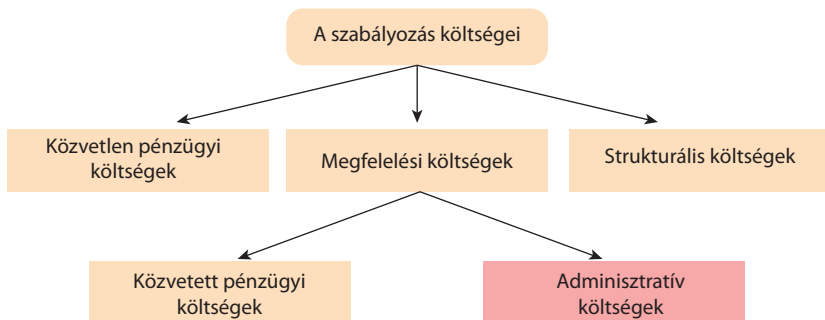
A szakpolitikai eredményesség (a kitűzött szakpolitikai célok teljesülése) érdekében a szabályok kötelezettjeinek számos előírásnak kell megfelelniük, és ez az érintettek oldalán különböző költségeket generál. A felmerülő költségek részben elkerülhetetlenek, mivel a szabályok érvényesítése nélkül a szakpolitikai célok teljesítése nem lenne lehetséges. A felmerülő költségek másik csoportja olyan előírásokhoz köthető, amelyek a szabályozás részét képezik, de hiányuk

¹ Sara Carter – Colin Mason – Stephen Tagg: Perceptions and Experience of Employment Regulation in UK Small Firms. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 27. (2009), 2. 263–278.

² Európai Bizottság: A Strategic Review of Better Regulation in the European Union.

nem veszélyeztetné a szakpolitikai célok elérését. E költségek tehát az érintettek oldalán felmerülnek, de a szakpolitikai célok megvalósulása szempontjából indokolatlanok. A szabályozás optimalizációjának két alapvető követelménye tehát az eredményesség és a gazdaságosság garantálása (indokolatlan költségek megszüntetése, optimális költségszint biztosítása).³

A szabályozás költségeinek mérése, költségszerkezetének megismerése elősegíti a bürokrácia csökkentését, az eljárási folyamatok megújítását, valamint a szabályozottság és a felmerülő költségek közötti egyensúly megteremtését. A szabályozás költségeivel foglalkozó szerzők eltérő megközelítések szerint azonosítják a költségek különböző típusait. Egyes szerzők a költségeket felmerülés szempontjából, közvetlen és közvetett költségekként csoportosítják.⁴ A szabályozásból fakadó adminisztratív költségek optimalizálására uniós szinten is használt módszertan (Standard Cost Model – SCM) ugyanakkor a szabályozási költségek három kategóriáját azonosítja (1. ábra).⁵

1. ábra: A szabályozási költségek szerkezete

Forrás: International Standard Cost Manual

³ SCM Network: *International Standard Cost Model Manual*. Office for Official Publications of the European Communities, Brüsszel, 2005.

⁴ Wim Marneffe – Bas van Aarle – Samantha Bielen – Kevin Poel: Administrative Simplification and Economic Growth: A Cross Country Empirical Study. *Journal of Business Administration Research*, 3. (2014), 1. 45–58.

⁵ SCM Network (2005): i. m.

A közvetlen pénzügyi költségek olyan pénzbeli kötelezettségek (díjak, adók, illetékek, vámok, büntetések), amelyeket a szabályozás érintettjeinek teljesíteniük kell az állam egyes intézményei felé.

A strukturális költségek nem járnak közvetlen fizetési vagy ügyintézési kötelezettséggel, de a szabályozás változásából fakadóan befolyásolják a gazdaság működését (például a rögzített minimálbér változása).

Megfelelési költségnek nevezünk minden, szabályozásnak való megfeleléshez kapcsolódó költséget, a közvetlen pénzügyi költségek és a strukturális költségek kivételével. E költségek két kategóriába sorolhatók, felmerülhetnek adminisztratív költségekként és közvetett pénzügyi költségekként.

A szakpolitikai célok elérése megkövetelhet vagy tilthat egyes magatartásformákat (tartalmi kötelezettségek) vagy valamilyen információ rendelkezésre bocsátását teheti szükségessé (információs kötelezettségek). A tartalmi kötelezettségek teljesítése (például adatvédelmi, munkavédelmi előírásoknak való megfelelés) közvetett pénzügyi költségeket generál (például szakértői munkadíj, szolgáltatás vagy eszköz beszerzése), amelyek nélkül az előírások nem teljesíthetők. Az információs kötelezettségek teljesítése (például statisztikai adatszolgáltatás, előrehaladási jelentés beküldése) pedig úgynevezett adminisztratív költségeket keletkeztet. Az adminisztratív költségek jelentkezhetnek időbeli (erőforrások időbeli igénybevétele), illetve pénzügyi (fizetések, utazási kommunikációs költségek) ráfordításként.⁶

„Az adminisztratív költségek a vállalatoknál, a civil szektorban, a közigazgatási szerveknél és az állampolgároknál tevékenységükkel vagy termelésükkel kapcsolatos jogszabályi információs kötelezettségeik teljesítése során felmerülő költségek, történjen az akár a közigazgatási szervek, akár magánfelek felé.

Egyes esetekben az információszolgáltatás az adatok közigazgatási szervekhez vagy magánfelekhez történő továbbítását jelenti. Mászor csak a felügyeleti szervek kérésére történő bemutatás vagy beküldés céljára való rendelkezésre állást.”

1. szemelvény: Az adminisztratív költségek definíciója

Forrás: Az adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programja az Európai Unióban

⁶ SCM Network (2005): i. m.

A megfelelési költségek meghatározására eltérő, főként a költségek tipizálásában különböző megközelítések állnak rendelkezésre a szakirodalomban. Egyes szerzők a megfelelési költségeket üzletmenet szempontjából felmerülő direkt (szabálykövetés miatt szükséges eszközvásárlás költségei, szabályozás következtében bekövetkezett termeléskiesés vagy termelésváltozás költségei), adminisztratív megfelelési (a szükséges papírmunka elvégzésének költsége) és hatékonysági költségekként (a gazdaságban az erőforrások nem produktív felhasználása miatt makroszinten jelentkező holtteherveszteség) kategorizálják.⁷ Más szerzők esetében a megfelelési költségek munkaidőköltségekként (a szabályozás felkutatásával, értelmezésével, információk kezelésével kapcsolatos költségek) és úgynevezett pszichológiai költségekként jelentkeznek, amelyek az innovációs lehetőségektől elvont és megfelelésre fordított források miatt felépő veszteség okán merülnek fel.⁸

1.2. Az adminisztratív terhek

Az adminisztratív terhek fogalma már a 19. században megjelent. Woodrow Wilson 1887-es írásaiban már foglalkozott a kormányzati működés adminisztratív terheivel mint a működés minőségét meghatározó tényezővel, azonban a fogalom ma használt formája csak hosszú évtizedek után fejlődött ki.⁹

A bürokráciakutatás a 20. század közepe óta foglalkozik a közszolgáltatások minőségét, természetét befolyásoló tényezők vizsgálatával. Az ez irányú kutatás első évtizedeiben hangsúlyosan a szervezeten belüli interakciókkal és annak az intézményi struktúrák működésére gyakorolt hatásaival foglalkozott (Max Weber, Robert Presthus). A területen új megközelítést hozott Kahn, Katz és Gutek új kutatási irányokat elindító elmélete. Az elmélet szerint a közszolgáltatások vizsgálata terén lényegesek a szervezeti keretek, de az érdemi tranzakciók természete túlmutat azokon. A szerzők egyszerre vizsgálták a szervezeten kívüli

⁷ Carter–Mason–Tagg (2009): i. m.; Graham Bannock: *The Economics and Management of Small Business*. London, Routledge, 2005.

⁸ John Kitching – Mark Hart – Nick Wilson: Burden or Benefit? Regulation as A Dynamic Influence on Small Business Performance. *International Small Business Journal*, 33. (2013), 2. 130–147.

⁹ Carolyn J. Heinrich: The Bite of Administrative Burden: A Theoretical and Empirical Investigation. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 26. (2015), 3. 403–420.

és belüli interakciókat, új módszertani keretet adva ezzel az állampolgárok, illetve intézmények közti kapcsolatok specifikumainak feltárásához. Értelmességük szerint a közszolgáltatások elemzése során a formális szervezeti kérdések mellett hangsúlyos szerepet kapnak az úgynevezett „bürokratikus találkozások” (intézmény és ügyfél közti interakciók), valamint az esetleges intézményen kívüli interakciók is. A modell alapja egy tranzakciós mátrix, amely megkülönbözteti a szervezeten belüli és a szervezeten túlmutató tranzakciókat, figyelembe véve azok kiinduló- és végpontjait is (1. táblázat). Ennek megfelelően az egyes tranzakciók másként vizsgálhatók, ha a kezdeményező, illetve a fogadó fél a szervezeten belül vagy kívül van.¹⁰

1. táblázat: A felek közti interakciók tranzakciós mátrixa

	Kezdeményező a szervezeten belül	Kezdeményező a szervezeten kívül
Fogadó a szervezeten belül	1. Szervezeti magatartás	2. Bürokratikus találkozás
Fogadó a szervezeten kívül	3. Bürokratikus találkozás	4. Közösségi kapcsolatok

Forrás: Robert L. Kahn – Daniel Katz – Barbara Gutek: Bureaucratic Encounters – An Evaluation of Government Services

A modell kutatási egysége két személy vagy ágens interakciója, amelyek szervezethez viszonyított pozíciója meghatározza a tranzakciók természetét. Az 1. cella (szervezeti magatartás) szerinti tranzakciók esetén a kezdeményező és a fogadó fél is a szervezeten belül található. A közszolgáltatások értékelése szempontjából e tekintetben az egyének által betöltött szervezeti szerepek és azok interperszonális kapcsolatai a meghatározók. A modell megjelenése előtt elsődlegesen e tranzakciók képezték a kutatások tárgyát, vizsgálva, hogy a szervezeti adottságok (intézményi bürokrácia, belső és külső szabályok, eljárási folyamatok) milyen módon és mértékben nehezítik a szervezet tevékenységét, ronthatják a működés minőségét.

¹⁰ Robert L. Kahn – Daniel Katz – Barbara Gutek: Bureaucratic Encounters – An Evaluation of Government Services. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 12. (1976), 2. 178–198; Heinrich (2015): i. m.

A 2. cella (bürokratikus találkozás) szerinti tranzakciók során az interakció intézményen belüli és kívüli felek között zajlik, és ezek során az ügyfél valamilyen igényével fordul az intézményhez (ügy indítása, kérelem benyújtása). A tranzakciók során az intézményi szabályok és eljárásrendek mentén megvizsgálják az igényt, ezt követően valamilyen intézményi döntés születik arról. Az ilyen természetű tranzakciókhoz kapcsolódó kutatások főként az ügyfeleket érintő adminisztratív terhek és az ügyintézés során felmerülő járulékos költségek szemszögéből vizsgálják a közszolgáltatások minőségét.

A 3. cella (bürokratikus találkozás) szerinti tranzakciók során az interakció a 2. cella szerinti tranzakciók tükörképe. Az intézmények által kezdeményezett tranzakciók célja a jogszabályi előírások betartatása, kikényszerítése (például adózás, rendészeti ügyek, sorozás). E tranzakciók során az intézményi szereplő valamilyen hivatali pozíciónál fogva jár el, az állampolgár igényeitől vezérelve nem feltétlenül keresi ezeket az interakciókat. Az e tranzakciókat vizsgáló kutatások a megfelelési kötelezettségek kiegyensúlyozottságára vagy a jogérvényesítés esetleges aránytalanságaira fókuszálnak.

A 4. cella (közösségi kapcsolatok) szerinti tranzakciók során a felek intézményen kívüliek, és informális, de nem elhanyagolható társadalmi szerepek mentén vesznek részt az interakciókban. A közszolgáltatásokkal kapcsolatos információkhoz különböző okokból nehezen hozzáférő társadalmi csoportokban különös jelentősége lehet a közösségen belüli informális információáramlásnak vagy az önkéntes segítők jelenlétének. E tranzakciók és az interakciók dinamikája jelentősen befolyásolhatja a hozzáférést a szolgáltatásokhoz, azok igénybevételét. Az ilyen jellegű tranzakciókról lényegesen kevesebb kutatás készült, azonban a terület számos kutatási lehetőséget kínál.¹¹

A szakkönyv által feldolgozott e-kohézió-koncepció a 2. cella szerinti interakciókhoz köthető, az elektronikus portálok használata a közszolgáltatások ügyféligények mentén történő igénybevételét támogatja. A továbbiakban így az adminisztratív terhek fogalmának evolúcióját mutatjuk be, amely dinamikus fókuszálódott és tisztult le az elmúlt évtizedek tudományos diskurzusában. Egyes szerzők az adminisztratív terheket a jogszabályi megfelelés költségeivel azonosították, mások az információs kötelezettségek teljesítésének költségeként

¹¹ Kahn–Katz–Gutek (1976): i. m.

határozták meg azt, azaz az adminisztratív költségek 1.1. fejezetben ismertetett fogalmával azonos módon definiálták. Nijssen A. F. M. tanulmánya rámutat, hogy az információs kötelezettségek többletköltségeit nehéz elhatárolni, mivel egyes információkezelési költségek szabályozási kötelezettségek hiányában is felmerülnének.¹² E megközelítés a későbbiekben a Standard Cost Model módszertanában is megjelent, amely az adminisztratív terhek definícióját a következőképp határozza meg:

Adminisztratív terheknek nevezzük az adminisztratív költségek azon részhalmazát, amelyek célzottan és kifejezetten a jogszabályi előírásoknak való megfelelés miatt merülnek fel. A megkülönböztetés azért lényeges, mivel az információs kötelezettség alapját képező adminisztratív tevékenységek jelentős részét (pl. könyvelés) számos vállalkozás jogszabály hiányában is elvégezné (business-as-usual-costs), vagyis a költségek nem kizárólagosan a szabályozás következtében merülnek fel.

2. szemelvény: Az adminisztratív terhek definíciója

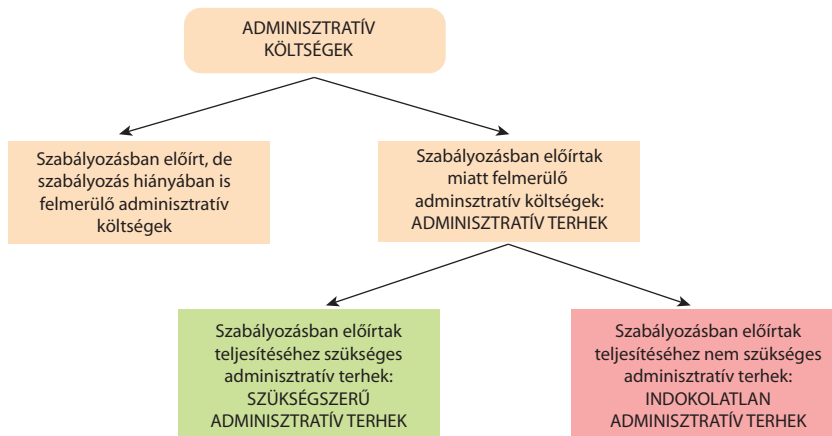
Forrás: SCM for citizens, HLG final report

Az adminisztratív terhek egy része közvetlenül kötődik a szakpolitikai célok eléréséhez, azaz szükségszerű adminisztratív terheknek tekintendők. A jogszabályokban esetlegesen szerepelhetnek olyan előírások, amelyek az eredményesség szempontjából nem relevánsak, ezek adminisztratív terhei az úgynevezett indokolatlan adminisztratív terhek. A szabályozás megfelelő optimalizációja (eredményesség és gazdaságosság biztosítása) az indokolatlan adminisztratív terhek eliminálásával lehetséges. Ennek megfelelően az adminisztratív terhek csökkentésére irányuló kezdeményezések e költségcsoportra fókuszálnak.¹³ Az adminisztratív költségek és terhek összefüggéseit a 2. ábra összegzi.¹⁴

¹² Rex Arendsen – Oscar Peters – Mark Hedde – Jan van Dijk: Does e-government Reduce the Administrative Burden of Businesses? An Assessment of Business-to-Government Systems Usage in the Netherlands. *Government Information Quarterly*, 31. (2014), 1. 160–169.

¹³ Európai Bizottság: *A Strategic Review of Better Regulation in the European Union*.

¹⁴ Európai Bizottság: *Az adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programja az Európai Unióban*.

2. ábra: Az adminisztratív költségek és terhek viszonyrendszere

Forrás: a szerző szerkesztése

Az adminisztratív terhek csökkentésének jelentősége makro-, szervezeti és egyéni szinten is tetten érhető. Számos kutatás alátámasztja, hogy a szabályozás minősége, a terhek mennyisége és a gazdasági növekedés mértéke között statisztikailag kimutatható kapcsolat van, azaz a terhek csökkentésével a fel szabaduló adminisztrációs költségek révén a növekedési potenciál fokozható.¹⁵ Más kutatások alapján az adminisztratív terhek egyes esetekben aránytalanul nagyobb mértékben sújtják a kis- és közepes vállalkozásokat. Egyebek között ezek az összefüggések képezték az Európai Unió tehercsökkentési programjának alapját is.¹⁶ Mikroszinten a különböző szociális programok kapcsán végzett

¹⁵ Marneffe – Van Aarle – Bielen – Poel (2014): i. m.; Nyikos Györgyi – Soós Gábor: The Hungarian Experience of Using Cohesion Policy Funds And Prospects. In Ida Musiałkowska – Piotr Idczak (szerk.): *Successes & Failures in EU Cohesion Policy – An Introduction to EU Cohesion Policy in Eastern, Central, and Southern Europe*. Varsó, Walter de Gruyter, 2020. 119–142.

¹⁶ Európai Bizottság: *Az adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programja az Európai Unióban*; Carter–Mason–Tagg (2009): i. m.; Nyikos, Györgyi – Laposa, Tamás – Béres, Attila: Micro-economic Effects of Public Funds on Enterprises in Hungary. *Regional Studies – Regional Science*, 7. (2020), 1. 346–361; Nyikos Györgyi et al.: Do Financial Instruments or Grants have a Bigger Effect on SMEs' Access to Finance? Evidence from Hungary. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 12. (2020), 5. 667–685.

kutatások alátámasztják, hogy az adminisztratív terhek csökkentése javította a hátrányos helyzetű egyének hozzáférési esélyeit és a támogatások eredményes igénybevételét.¹⁷

A tehercsökkentő programok megalapozásának egyik szükséges feltétele az adminisztratív terhek szintjének mérése, illetve számszerűsítése, amire a gyakorlatban négy fő kutatási módszer alkalmazható. A percepciós vizsgálatok azt mérik fel, hogy az érintettek egy adott jogszabály, szabályozás alkalmazását mennyire érzik tehernek. E vizsgálatok nem számszerűsítik a szabályozás tényleges költségeit, önmagukban nem magyarázzák a szabályozás speciális hatásait, hanem az érintettek szubjektív értékítéletét tükrözik. A költségszámítási módszerek lehetővé teszik a megfelelés időbeli vagy pénzbeli kvantifikálását, de a költségeket statikus módon kezelik. E módszerek nem veszik figyelembe a szabályok érvényesítéséhez való alkalmazkodás hatásait (például az információszolgáltatás rutinszerűvé válását, automatizálását, a felmerülő költségek áthárítását az ügyfelekre), amelyek csökkenthetik a költségterhelést. A makrokutatások az adminisztratív terhek makromutatókra gyakorolt hatásaival foglalkoznak, emiatt nem adnak lehetőséget arra, hogy a szabályozás egyes szervezetekre, egyénekre gyakorolt hatásait megmutassák. A kvalitatív kutatások nem számszerűsítik a felmerülő költségeket, de alkalmasak a szabályokhoz való alkalmazkodás és az egyes ágensek speciális reakcióinak feltárására.¹⁸

A könyv a továbbiakban a költségszámítással foglalkozik, bemutatva az Európai Bizottság tehercsökkentési programjának módszertani alapjául szolgáló SCM-módszert.

1.3. Az SCM módszertana

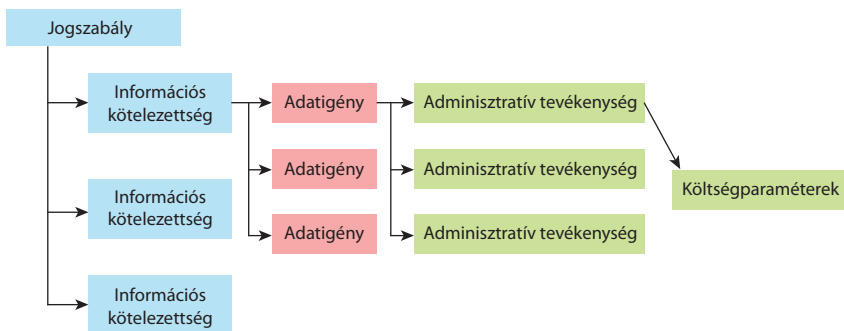
A standardköltség-számítás (Standard Cost Model – SCM) az adminisztratív terhek csökkentését célzó programok széles körben használt módszertana. A módszer jól elhatárolható és mérhető egységekre bontja a jogszabályi előírásokat, s a bennük megjelenő információs kötelezettségekre koncentrál. Az SCM módszertana szakpolitikai területtől függetlenül alkalmazható a hagyományos papíralapú és a digitális eljárás folyamatok költségeinek mérésére.

¹⁷ Heinrich (2015): i. m.

¹⁸ Kitching–Hart–Wilson (2013): i. m.

E megközelítés biztosítja az érintettnél jelentkező költségek pontos számszerűsítését és azok széles körű összevetését.¹⁹

A módszertan fő építőelemei az információs kötelezettségek, adatigények, adminisztratív tevékenységek, költségparaméterek, amelyek hierarchikusan egymásba kapcsolódva teszik lehetővé a vizsgált szabályozás költségszerkezetének feltárását (3. ábra). Az információs kötelezettségek jogszabályban előírt információszolgáltatási vagy rendelkezésre bocsátási kötelezettségek, amelyekből egy jogszabályban jellemzően több is megjelenhet. Az információs kötelezettségek összetevői az úgynevezett adatigények, amelyek a kötelezettséggel érintett adatok körét fedik le. Az egyes adatigények teljesítéséhez különböző adminisztratív tevékenységek végrehajtása szükséges, ezek költségvonzata annak költségparaméterein keresztül számszerűsíthető.

3. ábra: A standardköltség-számítás komponensei

Forrás: International Standard Cost Manual

Az adminisztratív tevékenységek költségparaméterei: időtényező (Time – T), mennyiségi tényező (Quantity – Q), ártényező (Price – P), gyakorisági tényező (Frequency – F), ügyfélszám (Population – Po).

A képlet időtényezője az érintett adminisztratív tevékenység ellátásához szükséges időráfordítást reprezentálja. A mennyiségi tényező az ügyfélszám és a gyakoriság szorzata, ahol a gyakoriság az érintett tevékenység végrehajtásának éves gyakoriságát fejezi ki, az ügyfélszám pedig az érintett ügyfelek számát.

¹⁹ SCM Network (2005): i. m.

Az ártényező különbözőképp értelmezendő szervezetek és személyek esetében. Szervezeti szinten a P az adott adminisztratív tevékenység rezsióradíját (személyi jellegű és fix ügyviteli költségek) fejezi ki. Személyek esetén a P a tevékenység járulékos költségeit (nyomtatás, fénymásolás, postaköltség) reprezentálja. Az SCM szervezetek és személyek esetén alkalmazandó képleteit a 4. ábra ismerteti.

Szervezetek:

Adminisztratív tevékenység költségei = $T \times Q \times P$

$Q = (P_o \times F)$

Személyek:

Adminisztratív tevékenység költségei = $P \times Q$

Adminisztratív tevékenység időigénye = $T \times Q$

$Q = (P_o \times F)$

4. ábra: A standardköltség-számítás képletei

Forrás: International Standard Cost Manual, SCM for Citizens

Szervezetek esetében az SCM-képlet az adminisztratív tevékenységek éves adminisztratív költségeit mutatja egy adott országban. Személyek esetében az adminisztratív tevékenységek éves idő- és költségigénye válik kiszámíthatóvá (5. ábra).²⁰

Vállalkozások esetén:

Tevékenység időigénye (T) = 5 óra

Érintett vállalkozások száma (P_o) = 15 000

Gyakoriság (F) = 4 alkalom évente

Rezsióradíj (P) = 2000 Ft

Adminisztratív költségek = $5 \times 15\,000 \times 4 \times 2000 = 600\,000\,000$ Ft

---

²⁰ SCM Network (2005): i. m.; Joey Van den Hurk: *Standard Cost Model for Citizens – User's Guide for Measuring Administrative Burdens for Citizens*. Hága, Ministry of the Interior and Kingdom Relations, 2008.

Állampolgárok esetén:

Tevékenység időigénye (T) = 3 óra

Érintett állampolgárok száma (Po) = 900 000

Gyakoriság (F) = 1 alkalom évente

Postaköltség (P) = 1000 Ft

Adminisztratív költségek = $1000 \times 900\,000 \times 1 = 900\,000\,000$ Ft

Adminisztratív tevékenység időigénye = $3 \times 900\,000 \times 1 = 2\,700\,000$ óra

5. ábra: Példák standardköltség-számításra

Forrás: International Standard Cost Manual, SCM for Citizens

Egy adott adminisztratív tevékenység adminisztratív terhei az egyes állampolgárok és szervezetek szintjén eltérő módon jelentkezhetnek, ezért az SCM az átlagos ügymenet költségeinek mérésére törekszik. A költségkalkulációk során az átlagos költségek költségtényezőit jellemzően az érintett célcsoport tagjaival készített interjúk segítségével becsülik meg.

Az adminisztratív terhek csökkentését célzó beavatkozások az SCM különböző építőelemeit (jogszabályok, információs kötelezettségek, adatigények, adminisztratív tevékenységek, költségparaméterek) célozhatják meg (6. ábra).

Jogszabályok szintjén a beavatkozás irányulhat a jogszabály visszavonására vagy módosítására. Utóbbi esetben a módosítás kihatással lehet az információs kötelezettségekre, az adatigényekre, illetve az elvégzendő tevékenységekre.

A beavatkozások leggyakrabban az információs kötelezettségek szintjét érintik, ahol a tehercsökkentés tipikus formái a következők:

- elavult információs kötelezettségek megszüntetése;
- információk alternatív forrásból történő beszerzése;
- redundáns (ugyanazon információkra vonatkozó, eltérő formájú [papír, személyes, digitális], vagy különböző hatóságok által támasztott információbekerés) kötelezettségek körének szűkítése;
- repetitív (ugyanazon információkra vonatkozó ismételt információbekerés az adatok érvénytelensége vagy feldolgozhatatlansága miatt) kötelezettségek számának csökkentése.

6. ábra: Az adminisztratív terhek csökkentésének lehetséges módjai

Forrás: a szerző szerkesztése

Az adminisztratív tevékenységek egyszerűsítése irányulhat a szabályozás által meghatározott egy vagy több költségparaméterre. A beavatkozás hatással lehet az érintett ügyfelek számára, az ügyintézési folyamat idő- és ártényezőjére vagy az egyes adminisztratív tevékenységek végrehajtásának gyakoriságára.²¹

Az Európai Bizottság az elmúlt évtizedekben számos, a szabályozást optimalizáló programot indított. Az adminisztratív terhek csökkentése kiemelt tényező volt e programokban, és ehhez a Bizottság az SCM módszertanát használta fel. A kötet a továbbiakban e programok kereteinek és céljainak bemutatásával foglalkozik.

²¹ SCM Network (2005): i. m.

Vákát

2. Szabályozásoptimalizáció az Európai Unióban

A társadalmi, gazdasági és technológiai környezet dinamikus változása következtében az uniós szabályozás rendszeres felülvizsgálatot és optimalizációt igényel, hogy a jogalkotói, szakpolitikai célok maradéktalanul teljesüljenek, és a joganyag hatékonyan töltsse be szerepét. Az elmúlt két évtizedben az Európai Bizottság több jogalkotási és optimalizációs programot indított, ezek célja a szabályozás minőségének az adminisztratív költségek minimális szinten tartása mellett történő megőrzése és javítása volt. A fejezet célja a fenti koncepciók áttekintése, valamint az unió célzott tehercsökkentési programjának bemutatása.

2.1. A szabályalkotás modernizációja és minőségének javítása

A *Better regulation* (Jobb szabályozás a növekedés és a munkahelyteremtés területén az Európai Unióban) szabályozási koncepciót 2005-ben publikálták. A joganyag átfogó megújítását célzó koncepció kiterjedt a hatályos és a kidolgozás alatt álló jogszabályokra, uniós és nemzeti szinten is. A *Better regulation* négy fő intézkedést tartalmazott: a szabályozás egyszerűsítése és az adminisztratív terhek csökkentése; az elavult szabályok visszavonása; a szabályozási javaslatok előzetes hatásértékelése; az uniós joganyag tagállami átültetésének nyomon követése.

Az 1.3. fejezetben ismertetettek szerint az optimalizációs beavatkozások elsődleges eszköze a jogszabályok módosítása. A koncepció „szabályozás egyszerűsítése és az adminisztratív terhek csökkentése” intézkedésének célja a joganyag felülvizsgálata a tagállamokkal és stakeholderekkel folytatott intenzív konzultáció alapján. Ennek egyik eszköze az adminisztratív terhek csökkentése, a jogalkalmazás eredményességének és gazdaságosságának megőrzése. Az Európai Bizottság elkötelezettségét világosan mutatja, hogy a *Better regulation* ötéves időtávon 25%-os tehercsökkentési célt tűzött ki. A koncepció rögzíti, hogy 2007-re kidolgozzák az Adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programját, meghatározva a tehercsökkentés módszertani hátterét, beavatkozási területeit, valamint a megvalósítás irányítási és szervezési aspektusait. A koncepció ambiciózus célja szerint az ötéves periódus alatt nemcsak a tehercsökkentési javaslatokat dolgozzák ki, hanem az érintett uniós és nemzeti jogszabályok módosítása is megtörténik.

Az uniós joganyag változása számos esetben egyes korábbi szabályok hatályaon kívül helyezésével jár, ennek szerepét az 1.3. fejezetben is kiemeltük. A globális működési környezet változásaira adott válaszok nemcsak a szabályozás rendszeres optimalizációját, hanem az elavult szabályok visszavonását is megkövetelik. A joganyag naprakészen tartása segíti a koherencia megőrzését, méretének csökkentése áttekinthetőbb szabályrendszert teremt az ügyfelek számára. Ennek megfelelően az „elavult szabályok visszavonása” intézkedés keretében átfogó felülvizsgálati program indult, és ez közel 2000 jogszabály visszavonását eredményezte.

Az eredményesség és a gazdaságosság mellett a szabályozás modernizációjának további összetevője a hatékonyság (a lehetséges előnyök optimális költség-szint melletti elérése) növelése, azaz a szakpolitikai beavatkozások minőségének javítása. Ennek egyik előfeltétele a szabályozási javaslatok gazdasági, társadalmi és környezeti hatásainak felmérése. Ennek érdekében a *Better regulation* bevezette a szabályozási javaslatok előzetes hatásértékelését, amelynek során megvizsgálják, hogy a tervezett beavatkozás arányos-e a megoldandó problémával, és a beavatkozás a végrehajtás megfelelő szintjén történik-e (szubszidiaritás elve).

Az egyszerűsítési intézkedések megvalósításának komoly akadálya lehet, ha a szabályokat tagállami szinten nem kellő pontossággal ültetik át. A tagállami kodifikáció során az uniós irányelvek gyakran új, specifikus követelmények körében jelennek meg. A szakirodalom e jelenséget *gold-plating*nek (arannyal bevonásnak) hívja. A követelmények bővítésére megfelelő keretek között minden tagállamnak lehetősége van, de az új normák tompíthatják, esetlegesen kiolt-hatják az eredeti törekvések hatásait. Ennek megfelelően az „uniós joganyag tagállami átültetésének nyomon követése” intézkedés keretében a kodifikáció különböző szintjeinek koordinációja érdekében az Európai Bizottság figyelemmel kísérte az uniós joganyag átültetését, és indokolt esetben korrekciós intézkedéseket fogantatosított.²²

A *Better regulation* koncepció sikeresen elérte célját, az intézkedések javították a szabályozás áttekinthetőségét és megalapozottságát, az adminisztratív terhek szignifikáns csökkenése volt tapasztalható. A 2010-es évek végén jelentkező gazdasági, pénzügyi válság világossá tette, hogy a szabályozás további optimalizációt igényel, és a jogalkotás szerepe kulcsfontosságú a válságkezelésben. Mindemellett elkészült a 2020-ig elérendő növekedési célokat meghatározó

²² Európai Bizottság: *A Strategic Review of Better Regulation in the European Union*; Európai Bizottság: *Jobb szabályozás a növekedés és a munkahelyteremtés területén az Európai Unióban*.

EU 2020 stratégia, amely a szabályozás további fókuszálását tette szükségessé. A fenti kihívásokra adott válaszként megalkották a *Smart regulation* (Intelligens szabályozás) koncepciót, amely tovább bővítette a *Better regulation*ben megfogalmazott intézkedések körét, és a jogalkotás teljes ciklusára kiterjesztette azokat. A koncepció fő intézkedései: a hatályos joganyag minőségének javítása, az új jogszabályok minőségbiztosítása, a végrehajtás hatékonyságának fokozása és a szabályozás áttekinthetőségének és hozzáférhetőségének javítása.

A beavatkozások célja az eredményes, gazdaságos szabályozás mellett a hatékonyság maximalizálása volt. Mindehhez nagymértékben hozzájárult a hatásértékelési módszertan alkalmazásának megerősítése, amely a koncepcióban megfogalmazottak szerint a szabályalkotás integráns részévé vált. A hatásértékelések mellett úgynevezett illeszkedési vizsgálatok (*fitness check*) is készültek, amelyek az érintett szektor teljes szabályozási keretrendszerében vizsgálták a beavatkozás hatásait. Mindemellett a hatásértékelés folyamata egy minőségbiztosítási eljárással is kiegészült, valamint a transzparencia növelése érdekében az értékelés tervezési és lebonyolítási szakaszában az érintett ügyfélcsoportokat is bevonták.

A szabályátültetés tekintetében a *Smart regulation* a tagállami jogalkalmazó intézmények tudatosságának növelésére fókuszált. A bevezetett hatásértékelési módszertan elősegítette a tagállami jogalkalmazás lehetséges problémáinak feltárását, és az Európai Bizottság továbbra is nyomon követte, segítette a tagállami kodifikációt.

A szabályozás fontos minőségi követelménye a közérthetőség és a hozzáférhetőség, elősegítve az érintettek könnyebb tájékozódását és a szabályok alkalmazását. E szempontok beépültek a joganyag optimalizációs folyamatába, és a Bizottság elindította az uniós és a tagállami joganyag elektronikus, rendszerezett elérését biztosító EURLEX portált.²³

A Juncker-bizottság felismerte, hogy az uniót érintő gazdasági és biztonsági kihívások kezelése és a növekedési célok elérése a szabályozás további fókuszálását igényli, így 2015-ben megjelentette a „Minőségi jogalkotással javítani az eredményeken” című koncepciót. A koncepció felhasználja és újabb elemekkel egészíti ki a *Better regulation* és a *Smart regulation* eszköztárát, valamint átfogó minőségi követelményeket fogalmaz meg (célszerűség, modernség, hatékonyság, arányosság, könnyű alkalmazhatóság, egyszerűség). A „Minőségi jogalkotás” fő eszközei: a kiterjesztett konzultáció, a szakpolitikai célok megalapozott megvalósítása és a joganyag megújítása.

²³ Európai Bizottság: *Intelligens szabályozás az Európai Unióban*.

A célzott, tényalapú és eredményes megvalósítást jelentősen segíti a szabályozás érintettjeinek bevonása és a jogalkotás áttekinthetőbbé tétele. Ezért a stakeholder-konzultációt a szabályozási folyamat teljes ciklusára kiterjesztették, és a szabályalkotás ütemezése nyilvánosan elérhetővé vált. Az „értékeléssel indítás” elvének alkalmazása, azaz az előzetes értékelések lefolytatása erősíti a szabályozás megalapozottságát és segíti a célkitűzések és beavatkozások egyértelművé tételét. Az előzetes értékelések szavatolják a hatások, a legpontosabb tények és tudományos ismeretek figyelembevételét, az unió stratégiai szempontjainak érvényesítését.²⁴

A minőségi jogalkotás nem egy rejtett deregulációs menetrendet jelent, hanem a tényalapú döntéshozatal megerősítését. A megközelítés célja a lehetséges megoldási alternatívák feltárása és az elérhető hozzáadott érték növelése. Mindez különös hangsúlyt kap napjainkban, ahol a dezinformáció térnyerése és a közösségi média véleménybuborékai torzítják a szakmai diskurzust. Más tekintetben a szakpolitikai kihívások és prioritások gyakori változása miatt nagy hangsúlyt kap az összetett folyamatok megértése, az ágazatközi hatások értékelése és a lehetséges szinergiák azonosítása. Összességében a minőségi jogalkotási gyakorlatok hasznosnak bizonyulnak, de nem költségmentesek, jelentős pénzügyi és humán erőforrást igényelnek. Lényeges, hogy e költségek arányosak maradjanak és a költségnövekmény ne veszélyeztesse a jó gyakorlat hatékonyságát.²⁵

A szabályozási koncepciókat áttekintve megállapítható, hogy az adminisztratív terhek csökkentése a tervezett beavatkozások egyik lényeges eszköze. A kötet a továbbiakban az Európai Bizottság által elindított, az e-kohézió-koncepció alapjául is szolgáló átfogó tehercsökkentési programmal foglalkozik.

2.2. Az Adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programja

A *Better regulation* koncepcióban foglaltaknak megfelelően 2007-ben útjára indult az Adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programja. A program azt tűzte ki céljául, hogy az adminisztratív terheket uniós szinten 25%-kal

²⁴ Európai Bizottság: *Minőségi jogalkotással javítani az eredményeken – uniós program*.

²⁵ Európai Bizottság: *Minőségi jogalkotás. Helyzetfelmérés és elkötelezettségünk fenntartása*. Luxemburg, Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2019; Nyikos, Györgyi – Kondor, Zsuzsanna: *The Hungarian Experiences with Handling Irregularities in the Use of EU Funds*. *NISPACEE Journal of Public Administration and Policy*, 12. (2019), 1. 113–134.

csökkentik 2012-ig. A reálisan teljesíthető 25%-os vállalást egy előzetes, négy tagállamban lefolytatott vizsgálat alapján határozták meg. Az előzetes kalkulációk szerint egyedül az uniós vállalkozói szektor éves adminisztratív terhei meghaladták a 123 milliárd eurót, így az indokolatlan és aránytalan mértékű terhek csökkentése szignifikáns mértékű megtakarítást vetített előre.

A program első szakaszában a Standard Cost Model (lásd 1.3. fejezet) alkalmazásával megtörtént az adminisztratív terhek uniós és tagállami szintű azonosítása és mértékének meghatározása. Ezt követően beavatkozási területenként tehercsökkentési célokat rögzítettek. A 25%-os tehercsökkentés az unió és a tagállamok közös vállalásai révén valósult meg, figyelembe véve a nemzeti szabályozási környezet specifikumait és a jogszabályok módosíthatóságának mértékét. A program zárószakaszában lezajlottak a tervezett szabálymódosítások a tagállami és az uniós jogalkotás szintjén.

A tehercsökkentő beavatkozások főként az elavult, redundáns és repetitív információs kötelezettségeket (lásd 1.3. fejezet) célozták meg, a program a beavatkozások kiemelt célcsoportjaként jelölte meg a kis- és közepes vállalkozásokat. A beavatkozások speciális területe volt az uniós szintű szabályozásból fakadó jelentéstételi kötelezettségek észszerűsítése különösen az agrár-, a vidékfejlesztési és a kohéziós politika terén. Ezen információs kötelezettségek esetében a terhek és a szakpolitikai hasznosíthatóság aránya sajátos, könnyen elmozdítható egyensúlyban állnak, így ezek az előírások különös odafigyelést igényelnek.

Az 1.2. fejezetben leírtaknak megfelelően az adminisztratív terhek szintjének csökkentése pozitív makro- és mikrogazdasági hatásokkal jár. Uniós szinten a kiindulási mérések alapján a terhek mértéke meglehetősen magas volt, elérte az uniós GDP 3,5%-át. Ugyanakkor a 25%-os célkitűzés elérésével a program a GDP 1,4%-os növekedését vetítette előre.

A program célja néhány jól lehatárolt szakpolitikai terület szabályozásának módosítása volt, olyan beavatkozások végrehajtásával, amelyek révén a terhek látványosan csökkenthetők. Ennek megfelelően a vizsgálatok alapján tizenhárom szakpolitikai területet azonosítottak (társasági jog, gyógyszerészeti jogszabályok, munkajog, adójog, statisztika, mezőgazdaság és mezőgazdasági támogatások, élelmiszer-biztonság, szállítmányozás, halászat, pénzügyi szolgáltatások, környezetvédelem, kohéziós politika, közbeszerzés), amelyeken a vállalkozások adminisztratív terheinek meghatározó része jelentkezett.²⁶

²⁶ Európai Bizottság: *Az adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programja az Európai Unióban.*

A program megvalósításának elősegítésére magas szintű szakértői testület (High Level Group on Administrative Burdens – HLG) alakult, tehercsökkentéssel foglalkozó szervezetek, valamint az érintett ipari ágazatok, környezetvédelmi, fogyasztói szervezetek és a kkv-k érdekképviseleti szervezetei szakértőinek részvételével.

Összességében az Adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programja sikeres volt, sőt némileg túl is teljesítette céljait. A tagállami és intézményi egyeztetések után elfogadott javaslatcsomag révén a kiindulási mérésekhez viszonyítva közel 27%-os tehercsökkentés valósult meg.

A szakértők egyik lényeges megállapítása volt, hogy az uniós normák alkalmazásával a vállalkozásokat érintő adminisztratív terhek 32%-a nem megfelelő végrehajtás vagy tagállami túlszabályozás (lásd *gold-plating*) következménye.²⁷

A 2. táblázat ismerteti az egyes beavatkozási területeken korábban mért adminisztratív terheket, az Európai Bizottság által javasolt költségsökkentés mértékét, majd a ténylegesen elfogadott csökkentés nagyságát és százalékos arányát.

2. táblázat: Az adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programja eredményei

Prioritási terület	Adminisztratív terhek (millió euró)	Az Európai Bizottság csökkentési javaslata (millió euró)	Az elfogadott csökkentési javaslat (millió euró)	Csökkentés (az adminisztratív terhek %-ában)
Mezőgazdaság és mezőgazdasági támogatások	5 289,7	–1 891,4	–1 891,4	–36,00
Társasági jog	14 589,1	–10 043,5	–6 631,3	–45,00
Kohéziós politika	929,1	–234,9	–234,9	–25,30
Környezetvédelem	1 180,6	–302,7	–302,7	–25,60
Pénzügyi szolgáltatások	939,6	29,5	171,0	–15,00
Halászat	73,9	–33,4	–25,9	–35,00
Élelmiszerbiztonság	4 073,3	78,8	78,8	1,90

²⁷ Európai Bizottság: *The High Level Group on Administrative Burdens – Cutting Red Tape in Europe. Final Report.*

Prioritási terület	Adminisztratív terhek (millió euró)	Az Európai Bizottság csökkentési javaslata (millió euró)	Az elfogadott csökkentési javaslat (millió euró)	Csökkentés (az adminisztratív terhek %-ában)
Gyógyszerészeti jogszabályok	943,5	-368,5	-368,5	-39,00
Közbeszerzés	216,3	-216,6	-216,6	-100,14
Statisztika	779,5	-329,6	-329,6	-42,00
Adó jog	87 005,3	-26 334,3	-21 936,9	-25,00
Szállítványozás	3 861,7	-1 263,3	-1 163,3	-27,00
Munkajog	3 879,2	-232,5	-232,5	-6,00
Összesen	123 760,8	-41 142,4	-33 396,3	-26,98

Forrás: Action Programme for Reducing Administrative Burdens in the EU. Final Report

Fontos újból hangsúlyozni, hogy a tehercsökkentési programok mozgásterét meghatározza az eredményesség követelménye. A szakpolitikai célok változása esetenként nem ad lehetőséget a tehercsökkentésre, vagy akár növelheti is a terheket. Ennek egyik példája az élelmiszer-biztonság és a pénzügyi szolgáltatások területe, ahol a szigorúbb direktívák és szabályok megjelenése miatt a terhek mértéke a program céljaival ellentétes irányba változott.

Az azonosított terhek több mint kétharmada (86%-a) három prioritási területen (adó jog, társasági jog, agrárpolitika) koncentrálódott, így a HLG e területen fejtette ki legintenzívebb tevékenységét. Kiemelendő, hogy számos esetben a terhek áttörésszerű csökkentését a digitalizációs javaslatok eredményezték.²⁸

A 2.1. fejezetben ismertetett, *Minőségi jogalkotással javítani az eredményeken* című program tapasztalatainak figyelembevételével az adminisztratív költségek számításának funkciója sokat formálódott. A költségek számszerűsítése sokszor nehézséget okoz az adatok rendelkezésre állása vagy megbízhatósága miatt. Más esetekben az eredmények és hatások mérése módszerebben megragadható kvalitatív módszerekkel, mint hagyományos statisztikai eljárásokkal. Esetenként pedig a kiemelt szakpolitikai célok megvalósítása nem lehetséges bizonyos költségek érvényesítése nélkül, vagy egy költségcsökkentő beavatkozással.

²⁸ Európai Bizottság: *Action Programme for Reducing Administrative Burdens in the EU. Final Report.*

más szakpolitikák terén jár költségnövekménnyel.²⁹ Lényeges, hogy a költségcsökkentés nem jelentheti a jogalkotás és a szakpolitikai programok megvalósításának kizárólagos célját, a folyamatok egyszerűsítése nem lehetséges a minőségi szempontok fókuszban tartása nélkül. E minőségi javítás számos esetben az új technológiák alkalmazásával és a végrehajtás digitalizációjával valósítható meg. Ennek egyik példája volt az e-kohézió-koncepció, amely a tehercsökkentés optimális módjának a folyamatok elektronizálását nevezte meg.

²⁹ Európai Bizottság: *Minőségi jogalkotás. Helyzetfelmérés és elkötelezettségünk fenntartása.*

3. Az e-kohézió koncepciója és szabályozási környezete

A kohéziós politika közvetlenül járul hozzá az Európai Unió alapvető céljainak (gazdasági, társadalmi és területi kohézió) eléréséhez, a gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés elősegítése és a versenyképesség javítása révén, elsődlegesen a régiók közötti különbségek csökkentésére fókuszálva. A szakpolitika szemléletmódja szerint a hagyományos piaci mechanizmusok nem elegendőek a fenti célok eléréséhez, ezért beavatkozó jelleggel célzott támogatásokkal segítik azt.³⁰

„Átfogó, harmonikus fejlődésének előmozdítása érdekében az Unió úgy alakítja és folytatja tevékenységét, hogy az a gazdasági, társadalmi, és területi kohézió erősítését eredményezze. Az unió különösen a különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségek és a legkedvezőtlenebb helyzetű régiók lemaradásának csökkentésére törekszik. Az érintett régiók közül kiemelt figyelemmel kell kezelni a vidéki térségeket, az ipari átalakulás által érintett térségeket, és az olyan súlyos és állandó természeti, vagy demográfiai hátrányban lévő régiókat, mint a legészakibb, rendkívül gyéren lakott régiók, valamint a szigeti, a határon átnyúló és a hegyvidéki régiók.”

3. szemelvény: A kohéziós politika célja

Forrás: Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 174. cikke

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+), a Kohéziós Alap célzott támogatást nyújtanak a nemzeti, regionális és helyi támogatásokat kiegészítő többéves programokon keresztül az unió stratégiai céljainak és a kohéziós célkitűzéseinek megvalósításához. Az alapok forrásai az Európai Bizottság és a tagállamok közötti szoros, a szubszidiaritás

³⁰ Hajdu Szilvia et al.: *Kohéziós politika 2014–2020 – Az EU belső fejlesztéspolitikája a jelen programozási időszakban*. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2017; Nyikos Györgyi – Robert Talaga: Cohesion Policy in Transition Comparative Aspects of the Polish and Hungarian Systems of Implementation. *Comparative Law Review*, 18. (2014), 111–139; Nyikos Györgyi: *Research for REGI Committee – Financial Instruments in the 2014–20 Programming Period: First Experiences of Member States*. Brüsszel, European Parliament, 2016; Nyikos, Györgyi – Natalia Ermasova: Public Capital Infrastructure Management: Cases of Germany, Hungary and the USA. *International Journal of Public Administration*, 45. (2021), 12. 869–893.

elvének megfelelő együttműködés révén és megosztott irányítás keretében használhatók fel. Az adminisztratív terhek csökkentése pedig a fejlesztési programok megvalósításának és az alapok felhasználásának egyik általános elve.³¹

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 Rendelete (a továbbiakban: Általános rendelet) a fenti alapok mellett azonos végrehajtási és forrásfelhasználási szabályokat határoz meg az Igazságos Átmenet Alap, az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra Alap (ETHAA), a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap (MMIA), valamint a Belső Biztonsági Alap (BBA) és a határigazgatás, vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszköz (HAVE) tekintetében. A rendelet minden alapra vonatkozóan előírja az elektronikus támogatáskezelés lehetőségének biztosítását, azaz az e-kohézió-konceptió megvalósítását. Jelen fejezet célja a koncepció kialakulásának, evolúciójának, valamint szabályozási kereteinek bemutatása.

3.1. Az e-kohézió-konceptió

A kohéziós politika az Adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programjának egyik beavatkozási területe. A 2000–2006-os programozási időszak adatai alapján az SCM-alapú mérések a szakpolitika adminisztratív terheit 929 millió euróra becsülték, ez az uniós adminisztratív terhek 0,7%-át tette ki. A terhek bár uniós szinten mérsékeltebbek, de a HLG szerint a terhelés intenzitása magas, mivel az adminisztratív terhek nemcsak a vállalkozásokat, hanem az ügyfelek szélesebb körét is érintik, ezért a terhek csökkentésével komoly hatás gyakorolható az érintett ügyfélkörre. Mindemelllett kiemelendő, hogy a kohéziós politika az uniós egyik meghatározó, az uniós költségvetés közel egyharmadával rendelkező szakpolitikája.³²

A HLG 2009-ben központi információs rendszerek (*central clearing house*) kialakítását javasolta a kohéziós politika terheinek csökkentésére. A javaslat alapján a rendszer összeköti a tagállam különböző szintű támogatáskezelési adatbázisait, és online felületek segítségével biztosítja az elektronikus ügyintézés lehetőségét. A rendszerek szavatolják az egyszeri adatbekérés (*only once encoding*) elvének érvényesülését, biztosítva, hogy az egyes projektadatokat a kedvezményezett csak egy alkalommal küldje be az információs rendszerbe.

³¹ Európai Parlament és Tanács: 2021/1060 rendelet.

³² Hajdu Szilvia et al. (2017): i. m.

Az adatokhoz a továbbiakban az intézményrendszer bármely szereplője hozzáférhet, megelőzve ezzel a többszöri adatkérést.

A szakértői javaslat további eleme volt az, hogy a *clearing house* rendszerek biztosítsák a benyújtandó alátámasztó dokumentumok biztonságos és hiteles elektronikus kezelését. Ezáltal az adminisztratív terhek jelentősen csökkenthetők, és kiváltható a párhuzamos papíralapú és digitális dokumentummozgás.

Az előzetes becslések alapján a *clearing house* rendszerek használatával a 863 millió eurót meghaladó adminisztratív költségű információs kötelezettségek közel 92%-ának terhei csökkenthetők.³³ A digitalizáció előnyeinek hasznosítását a HLG a mezőgazdasági támogatásokra vonatkozó véleményében is hangsúlyozza, az adminisztratív terhek 15%-os (290 millió eurós) csökkentését prognosztizálta.³⁴

A 2007–2013-as időszak szabályozása nem tette kötelezővé az elektronikus ügyintézés lehetőségét a tagállamok számára, ugyanakkor ebben az időszakban már számos elektronikus pályázati portál működött heterogén funkcionális tartalommal. Számos tagállam felismerte az elektronikus hely- és időfüggetlen ügyintézés, valamint a támogatott és kontrollált adatbevitel előnyeit, és a HLG javaslatainak egy részét már a korábbiakban is megvalósította. Az egységes követelmények hiánya miatt azonban a felületek többsége csak az elektronikus adatbevitelt (strukturált adatszolgáltatás) biztosította, de a szükséges alátámasztó dokumentumok, elektronikus állományok beküldését (nem strukturált adatszolgáltatás) nem. Az alátámasztó dokumentumokat sok esetben papíralapon nyújtották be, vagy az elektronikus beküldött dokumentumokat papíralapon is be kellett nyújtani.

Ezek a párhuzamosságok főként műszaki és eljárásrendi tényezőkre vezethetők vissza. Több információs rendszernek nem volt meg a megfelelő funkcionálitása és tárhelykapacitása a digitális állományok kezelésére, valamint a kialakításuk nem szavatolta a hitelesség megfelelő szintjét. A párhuzamos és hibrid (elektronikus és papíralapú) ügyintézés tehát redundáns információs kötelezettségeket és magas szintű adminisztratív terheket eredményezett.

A HLG-javaslatban megfogalmazott jelentős tehercsökkentés-potenciált figyelembe véve az Európai Bizottság intenzív tagállami konzultációt indított

³³ Európai Bizottság: *Draft Opinion of the High Level Group, Administrative Burden Reduction; Priority Area Cohesion Policy – eCohesion Policy.*

³⁴ Európai Bizottság: *Draft Opinion of the High Level Group, Administrative Burden Reduction; Priority Area Agriculture.*

a *clearing house* rendszerek megvalósíthatóságáról és a tehercsökkentés hatásainak precízebb mérése érdekében. A tagállami visszajelzések és az elvégzett kutatások megerősítették a HLG előzetes javaslatait, és ezek alapján az Európai Bizottság kidolgozta az elektronikus portálok használatának részletes koncepcióját, amely e-kohézió néven vált ismertté.³⁵ Az e-kohézió a működési folyamatok digitalizálása mellett különféle jogi, eljárásrendi és szervezeti tényezők koordinált kezelését igényli, amelyek egységes keretrendszert alkotnak.

Az e-kohézió-koncepció megvalósításának szavatolása érdekében az Európai Parlament és Tanács 1303/2013/EU rendelete nevesíti és definiálja a koncepció alapvető komponenseit (elektronikus adatcsererendszerek alkalmazása, interoperabilitás, egyszeri adatbekérés elve, elektronikus aláírás), amelyek funkcionális vagy szervezési megoldásokkal közvetlenül hatnak az adminisztratív terhek csökkentésére.

Az eljárásrendi folyamatok digitális transzformációja speciális garanciákat követel meg. A keretrendszerben az alapvető komponenseket úgynevezett garanciális komponensek (e-aláírás, e-dokumentum-kezelés, e-audit, interoperabilitás, adatvédelem és üzleti titok védelme, információbiztonság) egészítik ki, amelyek nem a tehercsökkentést célozzák, de a megfelelő működés alapfeltételei. Két komponens (interoperabilitás és e-aláírás) szerepe speciális, mivel természetük-nél fogva egyszerre járulhatnak hozzá az adminisztratív terhek csökkentéséhez, és garanciális funkciókat is betöltenek. Az alapvető és garanciális komponensek alkalmazásának részletszabályait a 2014–2020-as időszakban külön végrehajtási rendeletek (a Bizottság 821/2014/EU végrehajtási rendelete és a Bizottság 1011/2014/EU végrehajtási rendelete) szabályozzák.³⁶

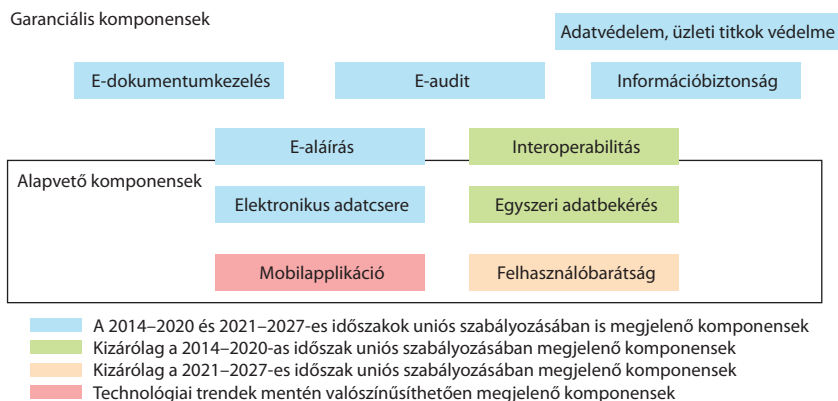
Az uniós szabályozás csak a végrehajtásnak a koncepció megvalósításához elengedhetetlen minimumkövetelményeit határozta meg, ugyanakkor a követelményeket tagállami szinten további elemekkel bővíthették. Az elektronikus adatcsere biztosítását az Általános rendelet a kohéziós politika céljait támogató pénzügyi alapok mellett további alapok esetében is előírja a 2021–2027-es programozási időszakban. Ugyanakkor a fent bemutatott egyes komponensek

³⁵ Laposa Tamás: E-Cohesion: How to Intensify European Fund Management by Electronic Services. In Alexander Balthasar – Blaž Golob – Hendrik Hansen – König, Balázs – Müller-Török, Robert – Alexander Prosser (szerk.): *Independence Day: Time for a European Internet? – Conference Proceedings*. Wien, Austrian Computer Society, 2015. 141–153.

³⁶ Laposa Tamás (2015): i. m.

nem mindegyike jelenik meg az Általános rendeletben, valamint azok tartalmát a korábbi időszak szabályaihoz viszonyítva lényegesen általánosabban fogalmazták meg. Mindez lehetőséget ad tagállami szinten a koncepció egyedi és testre szabott alkalmazására.

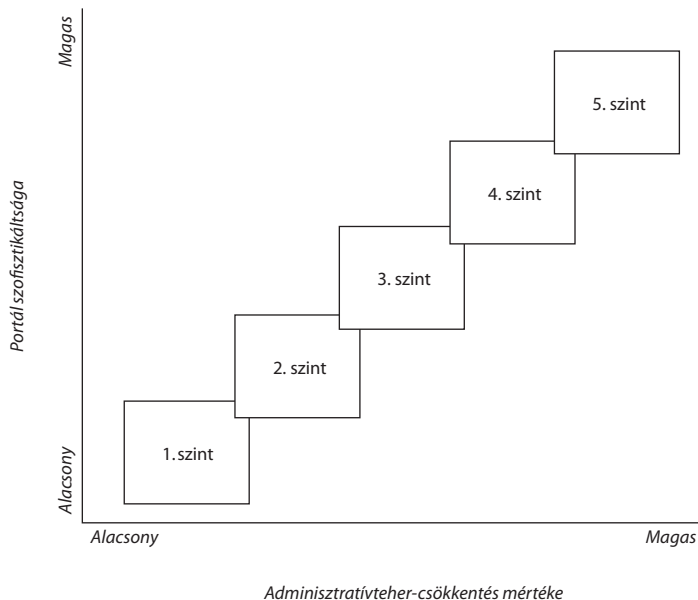
A könyv a továbbiakban integrált módon közelíti meg az e-kohézió koncepcióját, figyelembe véve a 2014–2020-as és 2021–2027-es időszak uniós szabályai által meghatározott komponenseket, valamint a technológiai trendek ismeretében a koncepciót a jövőben valószínűsíthetően kiegészítő tényezőket is. E komponensek körét és viszonyrendszerét a 7. ábra mutatja be, amelyen az egyes komponentípusokat eltérő színnel jelöltük.

7. ábra: Az e-kohézió aktualizált keretrendszere

Forrás: a szerző szerkesztése

Az uniós szabályozás végrehajtása révén az adminisztratív terhek csökkentésének elvárt szintje érhető el, mivel az e-kohézió minimumkövetelményeit rögzíti. A terhek mértéke azonban tagállami hatáskörben tovább csökkenthető az elektronikus portálok funkcionális szofisztikációjának növelésével. A funkcionalitás összetettsége és a tehercsökkentés közötti pozitív kapcsolatot az e-kohézió megvalósíthatóságának értékelése során végzett kutatások is alátámasztják. Az Európai Bizottság egy dedikált érettségi modellt is készített, amely lehetővé teszi a portálfunkcionalitás tehercsökkentésre gyakorolt hatásainak meghatározását (8. ábra).

8. ábra: Az e-kohézió érettségi modelljének sematikus vázlata

Forrás: a szerző szerkesztése

A modell öt szinten határoz meg egyre szofisztikáltabb funkcionális követelményeket, amelyek révén a tehersökkentés mértéke lépcsőzetesen növelhető (3. táblázat).

A vizsgálatok elvégzésének idején (2012) a portálok átlagosan a 3. szinten voltak, de konzultációk során több ország jelezte, hogy a portálok jövőbeli továbbfejlesztését tervezi. Az empirikus kutatás egyik legfontosabb megállapítása, hogy a legmagasabb érettségi szint elérése évente a kedvezményezett terhek 8%-os csökkenését eredményezheti.³⁷

³⁷ Európai Bizottság: *eGovernance study at EU / Member State Level*.

3. táblázat: A Deloitte-modell szintjeinek tartalma

Szint	A szint követelményei
1. szint	A pályázók, kedvezményezettek számára szükséges információk online elérése és az ehhez szükséges webes és biztonsági architektúra megléte.
2. szint	A weblapról legalább egy, a pályázati dokumentáció elkészítéséhez felhasználható formanyomtatvány letölthető. A dokumentációt manuálisan nyújtják be.
3. szint	Az ügyfelek online kapcsolódhatnak a pályázatkezelő rendszerhez, és elektronikusan nyújthatják be a dokumentációt. Az alkalmazásnak van valamilyen autentikációs modulja, az azonosítás történhet e-aláírással, közhiteles adatokkal vagy felhasználónévvel és jelszóval.
4. szint	A folyamatok teljes elektronizálása, ami kiterjed a kérelmek benyújtására, az ügyfelek elektronikus tájékoztatására és az elektronikus fizetési tranzakciók lebonyolításának lehetőségére. Az ügyfél online követheti nyomon kérelme aktuális státuszát.
5. szint	Proaktív és automatizált szolgáltatásnyújtás. A kedvezményezettet nem szükséges értesíteni a releváns adminisztratív tevékenységek esedékességéről, a szükséges adatokat a rendszer automatikusan kitölti, a releváns tevékenységek az ügyfél beavatkozása nélkül is elvégezhetőek.

Forrás: eGovernance study at EU / Member State level

Az e-kohézió-koncepció a 2014–2020-as időszakban alapvetően a teljes elektronizálást, azaz a 4. szint elérését célozta meg. Tekintve, hogy e-kohéziós portálok minden tagállamban léteznek, az Általános rendelet követelményei az elektronikus szolgáltatás biztosítása mellett a portálok használatának népszerűsítését és a felhasználók támogatását írják elő. Ennek egyik kiemelt eszköze a portálok működési hatékonyságának javítása, az ügyfélbarátság fokozása, ehhez pedig nagyban hozzájárul a modell 5. szintjének részleges vagy hosszabb távon teljes elérése.

3.2. Az e-kohézió uniós szabályozási háttere

A korábbi programozási időszakkal ellentétben az e-kohézió megvalósítását nem szabályozzák specifikus végrehajtási rendeletek, egyedül az Általános rendelet XIV. melléklete rögzít néhány keretjellegű szabályt. A 2014–2020-as szabályok bár nem érvényesek az aktuális időszak fejlesztési programjai tekintetében, de az e-kohézió-koncepció tagállami testreszabása szempontjából áttekintésük

kiemelt fontosságú. A fejezetben a könnyebb összehasonlítás érdekében a korábbi időszak szabályait szürke háttérrel, az aktuális szabályokat világoskék háttérrel jeleztük. Azokban az esetekben, ahol a két programozási időszak szabályozási sajátosságaiból fakadóan csak egyik időszak szabályai relevánsak, a szemelvények kizárólag szürke vagy világoskék háttérszínt kapnak.

3.2.1. Elektronikus adatcsere

2014–2020: 1011/2014/EU rendelet, 8. cikk

(1) Az 1303/2013/EU rendelet 122. cikke (3) bekezdésének első albekezdésében említett elektronikus adatcsere-rendszerek olyan mechanizmusok és eszközök, amelyek lehetővé teszik dokumentumok és adatok, köztük az audiovizuális segédanyagok, a szkennelt dokumentumok és az elektronikus adatállományok elektronikus cseréjét. A dokumentum- és adatcsere magában foglalja az eredményjelentések és a kifizetési kérelmek továbbítását, valamint az irányító hatósági ellenőrzésekkel és az auditokkal kapcsolatos információcserét.

4. szemelvény: Az elektronikus adatcsere-rendszerek definíciója

Forrás: A Bizottság 1011/2014/EU végrehajtási rendelete

Az Általános rendelettől eltérően a 2014–2020-as időszak végrehajtási rendelete definiálja az elektronikus adatcsere-rendszerek fogalmát, valamint előírja a strukturált és a nem strukturált adatszolgáltatás lehetővé tételét. Az e-kohéziós portálok használata önmagában a 3.1. fejezetben ismertetett problémák egy részét (portálok működtetése opcionális, nem strukturált adatszolgáltatás hiánya) kezeli, de jó alapként szolgál azok átfogó megoldásához. Az aktuális programozási időszakban a fenti fogalmi lehatárolás artikulálása már nem indokolt, mivel az e-kohéziós portálok széles körben elterjedtek, biztosítva az adat- és állományalapú adatbevitelt.

Az e-kohéziós portálok a redundáns (információk kizárólag elektronikus beküldése) és repetitív (ismételt adatcsere esélyének csökkentése kontrollált adattörzítés révén) információs kötelezettségekre fókuszálva csökkentik a terheket, ezt a beavatkozási logikát a Cselekvési programban is megemlítik (lásd 2.2. fejezet). A szolgáltatás érettsége és a tehercsökkentés mértéke szempontjából lényeges, hogy a koncepció a releváns adminisztratív tevékenységek teljes

körére kiterjedjen. Ennek megfelelően, az 1303/2013/EU rendelet és az Általános rendelet alapján, az elektronikus adatcsere a kedvezményezettek és a programok kezelésében érintett hatóságok (a továbbiakban: érintett hatóságok) között zajló valamennyi tranzakcióra vonatkozik.

1303/2013/EU rendelet, 122. cikk

(3) A tagállamok biztosítják, hogy legkésőbb 2015. december 31-ig a kedvezményezettek és az irányító hatóság, az igazoló hatóság, az audithatóság és a közreműködő szervezetek közötti minden információcsere elektronikus adatcsererendszeren keresztül történjen.

2021/1060/EU rendelet, 69. cikk

(8) A tagállamok biztosítják, hogy a kedvezményezettek és a programhatóságok közötti valamennyi információcsere elektronikus adatcsererendszeren keresztül történjen a XIV. melléklet szerint.

Az ETHAA, az MMIA, a BBA és a HAVE által támogatott programok esetében az első albekezdés 2023. január 1-jétől alkalmazandó.

5. szemelvény: Az e-kohézió megvalósítását megalapozó rendelkezések

Forrás: Az Európai Parlament és Tanács 1303/2013/EU és 2021/1060/EU rendeletei

A HLG meglátásai szerint a koncepció hozadéka a pályázati szakaszban kérdéses lehet, mivel az ügyfél adminisztratív költségei nem térülnek meg, ha nem részesül támogatásban. Az uniós szabályok értelmében tehát az elektronikus adatcsere követelménye csak a kedvezményezettekre vonatkozik.³⁸ Más megközelítésben, ha a projektéletciklus egyes szakaszaiban az ügyfélnek más-más módon kell adminisztratív kötelezettségeit teljesíteni, az növelheti az adminisztratív terheket és az esetleges hibák lehetőségét. Emiatt tagállami mérlegelés alapján az e-kohézió a pályázati szakaszra is kiterjeszthető.³⁹ Tekintettel e felvetésekre, a tagállam mérlegelheti az e-kohézió érintetti körének kiterjesztését.

³⁸ Európai Bizottság: *Draft Opinion of the High Level Group, Administrative Burden Reduction; Priority Area Cohesion Policy – eCohesion Policy.*

³⁹ Európai Bizottság: *Questions & Answers on e-Cohesion.*

Az e-kohézió alkalmazása 2015 óta kötelező volt a kohéziós politika pénzügyi alapjainál, esetükben az Általános rendelet fenntartja ezt a kötelezettséget, a további alapok esetében pedig 2023-at szabta meg határidőnek.

1011/2014/EU 9. cikk

(2) Amennyiben egy tagállam saját kezdeményezésére elektronikus adatcsererendszerek használatára kötelezi a kedvezményezetteket, gondoskodnia kell arról, hogy e rendszerek műszaki jellemzői ne akadályozzák az alapok zavartalan működését, és egyetlen kedvezményezett hozzáférést sem korlátozzák. Ez a követelmény nem vonatkozik azokra a kedvezményezetteknek fenntartott elektronikus adatcsererendszerekre, amelyek használatát a tagállam egy korábbi programozási időszakban tette kötelezővé, és amelyek megfelelnek az e rendeletben foglalt egyéb követelményeknek.

2021/1060/EU rendelet, 69. cikk

(8) Az első albekezdéstől eltérően, egy kedvezményezett kifejezett kérésére az irányító hatóság kivételesen elfogadhatja a papírformátumú információcsere, ám ez nem sérti az irányító hatóságnak az adatok elektronikus rögzítésére és tárolására vonatkozó, a 72. cikke (1) bekezdésének e) pontjában foglalt kötelezettségét.

6. szemelvény: Az elektronikus adatcsererendszerek használatának kötelezősége

Forrás: A Bizottság 1011/2014/EU végrehajtási rendelete; Az Európai Parlament és Tanács 2021/1060/EU rendelete

Az 1303/2013/EU rendelet és az Általános rendelet alapján a tagállamoknak biztosítani kell az elektronikus adatcsere lehetőségét, ennek értelmezése azonban eltérő a két programozási időszak tekintetében.

Az 1303/2013/EU rendeletet és a végrehajtási rendeleteket értelmezve az e-kohéziós portálok létrehozása kötelező minden tagállam számára, azonban a szabályozás nem teszi kötelezővé használatukat az ügyfeleknek, ennek szabályozását a rendelet nemzeti hatáskörben hagyja. Az opcionális papírmentes és papíralapú folyamatok egymás melletti fenntartása növeli a folyamatok komplexitását, egyes ügyfelek azonban a papíralapú folyamatokat előnyben részesíthetik, vagy nem férnek hozzá megfelelően a digitális portálokhoz. Ezért a portálhasználat kötelezővé tétele csak olyan garanciális intézkedések mellett történhet, amelyek szavatolják, hogy a papírmentesség nem sértheti az esélyegyenlőséget. Kivételt képeznek ez alól azon tagállamok, ahol az elektronikus ügyintézés a megelőző programozási időszakokban is kötelező volt.

A digitalizáció terjedésével az elektronikus alkalmazások hozzáférhetősége jelenleg már nem jelenthet olyan mértékű hátrányt az egyes ügyfelek számára, s a megelőző időszakban az elektronikus portálok használata általánosan elfogadott gyakorlattá vált. Az Általános rendelet már főszabályként jeleníti meg a kötelező portálhasználatot, és kivételes esetben teszi lehetővé a papíralapú információcserét, a kedvezményezett kérésére. Mindez ugyanakkor nem eredményezheti az intézményi oldal elektronikusdokumentum-megőrzési kötelezettségeinek csorbulását.

1011/2014/EU 9. cikk

(3) Az elektronikus adatcsererendszereket legalább az alábbi funkciókkal kell ellátni: a) interaktív formanyomtatványok és/vagy az eljárások egymást követő lépései során elmentett adatok alapján a rendszer által automatikusan előre kitöltött formanyomtatványok; b) adott esetben automatikus számítások; c) automatikus beágyazott ellenőrzések, amelyek a lehető legnagyobb mértékben csökkentik a dokumentum- vagy információcsere ismétlődését; d) rendszer által generált jelzések a kedvezményezett tájékoztatására, hogy bizonyos műveletek elvégezhetőek-e; e) online nyomon követés, amely lehetővé teszi, hogy a kedvezményezett ellenőrizze a projekt aktuális állapotát; f) az elektronikus adatcsererendszerben feldolgozott valamennyi korábbi adat és dokumentum hozzáférhetővé tétele.

1011/2014/EU 10. cikk

(5) Az elektronikus adatcsererendszerekhez való hozzáférést közvetlenül egy interaktív felhasználói felületen (azaz webalkalmazáson) vagy egy műszaki interfészen keresztül kell biztosítani, amely lehetővé teszi a kedvezményezettek és a tagállamok információs rendszerei közötti automatikus adatszinkronizálást és -továbbítást.

2021/1060/EU rendelet, XIV. melléklet

1.4. A programhatóságok feladatai az elektronikus adatcsererendszer jellemzői tekintetében, a rendszer alábbi funkcióinak igénybevétele: a) interaktív formanyomtatványok és/vagy az eljárások egymást követő lépései során elmentett adatok alapján a rendszer által automatikusan előre kitöltött formanyomtatványok; b) adott esetben automatikus számítások; c) a dokumentumok vagy információk ismételt cseréjének lehetőségét csökkentő, automatikus beágyazott ellenőrzések; d) rendszer által generált jelzések, amelyek tájékoztatják a kedvezményezettet arról, hogy bizonyos műveletek elvégezhetőek; e) online állapotkövetés, amely lehetővé teszi, hogy a kedvezményezett

ellenőrizze a projekt aktuális állapotát; f) az elektronikus adatcsererendszerben kezelt, korábban rendelkezésre álló valamennyi adat és dokumentum hozzáférhetővé tétele.

2.3. A programhatóságok feladatai a dokumentumok és adatok bármilyen csere céljából történő továbbításának módozatai tekintetében: hozzáférhetőség biztosítása közvetlenül olyan interaktív felhasználói felületen (webalkalmazáson) vagy technikai interfészen keresztül, amely lehetővé teszi a kedvezményezettek és a tagállamok információs rendszerei közötti automatikus adatszinkronizálást és -továbbítást.

7. szemelvény: Az elektronikus adatcsererendszerek funkcionális követelményei

Forrás: A Bizottság 1011/2014/EU végrehajtási rendelete; Az Európai Parlament és Tanács 2021/1060/EU rendelete

Az uniós szabályozás az e-kohézió minimumkövetelményeit rögzíti, további specifikumok tagállami hatáskörben szabályozhatók. Az információs rendszerek száma és komplexitása tagállamonként nagyon heterogén, így a funkcionális elvárások részletes uniós szintű szabályozása lényegesen megnövelte volna a rendszerek fejlesztési, illetve működési költségeit egyes tagállamokban. A két időszak szabályozása olyan követelményeket rögzít, amelyek a terheltség csökkentés minimálisan elvárható szintjét biztosítják. A szabályozás olyan funkciókat nevesít, amelyek a kvalitatív és kvantitatív vizsgálatok alapján a tagállamok körében elterjedtebbek, és lényeges hatást gyakorolnak a terheltség csökkentésre. Mindemellett az e-kohéziós portálok számát szintén a tagállam határozhatja meg, igazodva a lokális igazgatási, döntéshozatali és intézményi struktúrákhoz.⁴⁰

3.2.2. Az egyszeri adatbekérés elve és a rendszerek interoperabilitása

1303/2013/EU 122. cikk

(3) Az első albekezdésben említett rendszerek biztosítják a nemzeti és az uniós kerekkel való átjárhatóságot, és lehetővé teszik a kedvezményezettek számára, hogy minden, az első albekezdésben említett információt csak egyszer nyújtsanak be.

⁴⁰ Európai Bizottság: *eGovernance Study at EU / Member State Level, Draft Final Report by Deloitte*; Európai Bizottság: *Draft Opinion of the High Level Group, Administrative Burden Reduction; Priority Area Cohesion Policy – eCohesion Policy*.

1011/2014/EU 10. cikk

(4) Az 1303/2013/EU rendelet 122. cikke (3) bekezdésének második albekezdése értelmében a dokumentumokat és az adatokat egy adott művelettel kapcsolatosan csak egyszer kell benyújtani az elektronikus adatcsererendszeren keresztül az ugyanazon programot végrehajtó összes hatóságnak. E hatóságoknak jogi, szervezeti, szemantikai és műszaki szinten együtt kell működniük, és biztosítaniuk kell a hatékony kommunikációt, valamint az információk és az ismeretek cseréjét és újbóli felhasználását. Ez a rendelkezés nem érinti azokat az eljárásokat, amelyek lehetővé teszik, hogy a kedvezményezett frissítse a hibás vagy elavult adatokat vagy az olvashatatlan dokumentumokat.

8. szemelvény: Az egyszeri adatbekérés követelményei

Forrás: A Bizottság 1011/2014/EU végrehajtási rendelete; Az Európai Parlament és Tanács 1303/2013/EU rendelete

Az egyszeri adatbekérés elve (*only once encoding*) szerint az adott program kezelésében érintett hatóságok egyazon információs kötelezettség teljesítését nem követelhetik meg több alkalommal azonos projekt tekintetében. Az érintett hatóságoknak gondoskodniuk kell a kedvezményezett által beküldött adatok és információk megosztásáról. A fogalom többféleképp is értelmezhető, egyszerre tiltja a projektszintű információk több szervezet általi bekérését, valamint az adatbekérő szervezet esetében is kizárja a párhuzamos papíralapú és digitális adatkérést. Az egyszeri adatbekérés a redundáns információs kötelezettségekre fókuszál, ugyanakkor a repetitív adatbekérést (lásd 1.3. fejezet), amelyre szükség lehet hiánypótlások, korrekciók esetében, nem zárja ki.

A követelmények második eleme, amely szerint a tagállami hatóságoknak biztosítaniuk kell az adatok kölcsönös megosztását, egyszerűen teljesíthető azokban az országokban, ahol a szervezetek egy közös információs rendszert használnak (például Magyarországon). Ellenkező esetekben a kölcsönös adatcsere komolyabb kihívás elé állítja a tagállamot, mivel a követelmény ez esetben túlmutat a pusztán műszaki-technológiai kérdéseken. A szervezetközi adatcsere megvalósítása a hatóságok interoperabilitását, azaz összehangolt és többszintű (jogi, szervezeti, szemantikai és műszaki) együttműködését követeli meg. Az interoperabilitás minőségi és megfeleléségi elvárásait az Európai Interoperabilitási Keretrendszer (EIK), az Európai Bizottság által kidolgozott követelményrendszer

rögzíti. Az 1303/2013/EU rendelet az EIK-nak való megfelelést támasztja a hatóságok közti interoperabilitás követelményeként.⁴¹

Az interoperabilitás az egyszeri adatcsere megvalósulásának előfeltétele, s egyben az e-kohézió garanciális komponense. Más megközelítés szerint az interoperabilitás alapvető komponensként is értelmezhető, mivel fontos szerepe van az adminisztratív terhek csökkentésében. Ennek egyik módja, ha a korábbi ügyfeladatok újrahazsnosításának kereteit kiterjesztik. Tagállami szabályozásban előírható, illetve műszaki megoldásokkal szavatolható, hogy a hatóságok közti együttműködés ne csak az egyes projektekre, hanem a kedvezményezett más projektjeire is értelmezhető legyen (például ha a kedvezményezettnek már van egy élő támogatási szerződése, egy új pályázat benyújtásakor nem kell megadnia részletes adatait, ha azok változatlanok).

Az interoperabilitás kiterjesztett értelmezésének másik lehetősége, ha az együttműködésben az érintett hatóságok és külső tagállami szervezetek vesznek részt. Ennek jellemző formája a közhiteles adatbázisokban elérhető ügyfél- vagy projektadatok közvetlenül elérhetővé tétele az információs rendszerekben. A meglévő ügyfeladatok és a közhiteles adatok ismételt felhasználása révén lényegesen csökkenthető az ügyféltől bekért adatok köre, így az adminisztratív terhek is.⁴² Ezekben az esetekben a tehercsökkentés nem a redundáns vagy a repetitív információs kötelezettségek körének szűkítésével történik, hanem az adatbekérés alternatív adatforrás útján történő kiváltásával (lásd 1.3. fejezet).

Az Általános rendeletben a két komponens nem jelenik meg, alkalmazásuk tagállami hatáskörbe kerül, azonban a bennük rejlő tehercsökkentési lehetőségeket figyelembe véve várhatóan számos tagállami e-kohézió-koncepció szerves részei maradnak.

3.2.3. E-aláírás

1011/2014/EU 10. cikk

(2) Az adatcseréket és ügyleteket az 1999/93/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben (1) meghatározott három elektronikus aláírási típus egyikének megfelelő elektronikus aláírással kell ellátni.

⁴¹ Európai Bizottság: *European Interoperability Framework (EIF). Towards Interoperability for European Public Services*. Brüsszel, Európai Unió, 2011.

⁴² Európai Bizottság: *Questions & Answers on e-Cohesion*.

2021/1060/EU rendelet, XIV. melléklet

A 910/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott háromféle elektronikus aláírás valamelyikének megfelelő elektronikus aláírás alkalmazásának biztosítása.

9. szemelvény: Az elektronikus aláírás használatának szabályozása

Forrás: A Bizottság 1011/2014/EU végrehajtási rendelete; Az Európai Parlament és Tanács 2021/1060/EU rendelete

Az e-kohéziós portálokon keresztül végrehajtott tranzakciók megfelelő szintű hitelesítést követelnek meg. A szabályozás értelmében a tranzakciókat az elektronikus aláírásról szóló uniós szabályokban meghatározott aláírásfajták egyikével szükséges hitelesíteni. Az időközben bekövetkezett jogszabályváltozás okán az 1303/2013/EU rendelet az 1999/93/EK irányelv, az Általános rendelet pedig a 910/2014/EU rendelet hitelesítési szabályaira hivatkozik.

3. cikk

„elektronikus aláírás”: olyan elektronikus adat, amelyet más elektronikus adatokhoz csatolnak, illetve logikailag hozzárendelnek, és amelyet az aláíró aláírásra használ;

„fokozott biztonságú elektronikus aláírás”: olyan elektronikus aláírás, amely megfelel a következő követelményeknek:

a) kizárólag az aláíróhoz köthető; b) alkalmas az aláíró azonosítására; c) olyan, elektronikus aláírás létrehozásához használt adatok felhasználásával hozzák létre, amelyeket az aláíró nagy megbízhatósággal kizárólag saját maga használhat; d) olyan módon kapcsolódik azokhoz az adatokhoz, amelyeket aláírtak vele, hogy az adatok minden későbbi változása nyomon követhető;

„minősített elektronikus aláírás”: olyan, fokozott biztonságú elektronikus aláírás, amelyet minősített elektronikus aláírást létrehozó eszközzel állítottak elő, és amely elektronikus aláírás minősített tanúsítványán alapul.

10. szemelvény: Az elektronikus aláírás fogalma és típusai

Forrás: Az Európai Parlament és Tanács 910/2014/EU rendelete

A hitelesítés módjának megválasztásában mindkét jogszabály tág tagállami mérlegelést enged. A hitelesítés történhet jelszavas autentikációval, fizikai aláíró eszköz (*token*) használatával vagy külső hitelesítésszolgáltató által hitelesített e-aláírással. Az alkalmazott megoldással szemben az a fő követelmény, hogy

feleljen meg a tagállami ellenőrzési nyomvonalnak, az eredetiségére vonatkozó tagállami szabályoknak és az információbiztonság követelményeinek.

Az alkalmazott hitelesítés módja a támogatási szerződésekben rögzítendő, így azt mind a kedvezményezett, mind az intézményrendszer elismeri és elfogadja, s a későbbiekben a hitelesítés alacsonyabb biztonsági szintje nem képezheti jogviták alapját.⁴³

Az e-aláírás az e-kohézió fentiekben ismertetett garanciális jellege mellett értelmezhető alapvető komponensként is. Az e-aláírás megfelelő szintjének alkalmazása lehetővé teszi bármely dokumentum hely- és időfüggetlen elektronikus hitelesítését és továbbítását, ami jelentős hatást gyakorol az adminisztratív terhek mennyiségére. A kedvezményezettek oldalán nem jelentkezik a papíralapú dokumentumok továbbításának költsége, valamint időbeli megtakarítást érhetnek el, az ügyek postai szolgáltatóktól függetlenül intézhetők. Mindennek ugyanakkor az az előfeltétele, hogy az ügyfél rendelkezzen a megfelelő aláírás előállításához szükséges eszközzel, amennyiben az adott eljárási folyamat magasabb szintű e-aláírás használatát követeli meg.

3.2.4. E-dokumentum-kezelés, e-audit, információbiztonság

Az e-kohézió funkcionális minimumkövetelményei között a korábbiakban ismertettük, hogy az adatcsererendszereknek biztosítaniuk kell a benyújtott, rögzített és tárolt dokumentumok hozzáférhetővé tételét. A rendszereknek így kell hogy legyen egy adekvát dokumentumkezelő felületük, amely lehetővé teszi a dokumentumok megfelelő tárolását, rendszerezését és keresését. Mindehhez megfelelő tárolókapacitás tervezése és biztosítása szükséges, figyelembe véve az ügyfelek és a dokumentumok várható mennyiségét, a dokumentumok méretét, valamint megőrzési idejét.

1011/2014/EU 10. cikk

(1) A kedvezményezetteknek és az 1303/2013/EU rendelet 122. cikke (3) bekezdésének első albekezdésében említett hatóságoknak a felelősségi körükbe tartozó dokumentumokat és adatokat, valamint azok frissítéseit a tagállam által meghatározott elektronikus formátumban kell bevinniük az elektronikus adatcsererendszerekbe. A tagállam

⁴³ Európai Bizottság: *Questions & Answers on e-Cohesion*.

meghatározza az elektronikus adatsere részletes feltételeit abban az 1303/2013/EU rendelet 125. cikke (3) bekezdésének c) pontjában említett dokumentumban, amely az egyes műveletekre vonatkozóan részletezi a támogatás feltételeit.

2021/1060/EU rendelet 69. cikk

(8) a kedvezményezett kifejezett kérésére az irányító hatóság kivételesen elfogadhatja a papírformátumú információcserét, ám ez nem sértheti az irányító hatóságnak az adatok elektronikus rögzítésére és tárolására vonatkozó, a 72. cikke (1) bekezdésének e) pontjában foglalt kötelezettségét.

2021/1060/EU rendelet 72. cikk

(1) e) Az irányító hatóság feladata az egyes műveletek monitoringhoz, értékeléshez, pénzügyi irányításhoz, vizsgálatokhoz és auditokhoz szükséges adatainak elektronikus rögzítése és tárolása.

11. szemelvény: Az elektronikus dokumentumok kezelési szabályai

Forrás: Az Európai Parlament és Tanács 1303/2013/EU, valamint 2021/1060/EU rendelete; A Bizottság 1011/2014/EU végrehajtási rendelete

Az előző programozási időszakban a folyamatok digitalizálását a tagállamok több szempontból is befolyásolhatták, saját hatáskörben szabályozhatják az e-kohéziós portálok kötelező használatát és annak kiterjesztését a pályázati folyamatokra. Az adminisztratív tevékenységek elvégzésekor tehát vegyesen lehetnek jelen digitális és papíralapú dokumentumok. A szabályozás értelmében ugyanakkor minden, a támogatás szempontjából releváns adatot és dokumentumot rögzíteni kellett az e-kohéziós rendszerekben. E kötelezettség minden esetben megjelenik az érintett hatóságok oldalán, a kedvezményezettek esetében pedig akkor értelmezhető, ha a korábban ismertetett szabályok szerint a portálok használatát a tagállam kötelezővé tette, vagy a kedvezményezett önként választja a portál használatát.

Az Általános rendelet ugyanakkor az elektronikus adatcserét főszabályként kezeli, és csak kivételes esetekben teszi lehetővé a papíralapú információcserét, de az intézményrendszernek e kivételes esetekben is teljesítenie kell az elektronikus adattárolásra vonatkozó kötelezettségeit.

1011/2014/EU 8. cikk

(2) Az elektronikus adatcsererendszereknek lehetővé kell tenniük, hogy a kedvezményezettek minden egyes kifizetési kérelmének az 1303/2013/EU rendelet 125. cikk (5) bekezdése szerinti dokumentumalapú ellenőrzése és az auditok az elektronikus adatcsererendszereken keresztül elérhető információkra és dokumentumokra támaszkodjanak, amennyiben az ilyen információk és dokumentumok cseréje az említett rendelet 122. cikkének (3) bekezdése értelmében elektronikus formában történik. A felelős hatóságok papíralapú dokumentumokat kizárólag kivételes esetben, kockázatelemzést követően kérhetnek, és kizárólag akkor, ha a papíralapú dokumentumok az elektronikus adatcsererendszerbe feltöltött szkennelt dokumentumok eredeti, hiteles forrásai.

1303/2013/EU: 140. cikk

(3) A dokumentumokat vagy eredeti példányban vagy az eredetinek megfelelő, hitelesített példányban vagy általánosan elfogadott adathordozón kell megőrizni, beleértve az eredeti dokumentumok elektronikus változatát, illetve a csak elektronikus változatban létező dokumentumokat.

(5) A nemzeti hatóságok dolgozzák ki azt az eljárást, amely az általánosan elfogadott adathordozón tárolt dokumentumoknak az eredeti dokumentumokkal való egyezőségét tanúsítja; ez az eljárás biztosítja, hogy a tárolókon őrzött változatok megfelelnek a nemzeti jogszabályokban előírt követelményeknek, és azok megbízhatóan felhasználhatók audit céljára.

2021/1060/EU rendelet, 80. cikk

(1) A Bizottságnak és az audithatóságoknak először a 72. cikk (1) bekezdésének e) pontjában említett összes információt és nyilvántartást kell felhasználniuk, ideértve az irányítási ellenőrzések eredményeit is, és csak akkor kérhetnek és szerezhetnek be további dokumentumokat és auditbizonyítékot az érintett kedvezményezettektől, ha szakmai megítélésük alapján erre szükség van a megalapozott auditmegállapítások alátámasztásához.

12. szemelvény: Az elektronikus auditok, ellenőrzések és a rendszerek biztonsági követelmény-rendszere

Forrás: A Bizottság 821/2014/EU és 1011/2014/EU végrehajtási rendelete; Az Európai Parlament és Tanács 2021/1060/EU rendelete

A támogatáskezelés digitalizálásának kritikus feltétele, hogy az uniós és tagállami ellenőrök az elektronikus dokumentumokat tekintsék elsődlegesnek, s csak kivételes esetekben kérhessenek papíralapú evidenciákat. E követelmény meghatározó jelentőségű, mivel az ellenőrzések a korábbiakban papíralapúak voltak, és ez alapjaiban meghatározta a folyamatok és az információs rendszerek követelményrendszerét. Ennek megfelelően a 2014–2020-as időszak szabályozása és az Általános rendelet is rögzíti, hogy az auditok adatforrásai elsődlegesen az elektronikus adatok, s további dokumentumok csak kivételes, illetve indokolt esetben kérhetők.

Számos esetben az e-kohéziós rendszerekbe nem az eredeti dokumentumokat, hanem azok digitális másolatait (szkennelt, fotózott másodpéldányokat) töltik fel. Az elektronikus audit lehetőségének szavatolása miatt biztosítani kell az eredeti és a rendszerekben tárolt dokumentumok egyezőségének alátámaszthatóságát. Ennek egyik formája, hogy a kedvezményezetteknek az eredeti dokumentumokat hosszabb időtávon meg kell őrizniük, hogy az egyezőség bármikor ellenőrizhető legyen. Az 1303/2013/EU rendelet e téren széles spektrumot vázolt fel, és ennek alapján a tagállamok meghatározhatták a digitális dokumentumok egyezőségének és hitelességének szabályait, amelyek garantálják azok tagállami eljárásokban és ellenőrzés céljára történő felhasználását. A dokumentumok elfogadott formátumát és hitelességének követelményeit a támogatási szerződésekben is rögzíteni kellett.⁴⁴ A fenti szabályok az Általános rendeletben nem szerepelnek, az e-audit alkalmazása ugyanakkor általános gyakorlattá vált az ellenőrző szervek körében, így feltételezhetően e téren nem írtak elő általános kötelezettséget. Természetesen a fentiekben megnevezett kontrollok tagállami hatáskörben továbbra is érvényesíthetők.

Az e-dokumentum-kezelés és az e-audit az e-kohézió elválaszthatatlan komponensei. A fentiek értelmében az elektronikus adatcsererendszereknek biztosítaniuk kell a dokumentumok megfelelő megőrzését és kezelését, hogy az auditok, az ellenőrzések és a szükséges információk elérhetők legyenek. Az auditálhatóság másik aspektusa az információbiztonság megfelelő szintjének megőrzése.

⁴⁴ Európai Parlament és Tanács: 1303/2013/EU rendelet.

1011/2014/EU 9. cikk

(1) Az elektronikus adatcsere rendszerek az 1303/2013/EU rendelet 122. cikkének (3) bekezdése, 125. cikke (4) bekezdésének d) pontja, 125. cikkének (8) bekezdése és 140. cikke értelmében biztosítják az adatok biztonságát, sértetlenségét és bizalmas kezelését, valamint a küldő azonosítását.

821/2014/EU 11. cikk

(1) A használt rendszert megfelelő biztonsági intézkedésekkel kell védeni a dokumentumok osztályozását, valamint az információs rendszerek és a személyes adatok védelemét illetően. Az intézkedéseknek meg kell felelniük a nemzetközi szabványoknak és a nemzeti jogi követelményeknek. Az első bekezdésben említett biztonsági intézkedéseknek védelmet kell biztosítaniuk a hálózatok és átviteli eszközök számára abban az esetben, ha a rendszer más modulokkal és rendszerekkel is együttműködik.

2021/1060/EU XIV. melléklet

Az adatok biztonságának, sértetlenségének és bizalmas kezelésének, valamint a küldő azonosításának biztosítása a 69. cikk (6) bekezdésének, a 69. cikk (8) bekezdésének, a 72. cikk (1) bekezdése e) pontjának és a 82. cikknek megfelelően.

13. szemelvény: Az elektronikus adatcsere rendszerek információbiztonsági követelményei

Forrás: A Bizottság 821/2014/EU és 1011/2014/EU végrehajtási rendelete; Az Európai Parlament és Tanács 2021/1060/EU rendelete

A tagállamoknak gondoskodniuk kell az elektronikus adatcsere rendszerek információbiztségéről, hogy a kezelt adatok ne kerüljenek illetéktelen személyekhez, tartalmuk ne sérüljön, és folyamatosan elérhetőek legyenek. A biztonság sérülése hatással lehet az információk hitelességének megőrzésére és felhasználhatóságára, ami pedig ellenőrzési szempontból alapvető követelmény.

Az alkalmazott technológiai és biztonsági szabványokat illetően a szabályozás nem nevez meg kötött eljárásokat, egyedül a nemzetközileg ismert szabványok valamelyikének való megfelelés garanciális követelményét írja elő, megőrizve ezzel a tagállamok döntési jogkörét és az optimális műszaki-funkcionális követelményrendszer kialakításának lehetőségét.

Összességében az e-dokumentum-kezelés, az információbiztonság és az e-audit az e-kohézió egymást kölcsönösen kiegészítő garanciális komponensei, amelyek kellő technológiai és eljárásrendi alapot teremtenek a teljes körű elektronikus adatcseréhez és a hiteles elektronikus dokumentumok kezeléséhez.⁴⁵

3.2.5. Adatvédelem és üzleti titkok védelme

1011/2014/EU 10. cikk

(6) Az adatok feldolgozásakor az elektronikus adatcsererendszereknek garantálniuk kell az egyének személyes adatainak és a jogi személyek üzleti titkainak védelmét a 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (1), a 2009/136/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (2) és a 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (3) összhangban.

2021/1060/EU XIV. melléklet

Az egyének személyes adatai és a jogi személyek üzleti titkai védelmének biztosítása a 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek és az (EU) 2016/679 rendeletnek megfelelően.

14. szemelvény: Az elektronikus adatcsererendszerek adatvédelmi és titokvédelmi követelményei
Forrás: A Bizottság 1011/2014/EU végrehajtási rendelete; Az Európai Parlament és Tanács 2021/1060/EU rendelete

Az elektronikus adatcsererendszerekkel kapcsolatos általános követelmény a személyes adatok és az üzleti titkok védelme, amely szorosan kapcsolódik az információbiztonság követelményéhez, de túlmutat a bizalmasság, sértetlenség és hozzáférhetőség megőrzésén. A tagállamoknak a biztonság megőrzése mellett szavatolniuk kell a vonatkozó adat- és titokvédelmi jogszabályokban szabályozott további előírások teljesítését, úgymint az érintettek tájékoztatását, az adatkezelés jogszerűségét vagy az adatmegőrzés korlátozását.

⁴⁵ Laposa Tamás (2015): i. m.

3.2.6. Felhasználóbarátság

Az előző programozási időszakban az e-kohézió elsődleges célja az online alkalmazások bevezetése, az eljárási folyamatok digitális átalakítása, valamint az új ügyintézési formák felhasználókkal való megismertetése volt. A portálok kötelező használata tekintetében az uniós szabályozás megengedőbb volt, hangsúlyt fektetett az alternatív ügyintézési megoldásokra, az esetleges hozzáférést korlátozó nehézségek kezelésére.

Az e-kohéziós felületeket minden uniós tagállamban kialakították, és a koncepció hatékonyságát jól alátámasztja, hogy követelményeit az aktuális időszakban újabb pénzügyi alapokra is kiterjesztették. Ennek mentén a koncepció az Általános rendelet alapján újabb érettségi szintet ért el, a szabályozás hangsúlya a népszerűsítés és a felhasználók támogatása irányába mozdult el.

Az e-kohéziós portálokat már minden tagállamban ismerik a felhasználók, de sikerességüket akadályozza, ha az ügyfelek nem érzik hasznosnak a digitális ügyintézés lehetőségét, vonakodnak annak igénybevételétől, vagy nincs megfelelő felhasználói gyakorlatuk. A felhasználók támogatásának és az alkalmazások népszerűsítésének egyik alapvető tényezője a felhasználói igények megértése, a felhasználóbarátság fokozása.

2021/1060/EU rendelet, 69. cikk

(8) A tagállamoknak népszerűsíteniük kell az elektronikus adatsere előnyeit, és e tekintetben minden szükséges támogatást meg kell adniuk a kedvezményezetteknek.

15. szemelvény: Az elektronikus adatszererendszerek használatának támogatására vonatkozó szabályok

Forrás: Az Európai Parlament és Tanács 2021/1060/EU rendelete

Más nézőpontból a felhasználóbarátság nemcsak az ügyfél-elégedettség javítását célozza, hanem teret ad az adminisztratív terhek további könnyítésének is. A jól áttekinthető, egyszerűbb navigációt biztosító felületek csökkentik a felhasználás időigényét, adott esetben a hibalehetőségeket is.

3.2.7. Mobilapplikációk

Az aktuális technológiai trendek egyik iránya a hely- és időfüggetlen szolgáltatások eszközfüggetlenné alakítása. Az e-kohéziós portálok jellemzően bön-gészöböl érhetők el, hagyományos számítógépekre optimalizálva. A továbblépés újabb irányát jelenti a támogatáspolitikai mobilapplikációk fejlesztése, amelyek nagymértékben igazodnak a felhasználók jelentős részének technológiahaszná-lati szokásaihoz, és elősegíthetik a digitális támogatáskezelés népszerűsítését (lásd 4.4.2. alfejezet).

Az applikációfejlesztés lehetséges irányai közé tartozik a támogatások fel-használásával kapcsolatos információk mobil eszközökre optimalizált elérhetővé tétele, a mobilügyintézés biztosítása, valamint olyan funkciók fejlesztése, ame-lyek a hely-, idő- és eszközfüggetlenség és a mobiltechnológia sajátosságainak (kép- és hangátvitel, helymeghatározás) ötvözésére épülnek (például projektek megvalósításával kapcsolatos képek beküldése vagy digitális helyszíni ellenőrzés lefolytatása). Mindemellett a távol lévő felek közötti ügyintézés megkönnyítse különös jelentőséget nyer a koronavírus-járvány tapasztalatainak figyelembe-vételével.

A mobiltechnológia és a tagállami e-kohézió-koncepciók viszonyáról egye-lőre nem készült átfogó kutatás, ennek egyik előfeltétele a partnerségi megálla-podások elfogadása lesz, és ennek alapján részletesebb információk szerezhetők a tagállamok támogatáskezeléssel kapcsolatos jövőbeli gyakorlatáról.

3.3. Az e-kohézió komponensei a hazai szabályozásban

Az e-kohézió hazai szabályait a 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet), az aktuális időszak-ban a 2021–2027-es programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Új rendelet) határozza meg. A fejezet további részében a két jogszabály vonatkozó rendelkezéseinek ismertetése következik.

3.3.1. Elektronikus adatcsere

197. § (2) A Miniszterelnökség az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 122. cikk (3) bekezdése szerinti elektronikus alkalmazást bocsát a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett rendelkezésére, a felhívásban és a támogatási szerződésben meghatározott kötelezettségei teljesítésére, melyet a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett köteles igénybe venni és ezen kötelezettségeit kizárólag elektronikus formában teljesíteni.

(5) A (4) bekezdéstől eltérően, ha egyes adminisztratív kötelezettségek teljesítése során alátámasztó dokumentumok benyújtása szükséges, a kedvezményezett az irányító hatóság felé az elektronikus alkalmazáson keresztül jelezheti, hogy az alátámasztó dokumentumokat vagy azok egy részét – ideértve azok hiánypótlását és korrekcióját is – postai úton nyújtja be.

(6) Ha a kedvezményezett a későbbiekben újabb alátámasztó dokumentumokat kíván postai úton benyújtani, azt ismételten jeleznie kell az (5) bekezdés szerint.

(7) A (6) bekezdés szerinti postai benyújtás lehetőségét az irányító hatóság felhívásonként felfüggesztheti.

328.1. A támogatást igénylővel, illetve kedvezményezettel történő, 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 122. cikk (3) bekezdése szerinti elektronikus kapcsolattartás a Pályázati e-ügyintézés felületen keresztül történik, mely a www.szechenyi2020.hu honlapról egyedi azonosításhoz kötött, titkosított csatornán keresztül és titkos jelszóval elérhető interaktív felület.

328.2. A Pályázati e-ügyintézés felülethez való hozzáférés a www.szechenyi2020.hu honlapon történő támogatást igénylő általi regisztráció útján szerezhető.

328.3. A támogató köteles a Pályázati e-ügyintézés felületen keresztül tartani a kapcsolatot a támogatást igénylővel, illetve a kedvezményezettel, kivéve azon értesítések esetét, ahol az egységes működési kézikönyv eltérően rendelkezik. Ezen értesítéseket elektronikus formában is elérhetővé kell tenni a 334.2. pont szerint.

328.6. Technikai segítségnyújtás projektek esetében az irányító hatóság mérlegelheti, hogy a kedvezményezettől megköveteli-e az egyes dokumentumsomagok vonatkozásában a Pályázati e-ügyintézés felület használatát.

329.1. A kedvezményezett által benyújtott dokumentumsomag kitöltött dokumentumsablonokból (pl. projektadatlap, beszámoló, fenntartási jelentés, kifizetés igénylés, szerződésmódosítás) és annak mellékleteiből áll. A kedvezményezett a Pályázati e-ügyintézés felületen keresztül küldi be az előírt, kitöltött dokumentumsablonokat.

A dokumentumsablonok esetlegesen csatolandó mellékleteit a kedvezményezett elektronikus formában, a Pályázati e-ügyintézés felületre tölti fel. A Pályázati e-ügyintézés felületen beküldött dokumentumsomagot nem kell külső iktatórendszerben iktatni.

329.4. Ha valamely dokumentumsomag keretében mellékletek benyújtása szükséges, a kedvezményezett a 197. § (5) bekezdése szerinti lehetőséggel élhet, ha a mellékletek elektronikus formában történő beküldése nehézségbe ütközik.

53. § (1) A miniszter gondoskodik az általános rendelet szerinti, a monitoring és információs rendszer részeként működő elektronikus alkalmazás (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban: elektronikus alkalmazás) működtetéséről.

(2) Ha e rendelet, felhívás vagy támogatási szerződés másként nem rendelkezik, akkor a támogatást igénylő, a kedvezményezett és a fejlesztéspolitikai intézményrendszer az elektronikus alkalmazást használja az egymással való kapcsolattartásra.

(3) Ha a támogatást igénylő vagy a kedvezményezett olyan kapcsolattartási módot használ, amely az adott tárgykörben nem alkalmazható, úgy cselekménye érvénytelen. Erről az irányító hatóság a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett részére tájékoztatást ad.

54. § (1) Az elektronikus alkalmazás használata egyedi azonosításhoz kötött. Az elektronikus alkalmazás titkosított csatornán keresztül, egyedi és titkos jelszóval érhető el.

(2) A támogatást igénylő és a kedvezményezett felelős a kapott vagy a regisztráció során általa megadott jelszó biztonságáért és a jelszó használatával az elektronikus alkalmazásban elvégzett cselekményekért.

56. § (1) A miniszter az elektronikus alkalmazás útján elvégzendő cselekményekre kötelezően alkalmazandó mintát vagy sablont állapíthat meg.

(2) Aki az elektronikus alkalmazás felhasználója kíván lenni, a regisztráció keretében az (1) bekezdésben meghatározott minták és sablonok alkalmazására kötelezettséget vállal. E kötelezettségvállalás az eredményes regisztráció feltétele.

(3) A miniszter gondoskodik az elektronikus alkalmazás olyan módon történő beállításáról, hogy az (1) és a (2) bekezdés szerinti előírások alkalmazását az kikényyszerítse.

16. szemelvény: Az elektronikus adatcsere alapvető hazai szabályai

Forrás: 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet; 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet

Mindkét jogszabály egyértelműen rögzíti, hogy a fejlesztéspolitikai támogatások igénybevétele elektronikus alkalmazás útján lehetséges. Az e-kohéziós portál használata – egyes kivételektől eltekintve – mind a pályázók, mind a kedvezményezettek számára kötelező. A digitalizáció teljes körű és a teljes projektciklusra történő kiterjesztése révén a tehercsökkentés maximális szintje érhető el. Mindehhez jó alapot szolgáltatott, hogy a korábbi programozási időszakban a portálhasználat kötelező volt egyes, már korábban elektronizált eljárási folyamatok esetében.

A 2014–2020-as időszakban speciális kivételt jelentett, hogy technikai segítségnyújtás projektek esetében az érintett hatóság eltekinthetett a portál használatától. További kivételt jelentett, hogy az alátámasztó dokumentumokat a kedvezményezett postai úton is benyújthatta, amennyiben azok digitalizálása számára nehézséget okozott. Az intézkedés célja a megfelelő digitális eszközökkel vagy kompetenciákkal nem rendelkező ügyfelek támogatása volt. Az Új rendelet egyedi esetekben vagy szerződés, felhívás speciális rendelkezése alapján enged az alkalmazás használata alól felmentést.

A hazai e-kohézió-koncepció rögzíti, hogy az elektronikus felületek biztosítják a strukturált (adatok) és a nem strukturált adatszolgáltatást (alátámasztó dokumentumok). Az elektronikus kommunikáció mindkét irányban biztosított, a pályázóknak, kedvezményezetteknek küldött értesítéseket is elektronikus formában, ugyanazon a felületen keresztül küldik ki. Egyes esetekben a szabályozás kivételeket nevesít, és továbbra is papíralapú adatcserét ír elő (például támogatási szerződés aláírása).

Az Új rendelet az Általános rendelethez hasonlóan nem jeleníti meg a strukturált és a nem strukturált adatszolgáltatás fogalmát, alapvetően a miniszter által előírt sablonok használatát írja elő. A fogalmi elhatárolás eredeti célja a 2014–2020-as szabályozásban annak biztosítása volt, hogy az e-kohéziós portálok képesek legyenek adat- és állományalapú információk fogadására (lásd 3.2.1. alfejezet). Az elektronikus portálok széles körű használatbavételével a fenti követelmények teljesülnek, a fogalmak részletes artikulálása már nem indokolt.

333.1. Azon kötelezettségek esetében, melyeknél a Pályázati e-ügyintézés felület jogi és infrastrukturális feltételei nem biztosítottak, a kért dokumentumcsomagot papíralapon kell benyújtani.

333.2. Ha a Pályázati e-ügyintézés felület meghibásodás miatt nem érhető el, a kért dokumentumcsomagot a meghibásodás elhárulása után, elektronikusan kell benyújtani.

335.2. Azon funkciók esetében, melyeknél a Pályázati e-ügyintézés felület jogi és infrastrukturális feltételei nem biztosítottak, vagy a Pályázati e-ügyintézés felület meghibásodás miatt nem érhető el, az értesítéseket postai úton kell kiküldeni.

335.3. Ha a Pályázati e-ügyintézés felület meghibásodás miatt nem érhető el, az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által megbízott szervezeti egység tájékoztatja az irányító hatóságokat, és erről, valamint a hiba elhárításától a www.szechenyi2020.hu honlapon is tájékoztatást ad. Ebben az esetben az értesítések papíralapú kiküldése, a határidőhöz kötött dokumentumsomag későbbi beküldése kizárólag akkor fogadható el, ha igazolt a Pályázati e-ügyintézés felület meghibásodása.

53. § (4) Ha az elektronikus alkalmazáson keresztül történő kapcsolattartás nem lehetséges, postai úton történő kézbesítésnek van helye.

60. § (1) Ha olyan alátámasztó dokumentum benyújtása szükséges, amely az elektronikus alkalmazásba jogi vagy infrastrukturális okból nem tölthető fel, akkor a dokumentum benyújtásáért felelős személy ezt jelzi az irányító hatóság részére, és a dokumentumot postai úton nyújtja be.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jogi ok az, ha

a) egy dokumentumnak csak a papíralapú változatához kötődik bizonyító erő, vagy
b) a papíralapú dokumentum digitalizált változatához – a polgári perrendtartásról szóló törvény okiratokra vonatkozó szabályai szerint – az eredetinelő alacsonyabb szintő bizonyító erő kötődik.

(3) Az (1) bekezdés szerinti infrastrukturális ok az, ha az elektronikus alkalmazás műszaki jellemzőiből fakadóan nem képes fogadni a kérdéses dokumentumot.

17. szemelvény: Az üzletmenet-folytonosság hazai szabályai

Forrás: 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet; 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet

A rendeletek szabályozzák azokat a helyzeteket, amikor az elektronikus ügyintézési szolgáltatás valamilyen okból nem elérhető vagy igénybevétele akadályba ütközik. Az akadályoztatás oka lehet a rendszer meghibásodása, szolgáltatás-kiesése, vagy valamely funkció hiánya (az e-ügyintézés infrastrukturális feltételei nem biztosítottak), vagy a dokumentumok nem megfelelő hitelessége (dokumentum csak digitális formában fogadható el hitelesként), az e-ügyintézés jogi feltételei nem biztosítottak.

Az üzletmenet-folytonosság biztosítása érdekében a két jogszabály alternatív magatartásformákat és ügyintézési csatornákat határoz meg. A Rendelet

értelmezésében tartós fennakadás esetén az adatsere papíralapon zajlik. A portál átmeneti meghibásodása esetén az ügyintézés a szolgáltatás helyreállítása után elektronikus formában folytatható. Az Új rendelet egységesen a papíralapú kapcsolattartást rendeli helyettesítő megoldásként.

A szolgáltatás akadályoztatása különböző formákban jelentkezhet, ennek oka lehet a pályázó, kedvezményezett informatikai eszközeinek vagy internetkapcsolatának meghibásodása, vagy a szolgáltatás tényleges kiesése. Ennek okán a Rendelet definiálja a tényleges szolgáltatáskiesés esetén követendő lépéseket, és a hibáról a www.szechenyi2020.hu honlapon tájékoztatást kell közzétenni.

3.3.2. Egyszeri adatbekérés

328.4. A 333.1. pont szerinti feltételek teljesülésén kívül nem írható elő papíralapú dokumentumbenyújtási kötelezettség a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett számára, kivéve azon dokumentumsablonok vagy mellékletek esetét, ahol az egységes működési kézikönyv eltérően rendelkezik. Ezen dokumentumokat elektronikus formában is elérhetővé kell tenni a 334.2. pont szerint.

330.9. Ha a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett által csatolt digitalizált melléklet minősége nem megfelelő, nem felel meg az olvashatóság követelményének, az irányító hatóság a melléklet hiánypótlását vagy korrekcióját kéri.

58. § (1) Ha a támogatást igénylő vagy a kedvezményezett olyan digitális állományt tölt fel, amely nem nyitható meg vagy nem olvasható, akkor az irányító hatóság hiánypótlásra kötelezi.

(2) Ha az (1) bekezdés szerinti megnyithatósági vagy olvashatósági hiba a hiánypótlási felhívás kiadását követően jelentkezik, úgy az irányító hatóság hiánypótlási felhívásnak nem minősülő korrekcióra kötelezést ad ki és megállapítja annak teljesítési határidejét.

(3) A támogatást igénylő és a kedvezményezett a korrekcióra kötelezést az abban meghatározott határidőn belül teljesíti.

18. szemelvény: Az egyszeri adatbekérés, illetve a hibás állományok kezelésének hazai szabályai
Forrás: 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet; 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet

A Rendelet rögzíti az egyszeri adatbekérés követelményeit, s akadályt állít a redundáns adatkérekések elé. Az 1303/2013/EU rendelettel összhangban a repetitív

adatbekérés indokolt esetben a továbbiakban is lehetséges. Az Általános rendelettel összhangban az egyszeri adatbekérés elve az Új rendeletben sem jelenik meg explicit követelményként, ugyanakkor a jogszabály is szabályozza a hibás állományok és adatok ismételt beküldésének követelményeit.

3.3.3. Interoperabilitás

337.1. Ha a kedvezményezettől bekért adatok a monitoring és információs rendszer és más közigazgatási adatbázisok közti elektronikus adatkapcsolat útján is elérhetőek, ezen adatok nem kérhetők be a kedvezményezettől.

337.2. Az adatok bekéréséről a kedvezményezettet tájékoztatni kell, valamint biztosítani kell annak lehetőségét, hogy a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett papíralapú alátámasztást nyújtson be az adatok módosulásáról, ha az adatbázisban szereplő adatok nem felelnek meg az aktuális állapotnak.

59. § (1) Nem kérhető sem a támogatást igénylőtől, sem a kedvezményezettől az azonosításához szükséges adatok kivételével olyan adat, amely nyilvános, vagy amely jogszabállyal rendszeresített közhiteles nyilvántartásból vagy más adatbázisból az elektronikus alkalmazással létesített adatkapcsolat útján lekérdezhető.

(2) Az (1) bekezdés szerinti adatok lekérdezéséről a támogatást igénylőt és a kedvezményezettet tájékoztatni kell.

19. szemelvény: Az interoperabilitás hazai szabályai

Forrás: 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet; 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet

Tekintettel arra, hogy a támogatáskezelő szervezetek ugyanazt az információs rendszert használják (Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer – FAIR), az érintett hatóságok közötti kölcsönös adatmegosztást a rendeletek nem szabályozzák. Az interoperabilitás kiterjesztett értelmezése azonban megjelenik a jogszabályokban, az érintett hatóságok számára előírják a közhiteles adatbázisok releváns adatainak lekérdezését, amit a FAIR közvetlenül lehetővé tesz. A jogszabályok e tekintetben az egyszeri adatbekérés elvénél tehát szigorúbb szabályokat alkalmaznak, az adatbekérés tilalmát rögzítik.

A közhiteles adatbázisok használatával az ügyfelek mellett az intézményi terhek is csökkenthetők, mivel az érintett hatóságoknak ezeket az adatokat nem szükséges verifikálni, nem merül fel a korrekció igénye. Egy speciális

esetben azonban a Rendelet nevesíti az alternatív adatszolgáltatás lehetőségét. Amennyiben a közhiteles adatbázisban szereplő ügyféladatok megváltoztak, de a szakhatóságok még nem vezették át, az ügyfél papíralapon igazolhatja az adatok módosulását.

3.3.4. E-aláírás

197. §. (8) Az elektronikus alkalmazásban használt elektronikus aláírások a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014. július 23-i 910/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében hiteles aláírásnak minősülnek, kiváltják az ahhoz fűződő joghatásokat és bírósági eljárásokban bizonyítékként elfogadhatók.

(9) A támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett rendelkezésére bocsátott elektronikus alkalmazást egyedi jelszóval kell védeni. A jelszó biztonságáért, a jelszó használatával az alkalmazásban elvégzett műveletekért a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett felelős.

54. § (1) Az elektronikus alkalmazás használata egyedi azonosításhoz kötött. Az elektronikus alkalmazás titkosított csatornán keresztül, egyedi és titkos jelszóval érhető el.

55. § (1) Az elektronikus alkalmazásban használt elektronikus aláírás a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. július 23-i 910/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében hiteles aláírásnak minősül, kiváltja az ahhoz fűződő joghatásokat és bírósági eljárásban bizonyítékként elfogadható.

20. szemelvény: Az e-aláírás alkalmazásának hazai szabályai

Forrás: 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet; 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet

A két jogszabály alapján az e-kohéziós portálon végrehajtott tranzakciók alapvetően jelszavas hitelesítéssel történnek, ez biztosítja a szükséges joghatások kiváltását.

Egyes esetekben azonban a jogszabályok megkövetelik (például támogatási okirat kiállítása) vagy alternatívaként írják elő a minősített e-aláírás használatát (például támogatási okirat kiállítása).

3.3.5. E-dokumentum-kezelés

328.5. A 197. § (1) bekezdése szerinti, a Pályázati e-ügyintézés felületről megküldött tájékoztatást nyomtatott formában nem kell nyilvántartani és külső iktatórendszerben iktatni.

331. A támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett által a Pályázati e-ügyintézés felületen beküldött elektronikus formátumú mellékleteket nem kell nyilvántartás céljából ismételten kinyomtatni.

334.1. Az irányító hatóság a papír alapon beérkezett támogatási kérelem dokumentumokat, dokumentumsomagokat, valamint a támogatást igénylőnek vagy kedvezményezettnek küldött papír alapú tájékoztatást, annak iktatását követően a monitoring és információs rendszer Dokumentumtárban digitálisan elérhetővé teszi.

334.2. A 334.1. pont szerinti elérhetővé tétel papíralapú dokumentumok esetén szkennelés, valamint pdf formátumban történő mentés és a monitoring és információs rendszer Dokumentumtárba történő feltöltés útján valósul meg.

334.4. Ha egy meghatározott melléklet az egységes működési kézikönyvben előírtak szerint papíralapon benyújtandó és digitalizált formában a Pályázati e-ügyintézés felületre is feltöltendő, az irányító hatóság gondoskodik a papíralapú állomány 334.2. pont szerinti kezeléséről.

57. § (4) Az elektronikus alkalmazás útján megküldött küldeményt nyomtatott formában nem kell tárolni.

62. § Az irányító hatóság a részére postai úton szabályosan benyújtott dokumentum megőrzéséről és nyilvántartásáról gondoskodik, valamint e dokumentumról digitális másolatot készít, és azt rögzíti az elektronikus alkalmazás adatbázisában.

21. szemelvény: Az e-dokumentumkezelés hazai szabályai

Forrás: 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet; 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet

Az elektronikus dokumentumok kezelésének fontos követelménye a megfelelő funkcionalitású, biztonságos dokumentummenedzsment-felület biztosítása. A felületnek lehetővé kell tennie a digitális állományok hatékony kezelését ügyfél- és intézményi oldalon, ellenkező esetben a folyamatok elégtelen digitalizációja megnehezíti az információk kezelését, és növelheti az adminisztratív terheket. Emiatt mindkét jogszabály rögzíti, hogy az elektronikus dokumentumokat és értesítéseket nem kell kinyomtatni, illetve külső iktatórendszerekben nyilvántartani.

Az e-dokumentum-kezelés további lényeges aspektusa, hogy a digitális eljárási folyamatokban a digitális állományok élveznek prioritást, így az egyes kivételes esetekben papíralapon beérkezett állományokat az érintett hatóságoknak digitalizálniuk szükséges.

3.3.6. E-audit

197. § (5) A (4) bekezdéstől eltérően, ha egyes adminisztratív kötelezettségek teljesítése során alátámasztó dokumentumok benyújtása szükséges, a kedvezményezett az irányító hatóság felé az elektronikus alkalmazáson keresztül jelezheti, hogy az alátámasztó dokumentumokat vagy azok egy részét – ideértve azok hiánypótlását és korrekcióját is – postai úton nyújtja be.

330.1. Ha valamely mellékletet a jogszabály kifejezett rendelkezése szerint papíron és elektronikus formában, elektronikus aláírás nélkül is be kell küldeni, a papíralapú változatot kell hitelesnek tekinteni.

330.2. A 328.1-328.6. ponttól eltérő esetben a Pályázati e-ügyintézés felületen keresztül beküldött dokumentumcsomagot hitelesnek kell tekinteni.

330.3. Ha a kedvezményezett a 197. § (5) bekezdése szerinti lehetőséggel élt, a mellékletek a Pályázati e-ügyintézés felületen elektronikusan beküldve vagy papíralapon is elfogadhatók.

330.4. A 330.2. és a 330.3. pont szerinti esetben, ha a kitöltött dokumentumsablon a Pályázati e-ügyintézés felületen elektronikusan és postai úton, papíralapon is beküldésre került, az elektronikus verzió tekintendő hitelesnek.

330.5. Ha a kedvezményezett a 197. § (5) bekezdése szerinti lehetőséggel élt, és egy adott melléklet a Pályázati e-ügyintézés felületen elektronikusan és postai úton, papíralapon is beküldésre került, a papíralapú tekintendő hitelesnek.

330.6. Ha a kedvezményezett a 197. § (5) bekezdése szerinti lehetőséggel nem élt, és egy adott melléklet a Pályázati e-ügyintézés felületen elektronikusan és postai úton, papíralapon is beküldésre került, az elektronikus melléklet tekintendő hitelesnek.

330.7. Ha a kedvezményezett a 197. § (5) bekezdése szerinti lehetőséggel nem élt, és egy adott melléklet csak postai úton, papíralapon került beküldésre, az irányító hatóságnak hiánypótlás keretében kérnie kell a melléklet Pályázati e-ügyintézés felületen, elektronikus formában történő benyújtását.

22. szemelvény: *A dokumentumok hitelességének hazai szabályai*

Forrás: 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet

Auditszempontról meghatározó jelentőségű, hogy egy eljárásrendi folyamatban az elektronikus vagy a digitális állományokat, információkat tekintjük-e hiteles információforrásnak. A Rendelet megállapítja, hogy az e-kohéziós portálon végrehajtott tranzakciók során rögzített adatok hitelesnek, azaz audit során megbízható evidenciának tekinthetők. Speciális helyzetekben (szolgáltatás kiesése, rendszerhiba) a Rendelet lehetővé teszi a papíralapú dokumentumok benyújtását, amelyek ugyancsak hiteles információforrásnak tekintendők. Amennyiben a kedvezményezettnek nem voltak az alátámasztó dokumentumok benyújtásához szükséges eszközei, a Rendelet lehetővé tette azok postai beküldését. Ilyen esetben úgynevezett hibrid dokumentumcsomagok jöttek létre. Mindennek kezelésére a Rendelet részletes szabályokat határoz meg a hiteles információforrások kivételes esetekben történő meghatározása érdekében.⁴⁶

Tekintettel arra, hogy az Új rendelet lényegesen korlátozottabb esetkörben teszi lehetővé a papíralapú dokumentumok benyújtását, a papíralapú és a digitális dokumentumok hitelessége tekintetében a hazai szabályozás nem tartalmaz részletszabályokat.

3.3.7. Határidők számítása

198. § (4) Postai úton történő kézbesítés esetén a küldeményt hivatalos iratként kell feladni és átvételének napján kell kézbesítettnek tekinteni.

(5) Ha a postai úton történő kézbesítés azért hiúsul meg, mert a címzett vagy meghatalmazottja úgy nyilatkozik, hogy a küldeményt nem veszi át, az értesítést a kézbesítés megkísérlésének napján kézbesítettnek kell tekinteni.

(6) Ha a postai úton kézbesített küldemény „nem kereste” jelzéssel érkezik vissza, az értesítést – az ellenkező bizonyításig – a postai kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik napon kézbesítettnek kell tekinteni.

199. § (1) A határidőbe nem számít bele a közlés, kézbesítés napja. A kedvezményezett részére rendelkezésre álló határidőbe nem számítanak bele azok a napok, amikor a 197. § (3) bekezdés szerinti elektronikus alkalmazás meghibásodás miatt nem érhető el.

(6) A postai úton küldött dokumentum előterjesztésének időpontja a postára adás napja.

⁴⁶ Nyikos–Soós (2020): i. m.

329.3. Ha a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett a bekért dokumentumcsomagot a Pályázati e-ügyintézés felületen keresztül elektronikus formában beküldte, ezt a rendszer a kedvezményezettnek elektronikus formában visszaigazolja. A visszaigazolásról az irányító hatóság felelős munkatársa is automatikus értesítést kap.

329.6. Ha a kedvezményezett nem élt a 197. § (5) bekezdése szerinti lehetőséggel, az irányító hatóság ügyintézési határideje a dokumentumcsomag elektronikus beérkezését követő első munkanapon kezdődik.

329.7. Ha a kedvezményezett élt a 197. § (5) bekezdése szerinti lehetőséggel, az irányító hatóság ügyintézési határideje a hiányzó mellékletek postai beérkezésétől kezdődik.

332.1. Az elektronikus úton küldött dokumentumcsomag benyújtásának időpontja az elküldés napja. A támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett által beküldött dokumentumcsomagot a beérkezésről küldött visszaigazolás időpontjában kézbesítettnek kell tekinteni.

332.2. Az értesítések kézbesítési időpontjának a Pályázati e-ügyintézés felületen küldött üzenethez kapcsolódó dokumentum megnyitását kell tekinteni. Ha az értesítés elektronikus alkalmazáson keresztül történő átvételének visszaigazolása a küldés napját követő hét napon belül nem történik meg, a dokumentumot – az ellenkező bizonyításig – kézbesítettnek kell tekinteni.

334.9. A 333.1. pont szerinti esetben az irányító hatóság ügyintézési határidői a papíralapú dokumentáció beérkezésétől kezdődnek.

57. § (1) Az elektronikus alkalmazás visszaigazolja a küldő fél részére, ha a dokumentum feltöltése rendben végbement. Az elektronikus alkalmazás a feltöltött dokumentum megérkezéséről a küldeményt fogadó felet értesíti.

(2) Az elektronikus alkalmazás útján megküldött dokumentumot az átvétel visszaigazolásával kell kézbesítettnek tekinteni.

(3) Ha a dokumentum elektronikus alkalmazáson keresztül történő átvételének visszaigazolása a küldés napját követő három napon belül nem történik meg, a dokumentumot – az ellenkező bizonyításig – kézbesítettnek kell tekinteni.

61. § (1) Ha e rendelet szerint a küldeményt postai úton kell megküldeni, akkor a küldeményt tértivevényel – ha ennek a postai szolgáltatásokról szóló törvényben meghatározott feltételei teljesülnek, akkor hivatalos iratként – kell feladni és átvételének napján kell kézbesítettnek tekinteni.

(2) Ha a postai úton történő kézbesítés azért hiúsul meg, mert a címzett vagy meghatalmazottja a küldeményt nem veszi át, a küldeményt a kézbesítés megkísérlésének napján kézbesítettnek kell tekinteni.

(3) Ha a postai úton kézbesített küldemény „nem kereste” jelzéssel érkezik vissza, a küldeményt – az ellenkező bizonyításig – a postai kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni.

63. § (1) A napokban megállapított határidőbe nem számít bele a közlés, kézbesítés napja.

(2) A hónapokban vagy években megállapított határidő azon a napon jár le, amely számánál fogva megfelel a kezdőnapnak, ha pedig ez a nap a lejárati hónapjában hiányzik, akkor a megállapított határidő a hónap utolsó napján jár le.

(3) Ha a határidő utolsó napja nem munkanap, a határidő a következő munkanapon jár le.

64. § (1) A támogatást igénylő és a kedvezményezett rendelkezésére álló határidőbe nem számít bele az az időtartam, amikor az elektronikus alkalmazás nem érhető el.

(2) A miniszter az elektronikus alkalmazás rendelkezésre nem állásáról és annak oka elhárításáról

a) az irányító hatóságot közvetlenül,

b) az érintetteket a www.palyazat.gov.hu oldalon közzétett közlemény útján tájékoztatja.

65. § (1) Az elektronikus úton küldött dokumentum előterjesztésének időpontja a dokumentum elküldésének napja.

(2) A postai úton küldött dokumentum előterjesztésének időpontja a postára adás napja.

66. § (1) A határidő elmulasztása vagy a késedelem jogkövetkezményei a határidő utolsó napjának elteltével állnak be.

(2) A határidőt kétség esetén megtartottnak kell tekinteni.

23. szemelvény: A határidők számításának hazai szabályai

Forrás: 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet; 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet

Tekintve, hogy a két jogszabály hibrid jelleggel papíralapú és elektronikus dokumentumok benyújtását is lehetővé teszi, szabályozni szükséges az egyes adminisztratív tevékenységek kezdő- és végpontját, valamint határidőit.

Az eljárási folyamatok digitális transzformációjának követelménye, hogy a papíralapú folyamatok minden lényeges eljárási eleme a digitális térben is leképezhető legyen. E tekintetben különleges szabályokra van szükség azoknál az eljárásrendi pontoknál, ahol a pályázó, a kedvezményezett és az érintett hatóságok hivatalos kapcsolatot létesítenek egymással (dokumentumcsomag beküldése, értesítés kézbesítése, átvétele), és a tranzakcióban érintett fél határidői

elkezdődnek. A digitális térben nem értelmezhetők azok a hagyományos folyamatokban elvégzett műveletek (például tértivevény aláírása, irat átvétele), amelyekkel a felek közti feladatátadást dokumentálják, így ennek digitális alternatívát az e-kohéziós portálok támogatásával ki kell alakítani (például kézbesítési vélelem beállta az elektronikus értesítést követő három nap után, kézbesítés dokumentálása az átvételről szóló visszaigazolás kiküldésével), a rendeletek ennek figyelembevételével szabályozzák ezeket az eseményeket és a kapcsolódó határidők számítását.

3.3.8. További komponensek

A két jogszabály felhasználóbarátság, adatvédelem, üzleti titkok védelme és információbiztonság tekintetében nem tartalmaz specifikus, az Általános rendelet előírásain túlmutató rendelkezéseket. A helyszíni ellenőrzések esetében mindkét rendelet bevezeti az elektronikus alkalmazás segítségével támogatott helyszíni ellenőrzés lehetőségét és az előrehaladás vagy projektstátusz alátámasztását szolgáló digitális evidenciák továbbítását. Mindez összhangban áll a korábbiakban a mobiltechnológia alkalmazásánál leírtakkal.

308.4. * A helyszíni ellenőrzés a kedvezményezett dokumentált egyetértése és a technikai feltételek rendelkezésre állása esetén történhet elektronikus alkalmazás használatával is. A helyszíni ellenőrzés tervezett helyszínén a kedvezményezett által készített olyan kép- és videofelvétel, amely kétségtől igazolja a bizonyítandó tény, elfogadható helyszíni ellenőrzésnek.

444. § A helyszíni ellenőrzés a kedvezményezett dokumentált egyetértése és a technikai feltételek rendelkezésre állása esetén történhet elektronikus alkalmazás használatával is. A helyszíni ellenőrzés tervezett helyszínén a kedvezményezett által készített olyan kép- és videofelvétel, amely kétségtől igazolja a bizonyítandó tény, elfogadható helyszíni ellenőrzésnek.

24. szemelvény: A digitális helyszíni ellenőrzés hazai szabályai

Forrás: 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet; 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet

4. Az e-kohézió stratégiai környezete

A digitalizáció korábban egy fontos hatékonyságnövelő és modernizációs eszköz volt, napjainkban pedig a társadalmi és gazdasági átalakulás meghatározó tényezőjévé vált. A technológia olyan problémákra nyújt megoldást, amelyek kezelése néhány évtizeddel korábban elképzelhetetlen lett volna. A digitalizációban rejlő lehetőségek kiaknázása hosszú távon megalapozhatja az unió versenyképességét, ugyanakkor azok helytelen hasznosítása számos hátránnyal járhat, így a technológiai fejlődés mentén kibontakozó társadalmi és gazdasági átalakulás megfelelő stratégiai megközelítést igényel. E keretek kétségtelenül hatást gyakorolnak az uniós szakpolitikákra és az e-kohézió jövőbeli fejlődésére is.

A szakkönyv a továbbiakban az e-kohézió uniós és hazai szakpolitikai környezetével foglalkozik, bemutatva a koncepció stratégiai illeszkedését és az arra hatást gyakorló stratégiákat.

4.1. A digitalizáció 2020 előtti stratégiai környezete az unióban

Az unió 2020-ig tartó stratégiájának prioritásaiként az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést jelölte meg (EU 2020 stratégia), ezek a tényezők kölcsönösen támogatják egymást és megalapozzák az egységes piac fejlődését.

Az intelligens növekedés a tudásban és az innovációban rejlő lehetőségek kiaknázásán alapul, amit a minőségi oktatás, az intenzív kutatási teljesítmény és a digitális technológiák használata tesz lehetővé.

A fenntartható növekedés prioritása Európa technológiai vezető szerepének erősítése és az uniós versenyképesség fokozása révén erőforrás-hatékony és fenntartható uniós gazdaság megteremtését tűzi ki célul.

Az inkluzív növekedés célja egy összetartóbb társadalom kialakítása, a munkaerőpiac modernizálása a képzési és szociális védelmi rendszerek hatékonyságának fokozása és a magas foglalkoztatás fenntartásával.

Az EU 2020 céljainak megvalósítására hét úgynevezett zászlóshajó program indult, amelyek végrehajtásában az EU és a tagállamok közösen vesznek részt. Az egyes programok azonosítják a különböző beavatkozási területek problémáit,

azok lehetséges megoldásait és a megvalósítást akadályozó tényezőket. Ezeket a programokat a 25. szemelvény ismerteti.⁴⁷

Intelligens növekedés

- Az „Innovatív Unió” kezdeményezés a keretfeltételek, illetve a kutatásra és innovációra fordított finanszírozás javítására szolgál annak érdekében, hogy az innovatív ötletekből a növekedést és a foglalkoztatást segítő termékek és szolgáltatások jöjjenek létre.
- A „Mozgásban az ifjúság” az oktatási rendszerek teljesítményének növelését és a fiatalok munkaerőpiacra történő belépésének megkönnyítését szolgálja.
- Az „Európai digitális menetrend” a nagy sebességű internet bővítésének felgyorsítását és az egységes digitális piac előnyeinek háztartások és vállalkozások általi kiaknázását tartja szem előtt.

Fenntartható növekedés

- Az „Erőforrás-hatékony Európa” a gazdasági növekedés és az erőforrások felhasználásának szétválasztását, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé való elmozdulás elősegítését, a megújuló energiaforrások növekvő mértékű alkalmazását, a szállítási ágazat modernizálását és az energiahatékonyság ösztönzését szolgálja.
- Az „Iparpolitika a globalizáció korában” a vállalkozások (különösen a kkv-k) üzleti környezetének javítását és a világszinten versenyképes, erős és fenntartható ipari bázis kifejlesztésének támogatását célozza.

Inkluzív növekedés

- Az „Új készségek és munkahelyek menetrendje” a munkaerőpiacok modernizálását célozza, és arra törekszik, hogy lehetővé tegye az emberek számára készségeik egész életen át történő fejlesztését, hogy ezáltal növekedjen a munkaerőpiacon való részvétel, és – többek között a munkavállalók mobilitása révén – közeledjen egymáshoz a munkaerőpiaci kínálat és kereslet.
- A „Szegénység elleni európai platform” célja olyan szociális és területi kohézió biztosítása, ahol a növekedés és a munkahelyteremtés előnyeit széles körben megosztják, a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők pedig méltóságban, a társadalom aktív tagjaiként élhetnek.

25. szemelvény: Az EU 2020 stratégia kiemelt kezdeményezései

Forrás: EU 2020 Stratégia

⁴⁷ Európai Bizottság: *Európa 2020 – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája*.

4.1.1. Digitális menetrend

Az e-kohézió elektronikus kormányzati szolgáltatások fejlesztése révén teszi lehetővé az adminisztratív terhek csökkentését. E beavatkozások az EU 2020 „Európai digitális menetrend” (Digital Agenda) kezdeményezéséhez köthetők.

A szakkönyv az elektronikus kormányzat általános definícióját használja, e szerint az e-kormányzat része egy átfogó közsférareformnak, s magában foglalja a kormányzat valamennyi belső és külső folyamatának átszervezését és átstrukturálását a fejlett információs és kommunikációs technológia (IKT) alkalmazásával, abból a célból, hogy a kormányzat hatékonyabban tudjon ügyfélközpontú szolgáltatásokat nyújtani az állampolgároknak, a civil társadalom különféle szervezeteinek, az üzleti élet szereplőinek és a további érintetteknek.⁴⁸

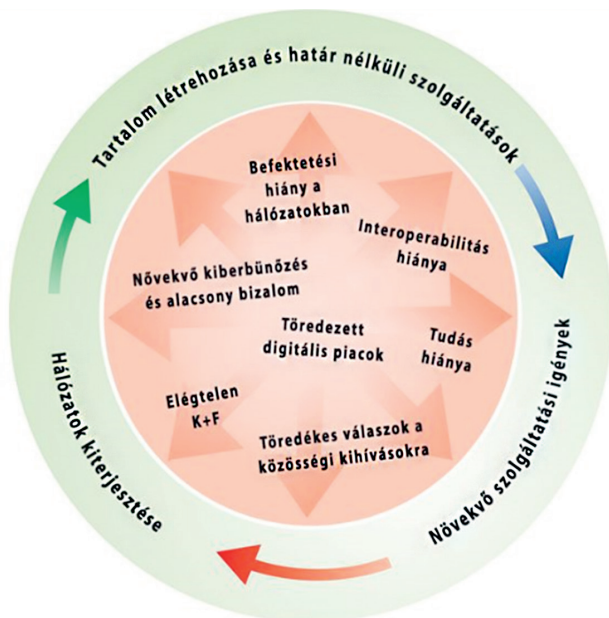
Az európai digitális menetrend az infokommunikációs technológiák, a nagy sebességű és szupergyors internet és az interoperábilis alkalmazások gazdasági és szociális előnyeinek kiaknázását célozza meg, ezzel járulva hozzá az EU 2020 céljaihoz. Az internet átformálja az üzleti stratégiákat és a piacokat, a digitális szolgáltatások teljes köre rövid távon a világhálón hozzáférhetővé válik. Az internethasználat társadalmi szempontból jelentős, naponta 250 millió állampolgár használta a világhálót Európában.

A digitalizáció jelentőségét mutatja, hogy az infokommunikációs szektor önmagában az európai GDP 5%-át állította elő 2010-ben, de közvetve más szektorok digitalizációján keresztül akár az uniós GDP 30%-ára is hatással lehetett.

A digitális gazdaság növekedési pályája ciklikus és öngerjesztő folyamatként ábrázolható (9. ábra). A modell alapja a digitális tartalmak és szolgáltatások körének bővülése, ami megnöveli a nagy sebességű internet és a nagyobb sáv-szélesség iránti keresletet. A növekedés lehetősége ösztönzi a hálózatfejlesztési beruházásokat és lendületet ad a nagyobb sebességet igénylő alkalmazások fejlesztésének, ami újabb fejlődési ciklust indít el. Ez a folyamat óriási növekedési potenciált hordoz, és ez csak megfelelő koordináció és stratégiai megközelítés mellett aknázható ki. A digitális menetrend azonosítja az eredményes megvalósítás hét akadályozó tényezőjét (a digitális piac szétaprózottsága, az interoperabilitás hiánya, a számítógépes bűnözés terjedése és a hálózatokkal szembeni bizalomvesztés kockázata, a hálózati beruházások hiánya, elégtelen kutatási

⁴⁸ Nemeslaki András: *E-közszolgáltatásfejlesztés – elméleti alapok és tudományos kutatási módszerek*. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2014.

és innovációs erőfeszítések, a digitális jártasság és készségek hiánya, elmulasztott lehetőségek a társadalmi kihívások terén), amelyek kezelése és együttes hatásaik kivédése csak egységes uniós szintű fellépéssel lehetséges.

9. ábra: A digitális gazdaság fejlődési folyamata

Forrás: Európai digitális menetrend

Az e-kohézió szempontjából meghatározó elektronikus kormányzati szolgáltatások a fenti „elmulasztott lehetőségek a társadalmi kihívások terén” elnevezésű tényező kapcsán jelennek meg a programban. A digitális menetrend megközelítése szerint a digitalizáció lehetővé teszi az elektronikus szolgáltatások átgondolt és összehangolt fejlesztését, és ennek köszönhetően olyan társadalmi kihívások kezelhetők, mint a közszolgáltatások hatékonyságának növelése. Az e-kormányzati szolgáltatásokban rejlő lehetőségek ellenére ugyanakkor használatuk tagállami összevetésben nagyon heterogén, a szolgáltatások kihasználtsága alacsony, a felületek hazai felhasználókra szabott kialakítása megnehezíti a szolgáltatások határokon átnyúló igénybevételét. A fenti akadályok elhárítása tehát fókuszált beavatkozást igényel.

Az e-kormányzati szolgáltatások használatát elősegítő intézkedések megvalósításához részletes cselekvési terv (2011–2015 időszakra szóló európai elektronikus kormányzati cselekvési terv – eGovernment Action Plan 2011–2015) készült. A cselekvési terv egy új e-kormányzati szolgáltatási modell bevezetését célozta meg, amely a nemzeti és uniós szakpolitikák összehangolásán és az érintettek bevonásán alapul. A cselekvési terv további célja az uniós kormányok 2009-es malmói nyilatkozatában foglaltak megvalósítása, amely a következőket fogalmazta meg: „A közigazgatási szervezetek 2015-ig azt a képet kell kialakítaniuk magukról, hogy nyitottan, rugalmasan és együttműködően viszonyulnak a polgárokhoz és a vállalkozásokhoz. Hatékonyságuk és eredményességük fokozása, valamint a közszolgáltatásoknak a különböző felhasználói igények kielégítése és a létrehozott közszolgálati érték maximalása melletti folyamatos javítása érdekében e-kormányzati szolgáltatásokat működtetnek, és ezzel hozzájárulnak ahhoz a folyamathoz, amelynek célja, hogy Európa vezető tudásalapú gazdasággá váljon.”⁴⁹

4.1.2. Egységes digitális piac

A Juncker-bizottság 2015-ös megalakulásakor értékelte a digitalizáció uniós hatásait. Világossá vált, hogy a belső piac olyan transzformáción megy át, amelynek során a fizikai piacterek mellett egyre erősödnek a digitális piacterek is. A technológia a piacok mellett hatást gyakorol a gazdaság és a társadalom minden szektorára, az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgására. A megváltozott piaci körülmények speciális támogató stratégiát és megfelelő jogi környezetet igényelnek.

Az egységes digitális piac meglehetősen töredezett, a piaci lehetőségek teljes körű kiaknázását több tényező akadályozza, a piac erősen fragmentált. Az akadályozó tényezők elhárítása becslések szerint 415 milliárd euróval növelheti az európai GDP-t, ami kivételes lehetőség az európai technológiai versenyelőny megőrzésére.

A fenti kihívásokra adott válaszként a Juncker-bizottság 2015-ös hivatalba lépésekor megalkotta az Európai digitális egységes piac stratégiát, ezekkel a prioritásokkal: az internetes termékek és szolgáltatások elérhetőbbé tétele az európai fogyasztók és vállalkozók számára, a digitális hálózatok és szolgáltatások fellendülését elősegítő feltételek megteremtése, az európai digitális gazdaság

⁴⁹ Európai Tanács: *Ministerial Declaration on eGovernment*.

növekedési potenciáljának maximalizálása. Ez utóbbi prioritás keretében a stratégia hangsúlyozza a korszerű e-kormányzati szolgáltatások és a közigazgatás digitális átalakításának fontosságát, és ebben kiemelt szerepet szán a tagállami szolgáltatási infrastruktúrák és nyilvántartások összekapcsolásának, az eljárási folyamatok papírmentességének, valamint az „egyszeri adatbekérés” elve széles körű alkalmazásának.⁵⁰

Összhangban a Digitális egységes piac stratégia céljaival, a bizottság az e-kormányzati szolgáltatások fejlesztését és terjedését akadályozó tényezők elhárítására újabb cselekvési tervet (eGovernment action plan 2015–2020) alkotott a következő szakpolitikai prioritásokkal: közigazgatások modernizálása az IKT révén, alapvető digitális megoldások felhasználásával, határokon átnyúló mobilitás biztosítása interoperábilis digitális szolgáltatások révén, a közigazgatások és a polgárok/vállalkozások közötti digitális kapcsolattartás megkönnyítése a magas színvonalú közszolgáltatások vonatkozásában.

Összegezve, az e-kohézió az EU 2020 stratégia intelligens dimenziójához köthető, amelynek mentén az e-kormányzati szolgáltatások fejlesztése nagymértékben elősegíti a közigazgatás modernizációját és a digitális gazdaság növekedési potenciáljának maximalizálását. Mindehhez az e-kohézió elsődlegesen a folyamatok digitális transzformációjával, az adminisztratív terhek csökkentésével és a közigazgatási eljárások hatékonyságának javításával járul hozzá.

A stratégiák szempontrendszerét elemezve látható, hogy a digitalizáció jelentősége folyamatosan erősödik, a digitális menetrend még alapvetően a digitalizáció infrastrukturális oldalára fókuszált, a Digitális piac stratégia már a gazdasági versenyképesség meghatározó tényezőjeként kezeli azt. A digitalizáció térnyerése feltartóztathatatlan, amint ez a következő alfejezetben bemutatott dokumentumokból is látható.

4.2. A digitalizáció 2020 utáni stratégiai környezete

4.2.1. Európa digitális jövőjének megtervezése

A digitális technológiák radikális változást hoznak mindennapi életünkben, alapjaiban változtatják meg a társadalom és a gazdaság működését, e változások

⁵⁰ Európai Bizottság: *Egységes Digitális Piac Stratégia*; Európai Bizottság: *Unió e-kormányzati cselekvési terv 2016–2020*.

természete és jelentősége az ipari forradaloméhoz fogható. A digitalizáció minden társadalmi csoport számára számos előnyt tartogat, és uniós szinten a gazdasági versenyképesség motorjává válhat. A jelenség ugyanakkor kockázatok is tartogat, ennek következtében egyes társadalmi csoportok hátrányosabb és kiszolgáltatottabb helyzetbe kerülhetnek, a nem megfelelően hasznosított technológiai lehetőségek versenyhátránnyá válhatnak. A digitális transzformáció kezelése ezért átgondolt, hosszú távú uniós megközelítést igényel, a Von der Leyen-bizottság e célból alkotta meg az *Európa digitális jövőjének megtervezése* című stratégiát.⁵¹

A dokumentum öt éves időtávon egy olyan európai digitális ökoszisztéma kialakítását vázolja fel, amely minden állampolgár és társadalmi csoport számára egyenlő mértékben biztosítja, hogy éljen a technológiai fejlődés adta lehetőségekkel. Európa a stratégia megvalósításával vezető és irányító szerepre tehet szert a digitális versenyben, és szavatolhatja az uniós szabályok és normák betartását.

A fentiek érdekében a stratégia állampolgári, össztársadalmi, gazdasági és nemzetközi dimenzióban fogalmaz meg átfogó célokat. A digitális termékekbe és szolgáltatásokba vetett bizalom a stratégia központi eleme és a digitális átalakulás alapfeltétele, amely minden célkitűzésnél lényegi szerepet kap. A horizontális tényezők (demokratikus értékek megőrzése, kiválóság, méltányosság, uniós szabályok betartása) a megvalósítás általános követelményeiként jelennek meg és szövik át a különböző célokat.

A „Technológia az emberek szolgálatában” célkitűzés lényege a digitális fejlődés kontrollált biztosítása és annak előnyeit minden állampolgár számára egységes módon elérhetővé tenni. Ennek érdekében a stratégia az infrastruktúra és az állampolgárok szintjén fogalmaz meg intézkedéseket és specifikus célokat.

A jövőbeli fejlődés alapja a haladó technológiák alkalmazása (kvantumtechnológia), az infrastruktúra (5G és 6G hálózatok), a hálózati összekapcsoltság (interoperabilitás) és az innovációs kapacitások (egységes innovációs és kutatási beruházások) fejlesztése. A stratégiában szereplő becslés alapján a kutatási és technológiafejlesztési beruházások fellendítése összességben akár 14%-os halmozott GDP-növekedést is eredményezhet 2030-ig. Mindehhez az EU célzott finanszírozási megoldásokat biztosít az InvestEU programmal és a strukturális és vidékfejlesztési alapok felhasználásával.

Az állampolgárok szemszögéből kiemelt fontosságú, hogy a digitalizáció magasabb szintje megfelelő kiberbiztonsággal párosuljon. Emellett biztosítani

⁵¹ Európai Bizottság: *Európa digitális jövőjének megtervezése*.

kell, hogy az emberek bízzanak a technológiában és annak felhasználási módjában, különös tekintettel a mesterséges intelligencia egyre szélesebb körű alkalmazására.

A digitális technológia markáns hatást gyakorol mindennapjainkra, mind a magánélet, mind a munkavégzés terén. A digitális jártasság és készségek fejlesztése meghatározó szerepet kap, azért, hogy az állampolgárok élni tudjanak az innováció adta lehetőségekkel, elkerülve a társadalmi csoportok közötti digitális szakadék kialakulását, elmélyülését. Más tekintetben a humántőke-beruházások nélkülözhetetlenek, mivel a technológiai átalakulás következtében a munkaerőpiac a jövőben radikális változáson megy keresztül, számos munkakör megváltozik, és megfelelő képzettségű, kompetenciájú munkaerő rendelkezésre állását igényli.

A „Mértányos és versenyképes digitális gazdaság” célkitűzés megvalósításával a piaci szereplők egyenlő versenyfeltételei biztosíthatók, segítve a termelékenység és a versenyképesség növelését, a fogyasztói bizalom megerősítését. Az intézkedések elősegítik a digitális átállás előtt álló vállalkozások, elsősorban a kkv-k és a startupok számára az új technológiák bevezetését, különösen a megfelelő finanszírozás és humánkapacitás elérhetősége és az adminisztratív terhek csökkentése tekintetében.

A digitális termékek és szolgáltatások fejlesztésének egyik kulcsfontosságú bemeneti tényezőjét az adatok képezik, amelyek hozzáférhetősége és minősége alapvetően meghatározza a fejlődés dinamikáját. Az egységes feltételekkel működő adatpiac kialakítása tehát ugyancsak átgondolt kereteket igényel, így a bizottság uniós szintű adatstratégiát dolgoz ki ennek érdekében (lásd 4.2.2. alfejezet).

Az uniós versenyjog kiemelt szerepet kap abban, hogy a különböző méretű piaci szereplők egyenlő feltételek mellett versenyezhessenek, s a jelentős piaci pozíciójú platformok ne korlátozzák az új piaci szereplők lehetőségeit. Mindemellett jelentős szabályozási kihívást jelent az offline térben már működő fogyasztóvédelmi, szellemi tulajdonra, adózásra és munkavállalói jogokra vonatkozó szabályok online térbe való átültetése is.

A bevezetett intézkedések és a megfelelő piaci környezet kialakításának további célja a fogyasztók digitális termékek és szolgáltatások iránti bizalmának erősítése, valamint a digitális térben megjelenő hátrányos helyzetű fogyasztói csoportok megfelelő védelmének szavatolása.

A „Nyílt, demokratikus és fenntartható társadalom” célkitűzés lényege egy bizalmon alapuló működési környezet kialakítása, amely az online és az offline térben egyaránt garantálja az uniós értékek és az alapvető jogok tiszteletben

tartását. A stratégia egy méltányos, inkluzív és mindenki számára hozzáférhető digitális társadalom vízióját rajzolja fel.

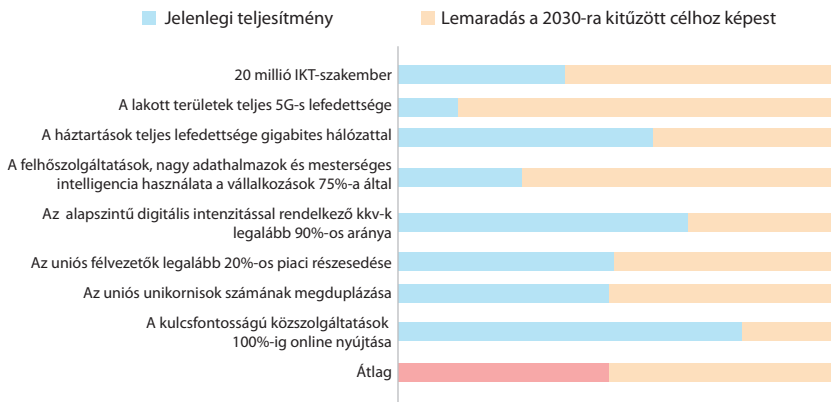
A bizalomra alapozott működés megköveteli, hogy az állampolgárok megfelelő kontrollt gyakorolhassanak személyes adataik felett, és megfelelő tájékoztatást szerezhessenek azok kezeléséről. Mindennek egyik eleme egy olyan általános személyazonosítási megoldás bevezetése, amely izolált módon, a nagy platformszolgáltatók közreműködése nélkül biztosítja a természetes személyek azonosítását, az általuk kezdeményezett digitális tranzakciók hitelesítését.

A nem személyes adatok tekintetében elengedhetetlen fontosságú a megbízható digitális médiatartalom biztosítása, az információmegosztás átláthatóságának javítása és a dezinformációs tevékenységek visszaszorítása.

Környezeti szempontból a digitális megoldások nagymértékben hozzájárulnak a fenntartható gazdasági működés biztosításához és az egyes ágazatok dekarbonizációjához. Ugyanakkor az IKT-szektor zöld átalakulása elengedhetetlen, a stratégia 2030-ra ütemezi klímasemlegessé válását.

A „Nemzetközi dimenzió – Európa mint globális szereplő” célkitűzés mentén az unió a digitális gazdaság tekintetében globális példaképpé válhat, szabályozóereje, technológiai képességei, diplomáciai és pénzügyi eszközei révén formálva a globális digitális piacok működését. A törekvések célja a digitalizáció európai megközelítésének unión kívüli elterjesztése és az unión kívüli partnerekkel történő kétoldalú együttműködések során történő érvényesítése. Mindez elősegíti az unió globális szerepének erősítését, az uniós szabályok és értékek tiszteletben tartását.

A Covid-19-világjárvány egy év alatt alapvetően megváltoztatta a digitalizáció megítélését és felgyorsította annak ütemét. A kialakult helyzet hangsúlyossá tette a digitális technológiák nélkülözhetetlenségét és az innováció fontosságát, valamint a digitális ökoszisztéma sebezhetőségeit is, rávilágított a nem európai technológiáktól való függőség mértékére. A jelenség egy újfajta digitális megosztottságot tár fel, vidék és város, valamint a technológiával hatékonyan élni tudó és nem tudó emberek és szervezetek között. E tapasztalatok jól mutatják a digitalizációs stratégiában leírtak jelentőségét, hogy Európa biztosítani tudja digitális szuverenitását és vezető pozícióját az összekapcsolt világban, valamint szavatolni tudja, hogy az állampolgárok és a vállalkozások hasznosíthassák az átalakulásban rejlő lehetőségeket. Mindezek érdekében a Von der Leyen-bizottság egy 2030-ig terjedő cselekvési programot (Digitális iránytű) alkotott meg, amely mérhető célok és mérőföldkövek formájában vázolja fel a digitális átalakulás fontosabb lépéseit. A célkitűzések és a terv-tény adatok összevetését a 10. ábra ismerteti.

10. ábra: A Digitális iránytű 2030-as célkitűzései és azok 2021-es helyzete

Forrás: Digitális iránytű

Az Európai Bizottság a digitális társadalom egyik kiemelt területeként kezeli az elektronikus és intelligens közszolgáltatásokat, hangsúlyozza azok fontosságát és a Digitális iránytűben leírtak jól körvonalazzák a közszolgáltatások fejlesztésének irányait. Az EU célja, hogy 2030-ra minden állampolgár és vállalkozás minőségi, könnyen használható, hatékony és személyre szabott digitális közszolgáltatásokat vehessen igénybe, megfelelő információbiztonság és adatvédelem garantálása mellett. A komplex közszolgáltatások elérését és használatát nagyban segíti az innovatív technológiák (virtuális valóság, mesterséges intelligencia) használata. A digitalizáció kulcs tényezője a szolgáltatások interoperabilitásának erősítése, a digitális azonosítási megoldások széles körű terjesztése és a szolgáltatási portfólió fejlesztése, mivel jelenleg számos területen az e-közszolgáltatások csak alapszintű szolgáltatások (például formanyomtatványok beküldése) igénybevételét teszik lehetővé.⁵²

⁵² Európai Bizottság: *Digitális iránytű 2030-ig: a digitális évtized megvalósításának európai módja.*

4.2.2. Európai adatstratégia

A digitális átalakulásban rejlő lehetőségek hasznosítása alapvetően nem az alkalmazott megoldások funkcionális vagy fizikai kialakításától, hanem elsődlegesen a felhasznált adatok mennyiségétől és minőségétől függ, azaz az adatok jelentik a hosszú távú növekedés és az innovációs potenciál elsődleges forrását. Mindezt az unió digitalizációs stratégiája is azonosítja, és célzott stratégia kidolgozását irányozza elő e területen.

A világ teljes adatvagyonára várhatóan 2025-re eléri a 175 zettabájtot, valamint az adatok tárolásának és feldolgozásának módja ebben az időszakban radikálisan megváltozik.⁵³ Jelenleg a kezelt adatok 80%-a adatközpontokban, 20%-a pedig úgynevezett pereminformatikai alkalmazásokban (autók, háztartási gépek, robotok) található. Ezek az arányok 2025-re a várakozások szerint megfordulnak. Az adatokban rejlő lehetőségek kiaknázása radikális változást hoz mindennapi életünkben, a termelési és fogyasztási szokásokban, új perspektívát nyit a vállalkozások előtt, és új döntéshozatali modellek bevezetését teszi lehetővé a gazdaságban és a közszférában egyaránt. Az adatalapú vagy adatagilis gazdaság a globális pozíciók megváltozását eredményezheti.

Az adatvagyon megfelelő hasznosítása a termelékenységek és a versenyképesség fokozásának alapja, s az unió globális pozíciójának meghatározó tényezője. Mindez a digitalizáció uniós megközelítéséhez hasonlóan nem lehetséges átgondolt, szabályozott és kontrollált keretek nélkül, így az Európai Bizottság megalkotta az Európai adatstratégiát.

A stratégia célja egy olyan működési és szakpolitikai környezet kialakítása, amely 2030-ra az EU gazdasági súlyának megfelelő pozíciót biztosít az adatagilis gazdaságban. Mindehhez olyan egyesített adatterek kialakítása szükséges, amelyek szavatolják a gazdasági fejlődéshez és innovációhoz szükséges adatok minőségét, unión belüli szabad áramlását, biztonságát, valamint az üzleti titkok és a magánszféra magas szintű védelmét. Tekintve hogy az uniós adatstratégia a digitalizációs stratégia egyik speciális, de kritikus elemét bontja ki, beavatkozási logikája és eszközzrendszere az utóbbiéhoz hasonló. Az adatstratégia megvalósításához a célnak megfelelő, de az innovációt ösztönző szabályozásra, szabványokra, valamint az adatkezeléshez szükséges infrastruktúrára, az új generációs technológiák hasznosítására és adekvát digitális kompetenciákra

⁵³ International Data Corporation: *Data Age 2025*. IDC Whitepaper, 2017.

(adatműveltség) van szükség. Mindennek figyelembevételével az adatstratégia négy pilléren nyugszik.

Az *Ágazatközi irányítási keret* elnevezésű pillér célja olyan szabályozási környezet és irányítási mechanizmusok kidolgozása, amelyek megfelelő garanciák mellett teret adnak az innovációnak és dinamikus adatterek létrehozatalát teszik lehetővé. Az adatfelhasználás elsődleges követelménye a tagállami határokon átnyúló, ágazatközi adatfelhasználás biztosítása és az interoperabilitás követelményének érvényesítése. Mindehhez olyan irányítási struktúrák szükségesek, amelyek megkönnyítik az innovatív adatfelhasználást. Az adatagilis gazdaság beindításának további kulcstényezője a közzétett adatok széles körű és jó minőségű felhasználásának megkönnyítése, valamint az adatmegosztás további irányainak (vállalatok és közzétett adatok közötti, vállalatok közötti) ösztönzése.

A *Támogató eszközök* elnevezésű pillér célja az unió pénzügyi eszközeinek felhasználása és infrastrukturális kapacitásainak továbbfejlesztése az unió technológiai szuverenitásának erősítése érdekében.

A Bizottság egy nagyszabású projektet indít az európai adatterek kialakítása céljából, amely kiterjed az adatmegosztási architektúra (adatmegosztási szabványok, *best practice*-ek, eszközök) fejlesztésére, valamint az energiahatékony és megbízható felhőalapú infrastruktúrák és kapcsolódó szolgáltatások európai egyesítésére.

Az *Egyéni felelősségvállalás, beruházás a készségekbe* elnevezésű pillér célja a magánszféra védelme és az adatvédelem magas szintjének biztosítása a digitális termékek és szolgáltatások igénybevétele során, különös tekintettel a pereminformatikai eszközök (viselhető eszközök, intelligens háztartási eszközök) számának növekedésére. Az intézkedések olyan személyes adatterek létrehozatalát támogatják, amelyek megfelelő biztonságot és kontrollt garantálnak az adatok felett.

A pillér további intézkedéseinek célja a digitális készségek fejlesztése, amelynek fókuszterületei a következők: az informatikai szakemberhiány csökkentése, a digitális készségekkel rendelkező uniós lakosok arányának növelése (a 65%-os arány elérése 2025-ig), valamint a kkv-k szakmai kapacitásának támogatása az uniós fejlesztéspolitika, valamint a Digitális Európa és az Európai horizont programon keresztül.

Az *Európai adatterek* elnevezésű pillér az első három pillér által megteremtett keretekre építve a célzott adatfelhasználást elősegítő közös adatterek kialakítását célozza meg a stratégiai jelentőségű gazdasági és állami területeken (ipari adattér, zöldmegállapodás-adattér, mobilitási adattér, egészségügyi adattér,

pénzügyi adattér, energiaügyi adattér, mezőgazdasági adattér, közigazgatási adattér, készségadattér).

A stratégia nem terjed ki a digitális alkalmazások funkcionalitására, hanem adatoldalról közelíti meg azokat. Az e-kohézió alapvetően egy technológiai funkcionális koncepció, ugyanakkor a rendszerekben kezelt támogatáskezelési adatok mennyisége és speciális volta okán az adatvagyon-hasznosítás szempontjai várhatóan a jövőben jelentős hatást gyakorolnak majd a portálok fejlesztésére.⁵⁴

4.3. A digitalizáció hazai stratégiai környezete 2020 előtt

4.3.1. A Magyar Zoltán közigazgatás-fejlesztési program és a Magyar közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési stratégia (2014–2020)

A 2010-es évek végén kibontakozó pénzügyi válságra és az azt követő recesszióra adott válaszként indult el a Magyar-program (MP). Az MP célja a közigazgatás fejlesztésében rejlő potenciál kiaknázása volt, hogy a hatékonyság növelésével hozzájáruljon a gazdasági nehézségek hatásainak mérsékléséhez. A modell lényege, hogy a tehercsökkentéssel felszabaduló források javítják a gazdaság jövedelemtermelő képességét, és ezzel segítik a pénzügyi stabilizációt. Az MP a közigazgatás egésze tekintetében négy fő szempont mentén (szervezeti, eljárási, feladatellátási és személyzeti megközelítés) határoz meg intézkedéseket, beavatkozásokat.⁵⁵

Az MP reflektál az e-kohézió kidolgozását is elindító Adminisztratív terhek cselekvési programjára, és a feladatalapú intézkedések között (az elektronikus közigazgatás fejlesztése, az adminisztratív terhek csökkentése, az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosítása, az elszámoltathatóság és a kezdeményező kommunikáció) megjelenik a koncepciót meghatározó elektronizálás követelménye is. Az MP kiemelt szerepet szán az e-kormányzati szolgáltatások fejlesztésének, és a kitűzött célok elérésének megkerülhetetlen eszközeként kezeli azokat. Tekintettel arra, hogy a digitalizáció a közigazgatás szinte minden szintjét érinti, az MP hangsúlyossá tette, hogy az elektronikus szolgáltatás-fejlesztés koordinált megközelítést igényel.

⁵⁴ Európai Bizottság: *Európai adatstratégia*.

⁵⁵ Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium: *Magyar Zoltán közigazgatás-fejlesztési program*.

Követve az *Adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programja* célkitűzéseit (lásd 2.2. fejezet), 2012-ben elindult az úgynevezett *Egyszerűsítési program*, amelynek keretében több, az állampolgárok életében meghatározó jelentőségű ügyet egyszerűsítettek. A programban 228, élethelyzetekhez kötött eljárástípus átalakítása zajlott le. A fenti program mellett megvalósult a kifejezetten a kkv-k terheinek csökkentését megcélzó Egyszerű állam program, amely 114 intézkedés végrehajtásával 500 milliárd forintos költségmegtakarítást eredményezett.⁵⁶

A magyar közigazgatás konszolidációjának és megújításának céljával 2014-ben elkészült a Magyar közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési stratégia (MKKS). Az MKKS lényegében az MP folytatása, a stratégia hétéves időhorizontot fed le, összhangban a fejlesztéspolitikai tervezési ciklusok dinamikájával.

Az MP elsődlegesen a közigazgatási hatékonyság javítására és a beavatkozás gazdaságstabilizáló funkciójára fókuszált. Az MKKS ennek továbbvitelét célozta meg, s a közszolgáltatások modernizációja (szolgáltató állam koncepció) révén kívánt a gazdasági versenyképesség alakítójává válni. A stratégia megközelítésében a közigazgatás versenyképessége markáns befolyást gyakorol a gazdasági versenyképességre, így a közigazgatási szolgáltatások hatékonyságának fokozása révén a befektetői környezet lényegesen javítható. Az MKKS jövőképében megjelenő kulcstényezők: a szervezethez (üggyfélközpontúság), a professzionalitás (megbízhatóság) és a költséghatékonyság (versenyképesség).

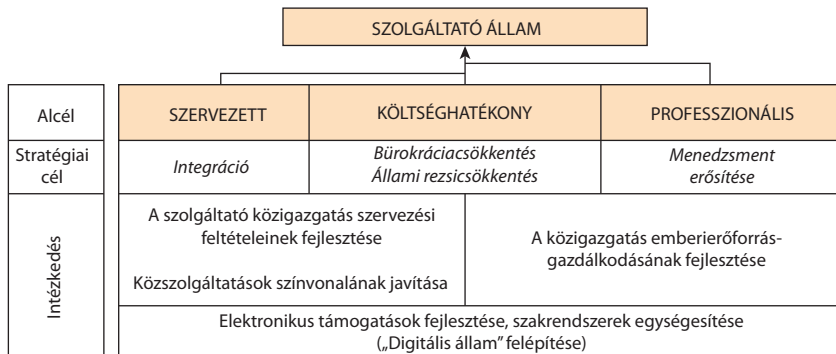
Célunk, hogy 2020-ra a magyar közigazgatás *szervezetten*, következetes és átlátható intézményi struktúrában, korszerű és ügyfélbarát eljárásrenddel, mindenki számára elérhetően; *professzionálisan*, nemzeti hivatástudattal rendelkező, szakmailag felkészült, etikus és motivált személyi állománnyal, modern szervezeti keretek között; és *költséghatékonyan*, a lehető legkisebb adminisztratív teherrel, versenyképes szolgáltatási díjakkal és rövid ügyintézési határidőkkel működjön, azaz létrejöjjön az emberek bizalmát élvező **SZOLGÁLTATÓ ÁLLAM**.

26. szemelvény: A Magyar közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési stratégia jövőképe

Forrás: Magyar közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési stratégia

⁵⁶ Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium: *Magyar Zoltán közigazgatás-fejlesztési program*.

Az MKKS négy beavatkozási területet (11. ábra) nevesít: a szolgáltató közigazgatás szervezési feltételeinek fejlesztése, a közigazgatás emberierőforrás-gazdálkodásának fejlesztése, a közszolgáltatások színvonalának javítása, az elektronikus támogatások fejlesztése (a Digitális állam felépítése).

11. ábra: A Magyar közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési stratégia beavatkozási logikája

Forrás: Magyar közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési stratégia

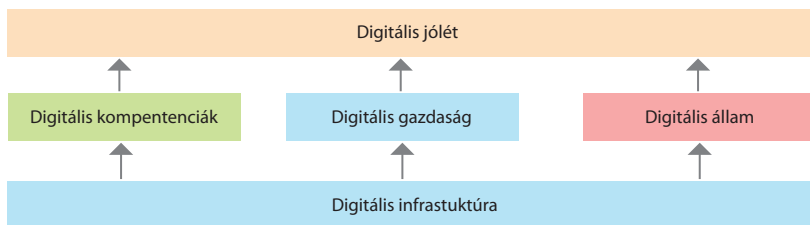
A közszolgáltatások digitalizációjának kulcsszerepét az MP is hangsúlyozta, ez az alapvetés az MKKS-ben is megjelenik, az elektronizáció a megfogalmazott stratégiai célok mindegyikének teljesüléséhez hozzájárul. Az elektronikus közszolgáltatások palettájának szélesítése, minőségének javítása és igénybevételenek ösztönzése segíti a közigazgatás szolgáltató jellegének erősítését, amelyhez a közigazgatás egészét érintő koordinált beavatkozások szükségesek.

Az e-kohézió-koncepció célja az eljárási folyamatok digitális átalakítása, valamint a rendszerek interoperabilitásának hasznosítása az adminisztratív terhek csökkentése és a magasabb szintű ügyintézési szolgáltatás biztosítása érdekében. Ennek megfelelően megvalósítása az MKKS „Közszolgáltatások színvonalának javítása” és a „Digitális állam” intézkedéseivel kapcsolódik.⁵⁷

⁵⁷ Miniszterelnökség: *Közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési stratégia 2014–2020.*

4.3.2. Digitális jólét program

A 2010 utáni években számos olyan szakpolitikai dokumentum (Nemzeti infokommunikációs stratégia, Digitális nemzet fejlesztési program) született, amely a digitalizáció és az információs társadalom egy-egy területére fókuszálva fogalmazott meg stratégiai célkitűzéseket. A digitális átalakulás egységes stratégiai megközelítése és a különböző kezdeményezések összehangolása érdekében fogadták el 2015-ben a Digitális jólét programot (DJP). A DJP célja a társadalom és a gazdaság felkészítése a digitális korra, lehetővé téve, hogy Magyarország a digitalizáció minél több dimenziójában régiós vezető szerepet tölthessen be. A DJP stratégiai megközelítését a 12. ábra szemlélteti.

12. ábra: A DJP stratégiai megközelítése

Forrás: DJP 2.0.

A digitális fejlődés egyik alapvető tényezője a megfelelő minőségű, sebességű és hozzáférésű digitális infrastruktúra kialakítása, amely minden állampolgár és vállalkozás számára lehetőséget ad a digitális szolgáltatások igénybevételeire. A DJP által tervezett beavatkozások fókuszában az adatátviteli sebesség fejlesztése, a leszakadó térségek (úgynevezett „fehér foltok”) felzárkóztatása, valamint a helyfüggetlen elérés (5G mobilszolgáltatás) biztosítása volt.

A digitális átalakulás ágazattól és üzleti modelltől függetlenül mindenütt hatást gyakorol, így a munkavállalók és az állampolgárok digitális kompetenciáinak fejlesztése nélkülözhetetlen a sikeres átalakulás megvalósításához. A megfelelő kompetenciaszint az egyén szempontjából meghatározza foglalkoztatási lehetőségeit és esélyeit, valamint befolyásolja az egyes ágazatok munkaerő-ellátottságát, így versenyképességét. Emellett a megfelelő kompetenciaszint a teljes digitális ökoszisztémára pozitív hatást gyakorol, javítja

az infrastruktúra-kihasználtságot, keresletet gerjeszt, ösztönzi az innovációt és a tőkebefektetéseket.

A digitalizáció a gazdasági fejlődés motorja, alapvetően átalakít teljes ágazatokat, javítva azok hatékonyságát, termelékenységét és versenyképességét. A digitális gazdaság szempontjából kiemelt jelentőségű a kkv-k digitális felzárkóztatása és azoknak a stratégiai szektoroknak, területeknek a támogatása, ahol a digitális gazdaság előnyei kihasználatlanok.

A digitális állam szempontjából a DJP az eljárási folyamatok hatékonyságának növelése, egyszerűsítésére mellett a felhasználóorientált szolgáltatásfejlesztésre és a szolgáltatások ismertségének, igénybevételének növelésére összpontosít. Az intézkedések másik része a nemzeti adatvagyon felmérésére, az egységes adatpolitika kialakítására és a közadatok újrahasznosítására fókuszál.

Összességében a DJP megközelítése a korábbi és a jelenlegi uniós stratégiaikban is megjelenő alapvetésre épül, azaz a digitalizációban rejlő lehetőségek kiaknázására a jövőbeni jólét és versenyelőny biztosítása érdekében.⁵⁸

4.4. A digitalizáció hazai stratégiai környezete 2020 után

4.4.1. Nemzeti digitalizációs stratégia

Az uniós stratégiákkal összhangban a digitalizáció transzformatív jellege és komplexitása miatt tagállami szinten is összehangolt megközelítést igényel, mivel néhány éven belül markánsan átrendezheti a tagállamok közötti erőviszonyokat és a versenyképességi rangsort.

A fentiek okán készült el a Nemzeti digitalizációs stratégia (NDS), amely a DJP megközelítéséhez hasonlóan szintetizálja, rendszerezi és kiegészíti a korábban elkészült digitalizációs stratégiák tartalmát. A korábbi stratégiák beavatkozási logikáját figyelembe véve az NDS minden érintett szaktárca tekintetében 2030-ig fogalmazza meg az infokommunikációs fejlesztések prioritásait. A célleírás időhorizontja összhangban áll a Digitális iránytűben megjelenő ütemezéssel.

A digitális transzformációhoz optimális kiindulási alapot szolgáltat, hogy a teljes magyar megtermelt bruttó hozzáadott érték legalább 20%-át az IKT-szektor adja, amely a nemzetgazdaság második legnagyobb exportőre az autóipar

⁵⁸ Magyarország Kormánya: *Digitális jólét program, DJP 2.0. Stratégiai tanulmány.*

után. A digitális gazdaságban foglalkoztatottak aránya a multiplikátor hatásokat is figyelembe véve 2020-ban elérte a 17%-ot.

Az NDS a jóléti, versenyképességi és modernizációs törekvéseinek központjába a korábbi stratégiákban is megjelenő négy fő területet (digitális gazdaság, oktatás, közszolgáltatások, infrastruktúra) állítja, a stratégia négy pillére (13. ábra) az alábbi célokat fogalmazza meg:

13. ábra: A Nemzeti digitalizációs stratégia beavatkozási területei

Forrás: Nemzeti digitalizációs stratégia

- *Digitális infrastruktúra*: megfelelő minőségű és kapacitású infrastruktúra rendelkezésre állása;
- *Digitális készségek*: az állampolgárok digitális kompetenciájának, média-tudatosságának és a munkavállalók digitális tudásának folyamatos fejlesztése;
- *Digitális gazdaság*: a vállalkozások digitális felkészültségének, működésük digitalizáltságának erősítése;
- *Digitális állam*: a minőségi digitális közszolgáltatások körének szélesítése és igénybevételének ösztönzése az eljárási és működési folyamatok automatizálása és az alkalmazott digitális megoldások interoperabilitásának fokozásával.

Az NDS céljainak megvalósításához minden beavatkozási területen a DESI-index⁵⁹ módszertanával mérhető mutatókat határoz meg 2030-as célértékekkel, a Digitális állam pillérhez köthető mutatókat a 4. táblázat mutatja be.

⁵⁹ A digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutató (Digital Economy and Society Index).

4. táblázat: A Nemzeti digitalizációs stratégia vállalt célértékei

Mutató	Bázisérték (évszám)	Célérték (évszám)
DESI Digitális közszolgáltatások mutató (alindex) éves értéke	57,8% (2020)	75% (2030)
E-kormányzati szolgáltatások felhasználói (az űrlapokat benyújtó internetfelhasználók aránya)	55% (2019)	90% (2030)
Űrlapok automatikus kitöltése (0–100 pont)	42 pont (2019)	90 pont (2030)
Teljes körű online ügyintézés (0–100 pont)	87 pont (2019)	95 pont (2030)
Vállalkozásoknak nyújtott digitális közszolgáltatások (0–100 pont)	85 pont (2019)	95 pont (2030)
E-egészségügyi szolgáltatásokat használó magánszemélyek	7% (2017)	50% (2030)

Forrás: NDS

Az NDS víziója alapján az összehangolt fejlesztési intézkedések végrehajtásával az ország digitális fejlettsége 2025-ig meghaladhatja az európai uniós átlagot, 2030-ra pedig a tíz élen járó ország közé kerülhet. Az új technológiák (5G, mesterséges intelligencia, blockchain) alkalmazásával az IKT-szektor bruttó hozzáadott értékbeli aránya 2023-ig elérheti a 25%-ot, és éves szinten akár 4 ezermilliárd forint GDP-növekedést eredményezhet.⁶⁰

⁶⁰ Innovációs és Technológiai Minisztérium – Belügyminisztérium: *Nemzeti digitalizációs stratégia 2021–2030*.

Vákát

5. Az e-kohézió a fejlesztéspolitikai programokban

Az elektronikus adatcsere-rendszerek működtetése az adminisztratív terhek csökkentésének egyik kiemelt eszköze, amit a bevezetést megelőző szakértői becslések és további kutatások is alátámasztanak.⁶¹ A megfelelő tehercsökkentés szavatolásához elengedhetetlen, hogy követelményei stratégiai szinten jelenjenek meg a fejlesztéspolitikai tervezés és megvalósítása során. Jelen fejezet célja a hazai tervezési dokumentumokban megjelenő, az e-kohézió-koncepció megvalósítását biztosító intézkedések áttekintése.

5.1. E-kohézió a partnerségi megállapodásokban

A 2014–2020-as programozási időszak óta a partnerségi megállapodás az uniós források felhasználásának egyik stratégiai dokumentuma. A partnerségi megállapodást tehát a tagállamban stakeholderekkel folytatott konzultációk során dolgozták ki, és az Európai Bizottsággal folytatott tárgyalások keretében fogadták el. A dokumentum rögzíti a bizottsági ajánlások mentén kidolgozott fejlesztési stratégia célrendszerét és indokolja annak megalapozottságát, a források felhasználásának szinergiáit.

Az egyes tagállamok által készített partnerségi megállapodásoknak olyan tömör és stratégiai jellegű dokumentumoknak kell lenniük, amelyek irányt mutatnak a Bizottság és az adott tagállamok között az ERFA, az ESZA+, a Kohéziós Alap, az IÁA és az ETHAA keretében végrehajtott programok tervezéséről folytatott tárgyalásokhoz. A partnerségi megállapodás és az egyes programok esetében minden tagállam átfogó partnerséget szervez és hajt végre az intézményi és jogi keretével összhangban, az alapok sajátosságainak figyelembevételével. A partnerséget legalább a következő partnereknek kell alkotniuk: regionális, helyi, városi és egyéb hatóságok, a gazdasági és szociális partnerek, a civil társadalmat képviselő érintett szervezetek, adott esetben kutatószervezetek és egyetemek.

27. szemelvény: A partnerségi megállapodás definíciója

Forrás: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete

⁶¹ Európai Bizottság: *eGovernance Study at EU / Member State Level*.

A 2014–2020-as programozási időszakban a tagállami partnerségi megállapodások rögzítették, hogy az Európai Strukturális és Beruházási Alapok forrásainak felhasználása és a programok megvalósítása 11 tematikus célkitűzés (28. szemelvény) mentén miként támogatja az EU 2020 stratégia növekedési céljainak megvalósítását. A 2021–2027-es partnerségi megállapodások az Általános rendeletben nevesített 5 szakpolitikai célkitűzés (28. szemelvény) megvalósulásához való tagállami hozzájárulást mutatják be.

1303/2013/EU 15. cikk

- (1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- (2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
- (3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- (4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
- (6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
- (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
- (10) az oktatásba és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
- (11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és a hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

2021/1060/EU 5. cikk

- a) versenyképesebb és intelligensebb Európa megteremtése az innovatív és intelligens gazdasági átalakulás, valamint a regionális IKT-összekapcsoltság előmozdításával;
- b) zölddebb, alacsony szén-dioxid-kibocsátású átalakulás a nettó nulla szén-dioxid-kibocsátású gazdaság és a reziliens Európa felé a tiszta és tisztességes energetikai

átmenet, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozás enyhítése és az ahhoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés, valamint a fenntartható városi mobilitás előmozdításával;

c) jobban összekapcsolt Európa megteremtése a mobilitás fokozásával;

d) szociálisabb és befogadóbb Európa megteremtése a szociális jogok európai pil-lérének végrehajtásával;

e) polgárokhoz közelebb álló Európa megteremtése minden térségtípus fenntartható és integrált fejlődésének előmozdítása és helyi kezdeményezések révén.

28. személyény: *A tematikus és a szakpolitikai célkitűzések*

Forrás: 1303/2013/EU rendelet, 2021/1060/EU rendelet

Az adminisztratív terhek csökkentése a 2014–2020-as partnerségi megállapodásokban lényeges szerepet kapott, a dokumentum kötelező eleme volt a tehercsökkentés indikatív ütemtervének megadása. Az e-kohézió tekintetében a dokumentum tartalmazta azoknak a tervezett intézkedéseknek a leírását, amelyek biztosították a kedvezményezettek és az érintett hatóságok közötti tranzakciók elektronikus lebonyolítását. Mindezek megalapozták az e-kohézió egyenszilárdságú uniós megvalósítását és a tehercsökkentés révén realizálható hatékonyságjavulást.⁶²

A hazai partnerségi megállapodás a 2014–2020-as programozási időszak átfogó nemzeti fejlesztési céljaként a fenntartható, magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővítésére épülő gazdasági növekedést nevesítette. Ennek megvalósítására a stratégia öt nemzeti fejlesztési prioritást adott meg: a gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása, a foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre), az energia- és erőforrás-hatékonyság növelése, a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése, a gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása.

A dokumentum a fejlesztési prioritásokat az EU 2020 növekedési céljainak megvalósulását lehetővé tevő tizenegy tematikus célkitűzéshez rendeli, mindez alapjaiban meghatározza az operatív programok és a stratégia struktúráját.

⁶² Európai Parlament és Tanács: 1303/2013/EU rendelet, 15. cikk.

Az uniós előírásoknak megfelelően a 2014–2020-as hazai partnerségi megállapodás részletes intézkedéseket tartalmaz az adminisztratív terhek csökkentésével és az e-kohézió megvalósításával kapcsolatban (29. szemelvény). A tehercsökkentés központi tényezője a teljes projektéletút digitalizálása, ennek révén pedig maximalizálhatók az adminisztratív költségmegtakarítások (lásd 3.3.1. alfejezet). A terhek további csökkentését garantálja, hogy a pályázati szakaszban csak a döntéshozatalhoz elengedhetetlen dokumentumokat kéri be, az egyszeri adatbekérés elve révén csökken a redundáns információs kötelezettségek száma, valamint a közhiteles adatbázisokból elérhető adatok közvetlenül a rendszerben ellenőrizhetők, azokat nem kéri be az ügyfelektől (interoperabilitás). A folyamatok digitalizálása az egyablakos ügyintézés koncepciója révén valósul meg, azaz a pályázók és a kedvezményezettek adminisztratív kötelezettségeiket egy felületen, egy felhasználói fiók segítségével tudják elvégezni.

- A folyamatok hatékony megvalósítását támogató szabályozási háttér kialakítása.
- A célok megvalósításához szükséges informatikai projektek megtervezése.
- Az elektronikus adatsere lehetőségének kiterjesztése a pályázati folyamatokra, valamint a megvalósítás során történő adatcserére.
- Az egyszeri adatbevétel elvének biztosítása és előnyeinek hasznosítása a teljes projektéletút során.
- A rendszerbeli tranzakciók hitelességének és a rendszerben tárolt adatok biztonságának garantálása, adekvát biztonsági szinteken.
- Az interoperabilitás elvének biztosítása a megvalósító és ellenőrző szervek viszonylatában, valamint más külső adatbázisok tekintetében.
- Felhasználóbarát és pontos adatrögzítést támogató online és a rendszerbeli felületek kialakítása, amelyek segítik az elektronikus adatsere hatékony megvalósítását.
- Az online portál elérésének fizikai és időbeli kötöttségek nélküli biztosítása, beleértve a hordozható és mobileszközökről való elérést is.
- A növekvő adatmennyiség kezeléséhez szükséges adekvát műszaki infrastruktúra kiépítése és a szükséges hardvereszközök beszerzése.

29. szemelvény: Az elektronikus adatszererendszerek teljes körű kiépítésének akcióterületei

Forrás: Magyarország partnerségi megállapodása

Az alkalmazott koncepció hatására a tehercsökkenés intézményi oldalon is jelentkezik. Az egyablakos ügyintézés során a kapcsolattartás hatékonyabbá válik, a kontrollált adatbevétel révén és a bekért adatok mennyiségének minimali-

zálásával csökken a hibák lehetősége és az intézmények ellenőrzési feladatainak mennyisége.⁶³

A kötet kidolgozásának idején a 2021–2027-es időszak partnerségi megállapodása egyelőre tervezet formájában volt elérhető.⁶⁴ A dokumentum több ponton is megerősíti az egységes informatikai rendszer alkalmazásának fontosságát, amely segíti az erős központi koordinációt, a különböző forrástípusokból finanszírozott programok összehangolt monitoringját.

Az Általános rendelet nem írja elő az adminisztratív tehercsökkentéssel és az e-kohézióval kapcsolatos intézkedések bemutatását a partnerségi megállapodásokban, a vonatkozó intézkedéseket a Végrehajtási operatív program plusz (VOP Plusz) tartalmazza.

5.2. Az e-kohézió megjelenése a fejlesztési programokban

A 2021–2027-es időszak szabályozása az adminisztratív terhek csökkentését továbbra is a programok végrehajtását horizontálisan meghatározó tényezőként kezeli. Az Általános rendelet preambuluma alapján a forrásfelhasználás és a programvégrehajtás módját annak alapján kell megválasztani, hogy az alkalmazott megoldás mennyiben képes megvalósítani az intézkedések egyedi célkitűzéseit és eredményeket felmutatni, különös tekintettel az ellenőrzési költségekre, az adminisztratív terhekre és a szabályok be nem tartásának várható kockázatára.⁶⁵ A 2014–2020-as időszak partnerségi megállapodásaiban programszinten is meg kellett jeleníteni a tehercsökkentéssel kapcsolatos intézkedéseket,⁶⁶ az Általános rendelet ez irányú szabályokat nem fogalmaz meg, a tehercsökkentés módjának megválasztását tagállami hatáskörben hagyja.

Az előző időszak programjaiban a Közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési operatív program (KÖFOP) kivételével nem jelenik meg az elektronikus adatszere követelménye, ugyanakkor a KÖFOP külön intézkedésként kezeli az e-kohéziót.

⁶³ Magyarország Kormánya: *Magyarország partnerségi megállapodása a 2014–2020-as fejlesztési időszakra*.

⁶⁴ Magyarország Kormánya: *Magyarország partnerségi megállapodása 2021–2027*. A könyv elkészítésekor a megállapodás tervezete volt elérhető.

⁶⁵ Európai Parlament és Tanács: 1060/2021/EU rendelet Preambulum (8).

⁶⁶ Európai Parlament és Tanács: 1303/2013/EU rendelet 33. cikk.

Az e-kohézió a KÖFOP technikai segítségnyújtás prioritásának harmadik céljánál szerepel, ugyanakkor tartalmát tekintve a program bürokráciacsökkentést szolgáló prioritásának két specifikus céljához is kapcsolódik (5. táblázat).

5. táblázat: A KÖFOP e-kohézió szempontjából releváns intézkedéseinek ismertetése

Specifikus célkitűzés	Intézkedés	Az intézkedés célja
Az üzleti tevékenységet és az állampolgárok ügyintézési lehetőségeit korlátozó bürokrácia csökkentése (1. prioritás – 1. specifikus cél)	Közigazgatási eljárások átalakítása, hatékonyságának javítása (1. intézkedés)	Célja az üzleti tevékenységet és az állampolgárok ügyintézési lehetőségeit korlátozó bürokrácia csökkentése a lakosságra és a vállalkozásokra közvetlenül is nagy adminisztratív terhet róó közigazgatási eljárások folyamatának átalakításával.
	A közigazgatás szervezettségének javítása (2. intézkedés)	Célja a bürokrácia csökkentése a hivatalok (állami szervek) közötti és a hivatalon (szervezeten) belüli folyamatok újratervezésével.
Közigazgatási e-ügyintézési megoldások bevezetése (1. prioritás – 2. specifikus cél)	Az ügyfélorientált közigazgatási folyamatok elektronizálása (1. intézkedés)	Célja az adminisztratív terhek csökkentése az elektronikus ügyintézési lehetőségek körének bővítése és fejlesztése által, az ügyfelek (lakosság és vállalkozások) által közvetlenül érzékelhető módon. A fő cél, hogy az eljárási folyamatok (az ügyfél számára „önkiszolgálást” lehetővé tevő) elektronizálása által egyrészt egyszerűsödjön az ügyfelekkel való kapcsolattartás, másrészt csökkenjen az ügyintézés ügyfelekre háruló idő- és költségigénye.
	A közigazgatáson belüli folyamatok elektronizálása (2. intézkedés)	Célja az adminisztratív terhek csökkentése úgynevezett belső (közigazgatáson belüli, hivatalok/állami szervek közötti) folyamatok elektronikus támogatása által.
	Az egyablakos ügyintézés elérhetőségének bővítése (3. intézkedés)	Célja csökkenteni az üzleti tevékenységet és az állampolgárok ügyintézési lehetőségeit korlátozó bürokrácia mértékét, azaz az egyablakos ügyintézési lehetőségek bővítésével csökkenteni az ügyfelek (lakosság és vállalkozások) ügyintézéssel kapcsolatos terheit. Ezért cél, hogy minél több szolgáltatást (ügyet) tudjanak az ügyfelek minél több településen egy helyen elintézni, illetve a személyes megjelenést nem igénylő (elektronikus, telefonos) csatornákon keresztül elintézhető eljárások száma is bővüljön.
Programok eredményes és hatékony végrehajtásának segítése (3. prioritás – 3. specifikus cél)	Az e-kohéziós irányelv implementálása (2. intézkedés)	Az intézkedés célja a teljesen elektronikus támogatáskezelési folyamat biztosítása 2015. december 31-ig, összhangban a CPR 122 (3) bekezdésével.

Forrás: Közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési operatív program

A KÖFOP első prioritásának két specifikus célja kölcsönösen erősíti egymást, az első (az üzleti tevékenységet és az állampolgárok ügyintézését korlátozó bürokrácia csökkentése) garantálja az ügyintézési folyamatok átalakítását, míg a második (közigazgatási e-ügyintézési megoldások bevezetése) a digitalizáció műszaki feltételeit biztosítja. A program harmadik prioritásának harmadik célkitűzése (programok eredményes és hatékony végrehajtásának segítése) az e-kohézió-konceptió bevezetését támogatja.

A KÖFOP három intézkedése (a közigazgatási eljárások átalakítása, hatékonyságának javítása, az ügyfélorientált közigazgatási folyamatok elektronizálása, az egyablakos ügyintézés elérhetőségének bővítése) az ügyféloldali folyamatok javítására fókuszál. Az e-kohézió komponenseinek jelentős része ezen intézkedésekhez köthető az eljárási folyamatok digitális transzformációja révén (elektronikus adatcsere, egyszeri adatbekérés, e-aláírás, interoperabilitás, e-dokumentum-kezelés).

A program két intézkedése (a közigazgatás szervezettségének javítása, a közigazgatáson belüli folyamatok elektronizálása) a digitalizáció intézményen belüli megvalósítását és intézményközi kérdéseinek rendezését támogatja. Ezekhez a beavatkozásokhoz az e-kohézió négy komponense kapcsolódik (elektronikus adatcsere, e-audit, egyszeri adatbekérés, interoperabilitás).

Az e-kohéziós irányelv implementálása elnevezésű intézkedés az operatív programok kezelését támogató IT-rendszer (Európai uniós programok rendszere – EUPR) fejlesztését és üzemeltetését támogatja. Az EUPR biztosítja a különböző támogatási programok és a hozzájuk kapcsolódó projektek egységes szemléletű, teljes projektéletciklust lefedő kezelését, valamint az intézményi és ügyféloldali feladatok elektronikus bonyolítását. A rendszer részét képezi a hazai fejlesztéspolitikai e-kohéziós portál is.⁶⁷

A 2021–2027-es időszakban megvalósítandó VOP Plusz program tervezete kiemeli, hogy az egységes informatikai rendszer megfelel az Általános rendelet szerinti irányadó funkcionális és műszaki elvárásoknak, biztosítva a teljes mértékben papírtmentes ügyvitel lehetőségét és a megvalósítási adatok nyilvános honlapon történő közzétételét. Az új programozási időszak programjait a 2014–2020-ban alkalmazott információs rendszerben kezelik, így a kialakított e-kohéziós funkciók a továbbiakban is rendelkezésre állnak. A VOP Plusz hangsúlyozza, hogy a rendszer az e-kohéziós funkcionalitás mellett egyben

⁶⁷ Miniszterelnökség: *Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztési operatív program*.

egy menedzsment- és monitoringszköz, amely biztosítja az intézményi feladatok hatékony elvégzését és a támogatások felhasználásának naprakész nyomon követését.⁶⁸

Az egységes adatszerrendszer fejlesztése a VOP Plusz technikai segítségnyújtási prioritásában jelenik meg. Az információs rendszer fejlesztésének általános célja a támogatáskezelési folyamatok további egyszerűsítése, a működés biztonságának és stabilitásának fenntartása, javítása és olyan megoldások kidolgozása, amelyek elősegítik a programok hatékony megvalósítását. Mindemellett a VOP Plusz program a jelenleg papírintenzív intézményi működési folyamatok digitalizálását tűzi ki célul, tekintettel annak környezetkímélő volta.

Az adminisztratív terhek csökkentése érdekében a VOP Plusz keretében olyan funkcionális fejlesztéseket valósítottak meg, amelyek innovatív módon segítik a projektkiválasztást és az ellenőrzési folyamatokat. Ebben kiemelt szerepet kap a rendszer interoperabilitási képességének hasznosítása és a külső adatkapcsolatok körének szélesítése. A program nevesíti az állami adóhatóság és a kereskedelmi bankok adatbázisaival történő közvetlen kapcsolat kialakítását, amelynek révén a kifizetési bizonylatok és az elszámolások alátámasztó dokumentumai közvetlenül hiteles formátumban benyújthatóvá válnak a kedvezményezettek számára.

A Covid-19-járványból adódóan megnövekedett a távélérési igények száma, és ez lehetővé teszi, hogy a jelenleg személyes ügyintézkést vagy jelenléti igénylő műveletek alternatív digitális megoldásokkal kiválthatók legyenek.⁶⁹

A fentieket összegezve megállapítható, hogy az e-kohézió koncepciója a fejlesztéspolitikai programozás magas szintű tervdokumentumaiban is megjelenik, ami jól mutatja annak jelentőségét.

Az e-kohéziós portálok az irányítási rendszer fontos elemei minden tagállamban, a kötet a továbbiakban az egyes tagállamok partnerségi megállapodásaiban megjelenő e-kohézió-követelményeket és a megvalósításukkal kapcsolatos vállalatokat mutatja be.

⁶⁸ Eva Vyrostová – Nyikos Györgyi: Administrative Capacity and EU Funds Management Systems Performance.

⁶⁹ Minszterelnökség: *Végrehajtás operatív program plusz* – a könyv elkészítésekor a program tervezete volt elérhető; Nyikos, Györgyi – Soha, Bettina – Béres, Attila: Entrepreneurial Resilience and Firm Performance During the COVID-19 Crisis – Evidence from Hungary. *Regional Statistics*, 11. (2021), 3. 2–32.

6. E-kohézió – az Európai Bizottság által végzett kutatás eredményei

A 2014–2020-as programozási időszak szabályozása számos újítást vezetett be, amelyek célja a kohéziós politika célkitűzéseinek koherens, transzparens megvalósítása és hatékony végrehajtása. A szabályalkotás meghatározó elve az eljárásrendek egyszerűsítése és az adminisztratív terhek csökkentése, ezek megvalósításának egyik kiemelt eszköze volt az e-kohézió-koncepció. Az e-kohézió jelentőségét jól hangsúlyozza, hogy a kohéziós források felhasználásának stratégiai kereteit rögzítő partnerségi megállapodásokban kötelező elemként jelent meg.

Az 1303/2013/EU rendelet rögzíti, hogy a tagállamoknak legkésőbb 2015. december 31-ig biztosítaniuk kell az e-kohéziós rendszerek működését és a koncepció megvalósulását. A jogszabályi határidő letelte után az Európai Bizottság kutatást indított az e-kohézió tagállami megvalósulásának vizsgálatára. A kutatás elsődleges célja a partnerségi megállapodásokban rögzített célkitűzések összevetése volt a végrehajtás aktuális állapotának felmérésével.⁷⁰

Ennek a fejezetnek az a célja, hogy ismertesse az e-kohézió tagállami megvalósulását a fenti tanulmány alapján, különös tekintettel a koncepció keretrendszer jellegére és tagállami testreszabhatóságára. Figyelembe véve, hogy a 2021–2027-es időszak programjait és partnerségi megállapodásait jelen kötet megírásakor még nem fogadták el, a tagállami rendszerek bemutatása egyedül a korábbi programozási időszakra fókuszál.

6.1. E-kohézió a partnerségi megállapodásokban

Az e-kohézió követelményeinek való megfelelés bár a partnerségi megállapodások (a továbbiakban: PM) kötelező eleme volt, a tervezett intézkedések terjedelme és részletezettsége erősen heterogén. Figyelembe véve az e-kohézió testreszabhatóságát, a vázolt megoldások köre meglehetősen sokrétű, mind technológiai, mind a rendszerek száma tekintetében.

⁷⁰ Európai Bizottság: *Research for REGI Committee – e-Cohesion*.

A meglévő elektronikus adatszeresrendszereket és a KA-, ERFA-, ESZA-, ETE-források⁷¹ források felhasználása terén tervezett tagállami intézkedéseket az alábbiakban ismertetjük. Terjedelmi okokból a vidékfejlesztési és halászati források kezelésére használt megoldásokat e fejezet nem dolgozza fel. Fontos, hogy a leírtak a PM-ek elfogadásakor állapotot rögzítik, a rendszerek aktuális állapotáról nincsenek részletes információk. Az egyes országok koncepciói az államok betűjelei szerinti sorrendben kerülnek bemutatásra.

Ausztria (AT): Az e-kohézió a PM-ben a programok végrehajtásának egyik kulcstényezőjeként jelenik meg. A koncepciót az ETE-programokban már a 2007–2013-as időszakban is alkalmazta a tagállam. Az e-kohézió egyes komponenseit az ESZA-forrásokat kezelő rendszerekben is bevezették, és az ERFA-rendszerek esetében is jelentős előrelépések történtek e tekintetben.

Belgium (BE): Az e-kohézió-koncepció megvalósítása régióként eltérő rendszerekben valósult meg. Brüsszelben, Vallóniában és Flandriában a 2007–2013-as időszak elektronikus platformjainak átalakítását tervezték. A német közösség rendszere alkalmas volt az e-kohézió-koncepció megvalósítására.

Bulgária (BG): A kohéziós források kezelése a 2007–2013-as időszakban egységes rendszer (Unified Management Information System) segítségével történt, ennek tervezett továbbfejlesztésével kívánták biztosítani az e-kohézió-koncepció megvalósítását. A meglévő funkcionalitás önmagában az adminisztratív terhek jelentős csökkentését eredményezheti, azonban az e-kohézió teljes követelményrendszerének való megfeleléshez a rendszer átalakítása volt szükséges. A tervezett rendszer lehetőséget adott az érintett hatóságok és a projektgazdák közötti elektronikus kommunikációra. A koncepció alapján a hatóságok ugyanazt a rendszert használhatták, amelynek koherenciáját egységes adatszerkezet és folyamatok szavatolták.

Ciprus (CY): Az e-kohézió követelményeinek teljesítése lehetséges volt a korábbi információs rendszer (OPS) adaptációjával és bővítésével, amelynek három kiemelt pontja az elektronikus adatsere

⁷¹ Európai Területi Együttműködés: „Az európai területi együttműködés olyan kohéziós politikai eszköz, amely közigazgatási határokat átlépő és közös megoldást igénylő problémákat hivatott megoldani, a különböző területekben rejlő lehetőségek együttes kiaknázása mellett.” Forrás: Kohéziós politika 2014–2020, 143.

teljeskörűségének elérése, a külső adatbázisokkal való interoperabilitás biztosítása és az új szabályozás elemeinek alkalmazása volt.

Csehország (CZ): Az intézményrendszeri feladatok kezelésére egységes monitoringrendszert (MS2014+) alakítottak ki. Ez kiterjedt egy általános pályázati tájékoztató felület létrehozatalára, a programok egységes kezelésére alkalmas, valamint a dokumentumok és adatok tárolását szavatoló információs rendszerre, amely speciális mechanizmusokkal segíti a döntéshozatali és verifikációs feladatok ellátását. Az új rendszer garantálta a teljes körű elektronikus kommunikációt, valamint az érintett hatóságok interoperabilitását. A folyamatok hatékonyságának növelését speciális e-kormányzati funkciók (például közhiteles adatbázisok elérése) támogatták.

Németország (DE): Az e-kohézió komponensei már a 2007–2013-as időszakban megvalósultak, a tagállami rendszereket a 2014–2020-as periódusban továbbfejlesztették. A német szövetségi államok a meglévő rendszereik hozzáférhetőségének javítását és tehercsökkentő hatásuk erősítését tervezték. Az e-kohézió megvalósulásának koordinációja ugyanakkor föderális szinten zajlott. 16 tagállamból 9 az ESZA- és az ERFA-rendszerek összekapcsolását tervezte.

Dánia (DK): Az ESZA- és ERFA-források esetében korábban is lehetséges volt a támogatási igények elektronikus benyújtása. Ez a rendszer kifizetés, számvitel, kapcsolattartás és indikátor modulokkal bővült ki a megaállapodásban szereplő tervek szerint.

Észtország (EE): A szükséges e-kohéziós alkalmazás (Structural Funds information system) bevezetése a tervek szerint több lépésben történt meg 2015 végéig. Az online felületre az ügyfelek személyiigazolvány-alapú azonosítással léphettek be. A tervezett alkalmazás lehetővé tette a teljes projektciklus adminisztratív tevékenységeinek elvégzését és az ügyfelek tájékoztatását, a projektek aktuális státuszának nyomon követését. Az elektronikus alkalmazás minden tranzakciót egységes szerkezetben rögzít, ami teljes elektronikus ellenőrzési nyomonlatot biztosít.

Spanyolország (ES): A spanyol szabályozás már 2007 óta lehetővé teszi a kohéziós források elektronikus kezelését és auditját, a meglévő műszaki megoldások részben megfelelnek az e-kohézió-koncepciónak. Az információs rendszer (Fondos 2020) funkcionalitását a hatályos uniós szabályozás szerint alakították ki. A tagállam célja, hogy a rendszer a források egy adatbázisban történő kezelését biztosítsa.

Finnország (FI): A támogatáskezelés folyamata az ESB Alapok tekintetében elektronikus, amely kiterjed a támogatásigénylésekre, -kifizetésekre, információs igényekre, a támogatási döntésekre, valamint a monitoring és a jelentéstétel folyamataira.

Franciaország (FR): Az előzetes elemzések, a szabályozási követelmények és a felhasználói igények figyelembevételével a tagállam új elektronikus rendszert (SYNERGIE) vezetett be, amely garantálja mind az ESZA-, mind az ERFA-források kezelését és a partnerségi megállapodás szintű monitoringadatok gyűjtését. A korábbi információs rendszert (PRESAGE) a tervek szerint a 2007–2013-as programok zárásáig használták.

Görögország (GR): A 2007–2013-as IT-rendszer bővítése során e-kormányzati funkciók széles körét (e-benyújtás, automatizmusok, beépített kontrollok) tervezte bevezetni. A rendszer új verziójának átadását a megállapodás 2015 végére irányozta elő.

Magyarország (HU): A hazai partnerségi megállapodásban az elektronikus adatcsererendszerek alkalmazásával kapcsolatos beavatkozások akcióterületeit az 5. fejezet dolgozza fel részletesen. Az akcióterületek alapján azonosított lépéseket a 30. szemelvény mutatja be.

Az eljárási szabályok kialakítása, s vele párhuzamosan az elektronikus adatcsererendszerek bevezetését megalapozó koncepció kidolgozása.

Felelős: a koordináló szervezet egységes eljárásrendjének biztosításáért és az informatikai fejlesztésekért felelős szervezeti egységei

Határidő: 2014. szeptember

A következő időszak elvárásainak megfelelő rendszerfejlesztések megtervezése és végrehajtása (kiterjedve a fentebb azonosított akcióterületekre).

Felelős: a koordináló szervezet informatikai fejlesztésekért felelős szervezeti egysége

Határidő: 2014-től folyamatosan

A különböző támogatási rendszerek jelenlegi és jövőbeli monitoring információs rendszerei közötti kapcsolatot biztosító interfészrendszer kidolgozása és használatbavétele.

Felelős: a koordináló szervezet informatikai fejlesztésekért felelős szervezeti egysége

Határidő: 2014. I. félév

A rendszerek külső adatkapcsolatainak bővítése, az interoperabilitás elvének fokozott érvényesítése érdekében.

Felelős: a koordináló szervezet informatikai fejlesztésekért felelős szervezeti egysége

Határidő: 2014-től folyamatosan

Az intézményrendszeri humán erőforrások felkészítése.

Felelős: a koordináló szervezet informatikai fejlesztésekért felelős szervezeti egysége

Határidő: 2014. III. negyedév

Infrastrukturális kapacitások felmérése és bővítése és az informatikai biztonság megfelelő szintjének garantálása, használatához szükséges releváns informatikai szabályzatok kidolgozása

Felelős: a koordináló szervezet informatikai fejlesztésekért felelős szervezeti egysége

Határidő: 2014-től folyamatosan

30. személyény: *Az elektronikus adatcsererendszerek akcióterületein azonosított lépések*

Forrás: Magyarország partnerségi megállapodása 2014–2020

Horvátország (HR): A tagállam a korábbi időszak forrásainak egységes kezelésére kifejlesztett rendszerét (SCF – MIS) tervezte átalakítani az új szabályozás követelményei szerint. A fejlesztési folyamat részeként az e-kohéziós portált 2015-ben hozták létre. A portál lehetővé tette a kedvezményezettek és az érintett hatóságok közötti közvetlen adatcserét, valamint a különböző közhiteles adatbázisok elérését.

Írország (IE): Az új információs rendszert az irányító hatóságok bevonásával tervezte kialakítani, ennek alapját a meglévő rendszerek megfelelőségének értékelése képezte.

Olaszország (IT): A 2014–2020-as időszak információs rendszerének adattartalmát és az eljárási folyamatok adminisztratív egyszerűsítését tagállami szintű, az érintett szakmai és területi szervezetek képviselőiből álló munkacsoportok határozták meg. Az új rendszer bevezetését a tagállam ezen egyszerűsítések mentén tervezte.

Luxemburg (LU): A korábbi ERFA- és ESZA-platformok integrációjával új egységes rendszer jött létre, ugyanakkor kedvezményezetti oldalon alaponként külön e-kohéziós portálok hozzáférhetővé tételét tervezték.

Litvánia (LT): A tagállam már a 2007–2013-as periódusban online felületet (Data Exchange System) alakított ki a projektgazdák számára, ami jelentősen hozzájárult az adminisztratív terhek csökkentéséhez. A felület a 2014–2020-as időszakban is rendelkezésre állt. Az információs rendszer átalakítása az új követelmények mentén, valamint a korábbi jó gyakorlatok figyelembevételével valósult meg.

Lettország (LV): Az előző programozási időszakban a projektek kezelése decentralizált módon, több különálló rendszerben történt.

A decentralizált architektúrában a stratégiai szintű részletes monitoringinformációk nem voltak egységes formában elérhetők, és ez számos nehézséget okozott. Az új időszakban a tagállam teljes intézményrendszere egy központi információs rendszert tervezett használni.

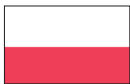
Málta (MT): A tagállam a korábbiakban is már webalapú információs rendszert (Structural Funds Database) használt. A rendszer böngészőből és telepített alkalmazás útján is hozzáférhető volt.

Az e-kohézió követelményeinek átfogó elemzése alapján tagállami szakértők meghatározták a rendszer továbbfejlesztésének követelményeit és a megvalósítás 2014-ben és 2015-ben ütemezett lépéseit.

Hollandia (NL): A PM szerint a tagállamban alapspecifikusan különböző információs rendszerek voltak elérhetők. Az ERFA-programok esetében az egyik 07-13-as regionális információs rendszer bővítésével olyan rendszert kívántak létrehozni, amely minden regionális program kezelésére alkalmas.

Az ESZA-források tekintetében egy központi rendszert alakítottak ki 2007–2013-ban (Dianesystem), amelynek e-kormányzati felületei is vannak. E rendszer átalakítását tervezték az új időszak követelményrendszere és az e-kohézió irányelvei mentén. A rendszerfejlesztés fontos követelménye a támogatást igénylő és az irányító hatóság közötti kommunikáció intenzívebbé tétele.

Lengyelország (PL): A programok hatékony végrehajtása érdekében a tagállam új információs rendszer bevezetését tervezte (tekintet nélkül az ETE-programokra), az e-kohézió megvalósítását

a megállapodás nem taglalja részleteiben.

Portugália (PT): Az új programozási időszakban a megállapodás egy korábbi információs rendszer továbbfejlesztésével új elektronikus rendszer kialakítását irányozta elő, amely segíti az eredményesebb döntéshozatalt és a forráskezelők közti interakciót. A fejlesztés lényeges irányelve volt az egyszerűsítés, valamint az ügyfelek könnyebb hozzáféréseinek biztosítása.

Románia (RO): A korábbi IT-rendszerek e-ügyintézési-képessége csekélyebb mértékű volt, így új rendszert (MySMIS) terveztek bevezetni, amely teljesen megfelel az e-kohézió követelményeinek, azonban funkcionalitása nem terjed ki az ESZA- és az ETE-programok kezelésére. E programok tekintetében a meglévő felületek funkcionalitása nem fedte

le az e-kohézió követelményeit. Előzetes értékelések alapján a tagállam a MySMIS továbbfejlesztését és az ESZA-specifikus funkciók integrálását tervezte. Az ETE-programok támogatására a megállapodás dedikált alkalmazás fejlesztését irányozta elő.

Svédország (SE): A Partnerségi Megállapodás nem tér ki a kohéziós források e-kohézió-konceptiójának részleteire.

Szlovénia (SI): A kohéziós politika végrehajtását több, az egyes programterületek specifikus igényeit leképező alapvető információs rendszer támogatta. A tapasztalatok értékelése alapján a jövőben a felhasználási folyamatok egyszerűsítésére van szükség, ami egységes adatbázis létrehozását és az adatbevitel módjának egységesítését feltételezi. Az ügyféloldali felületek elektronizálása 2012-ben megtörtént, így az e-kohézió követelményei általánosan teljesülnek, azonban a felületek bővítését tervezték 2015 végéig.

Szlovákia (SK): A tagállam célja a jelenleg használt információs rendszer (ITMS) módosítása volt az e-kohéziós célok teljesítése érdekében. A tagállam célja volt, hogy az ITMS 2014+ központi rendszerként biztosítsa az ESB Alapok kezelését, és számos további állami rendszerrel lehetővé tegye az adatcserét.⁷²

Egyesült Királyság (UK): A rendszerek megoszlása területi jellegű, minden nemzetnek saját rendszere van. Angliában, Észak-Írországon és Skóciában új rendszerek beszerzését és fejlesztését tervezték 2015-ig. Wales és Gibraltár a meglévő információs rendszereinek átalakítását irányozta elő.

6.2. A tagállami koncepciók elemzése

A partnerségi megállapodásokból jól látható, hogy az e-kohézió követelményeinek való megfelelés módja tagállamonként nagyon heterogén formát ölthet, mind a rendszerek száma és struktúrája, mind a fejlesztés motivációi és terjedelme tekintetében.

A tagállamok jelentős részében már a 2007–2013-as periódusban is részben vagy teljes terjedelmében működtek online rendszerek, e-kohéziós alkalmazások.

⁷² Európai Bizottság: *Research for REGI Committee – e-Cohesion*.

E tekintetben számos tagállam célja az új időszakban a korábbi rendszerek adaptációja és az új szabályozás követelményeinek való megfelelés volt. Más esetekben új rendszereket vezettek be, hogy az elektronikus adatcsere hatékonyabban és magasabb szinten valósulhasson meg.

Kiemelendő, hogy mindkét esetben megfigyelhető, hogy az új rendszer (LV, RO, SI) vagy rendszerverzió (LU, NL) kifejlesztésével a használt rendszerek száma csökkent. Ennek vélhetően az a motivációja, hogy az előző időszak szabályozásához viszonyítva az e-kohézió bővíti az IT-rendszerekkel szemben támasztott követelményeket (elektronikus portálok fejlesztésének kötelezettsége, elektronikus dokumentumkezelés, információbiztonság, rendszerek interoperabilitása). Amennyiben a tagállam a fenti követelményeknek több rendszer esetében is meg kíván felelni, a rendszerfejlesztés költségei lényegesen megemelkedhetnek, így az e-kohézió az IT-költségvetés racionalizálására sarkallhatja az államokat. A változások másik feltételezett motivációja, hogy a központi rendszerek segítik a források hatékonyabb koordinációját és a folyamatok egyszerűsítését.

Bár az e-kohézió a racionalizáció irányába hat, ez nem érvényesül minden esetben. A föderatív vagy erősen regionalizált államokban (IT, DE, BE, UK) továbbra is területi rendszerek működnek. Ugyanígy a tagállamok közel fele egynél több rendszert használ, amelyek megoszlása nemcsak területi, adminisztratív, hanem alapspecifikus (NL, AT) vagy programspecifikus (RO) is lehet.

Az Európai Bizottság elemzései alapján az e-kohézió alkalmazása nemcsak az ügyfelek adminisztratív terheinek csökkentését eredményezi, hanem az irányító hatóságok terhelésének szignifikáns változását is. Az előzetes várakozások szerint az eljárási folyamatok papírmentesítése és a digitalizáció 11%-kal csökkenti az intézményi munkaterhelést. A tagállamok körében végzett kutatások alapján az e-kohézió irányító hatóságok terhelésére gyakorolt hatása egyelőre még nem egyértelmű. Az új rendszerek és folyamatok bevezetése, a munkavállalók képzése számottevő (időbeli és pénzügyi) erőforrásigényt támaszt. A kutatások idején több rendszer is még a kialakítás fázisában volt, így az e-kohézió hatásai e téren a későbbiekben lesznek pontosan elemezhetők.⁷³

A partnerségi megállapodások jellemzően a tervezett rendszerfejlesztés fő irányait határozzák meg, de általánosságban nem térnek ki annak részleteire. Azt már korábban ismertettük, hogy az e-kohézió keretrendszer jellegű, azaz

⁷³ Európai Bizottság: *Research for REGI Committee – e-Cohesion*.

minimumkövetelményeket határoz meg. A tagállamok ugyanakkor saját hatáskörben túlléphetnek e követelményeken, és bővíthetik a rendszerek terjedelmét, növelve ezzel azok hozzáadott értékét és a hatékonyságjavulás lehetőségeit. A PM-ek egyes tagállamok esetében tartalmaznak erre vonatkozó utalásokat (például a dokumentumok több esetben hangsúlyozzák a rendszerek összekapcsolását a közhiteles adatbázisokkal), de ezen a téren egyelőre nem történtek részletes vizsgálatok, nincsenek empirikus adatok.

Az e-kohézió optimalizációs hatása nem vitatott, a koncepció alkalmazása jelentősen egyszerűsíti az adminisztratív tevékenységek elvégzését, ugyanakkor a hatékonyságjavulás mértékét lényegesen befolyásolja a meglévő eljárási folyamatok tartalma és terjedelme. Fontos követelmény, hogy a felületek funkcionális optimalizációjának feltétele az eljárási folyamatok optimalizáltsága. Ekképpen az e-kohézió facilitálhatja az eljárásrendek egyszerűsítését, de nem helyettesítheti azt.

A szabályozás tekintetében ismét kiemelendő a koncepció keretrendszer-szerűsége, mivel a tagállamok jelentős mértékben tesztelhetik az e-kohézió folyamatait. Ennek egyik tényezője az e-kohézió kötelező jellege, azaz a tagállamoknak lehetőséget kell adni az elektronikus ügyintézésre, azonban annak választhatóságát vagy kötelezőségét maguk határozhatják meg. Hasonlóan mérlegelhető eljárásrendi tényező az e-kohézió kiterjesztése a támogatást igénylőkre. A PM-ek e tényezők tekintetében nem nyújtanak teljes körű információt, azonban alaposan feltételezhető, hogy az e-kohézió kötelezővé tétele és a teljes eljárási folyamatra való kiterjesztése nagyban javítja a folyamatok hatékonyságát. Ennek indoka, hogy e döntések a végrehajtás teljes horizontjában (minden projekt esetén) és vertikumban (minden üzleti folyamatban) biztosítják a koncepció előnyeinek (kontrollált adat- és információcsere, csökkentett adatigény, kevesebb hiánypótlás, gyorsabb ügyintézés) érvényesülését.

A 3. fejezetben már ismertettük, hogy az interoperabilitás nem csak az e-kohézió garanciális tényezője, amely elősegíti az „egyszeri adatbekérés elvének” érvényesülését, azaz hogy egy adott programon belül az érintett hatóságok nem kérhetik ismételten be a már beküldött adatokat. Ugyanakkor ez az elv tagállami szinten kiterjeszthető az ügyfél más projektjeire is. Az Európai Bizottság elemzése szintén felveti e kiterjesztés lehetőségét, és „komplementaritásnak” nevezi azt. A komplementaritás révén az ügyfélnek nem kellene a más projektjénél már beküldött adatokat, illetve dokumentumokat ismételten beadnia. A fenti elv alkalmazása kétségtelenül csökkentheti az adminisztratív terheket

(az adatigény további csökkenése, a korábban benyújtott és elfogadott dokumentumokat az érintett hatóság már ellenőrizte, hiánypótlások esélye tovább csökkenhet), növelheti a transzparenciát és további sinergiákat vihet az eljárásrendi folyamatokba. Mindez azonban további technológiai fejlesztéseket indukál, és a komplementaritás megfelelő szabályozása is szükséges. A komplementaritás a hatékonyságjavítás új szintjét jelentheti a jövőben, megvalósulásáról azonban a PM-ek kevés információt tartalmaznak.

7. Az e-kohézió hatásai és gyakorlati megvalósítása – hazai tapasztalatok

Az e-kohézió-koncepció alapvető és garanciális komponensekből tevődik össze, amelyek általános céljaik mellett specifikus célok szerint tovább rendszerezhetők. Az elektronikus portálok üzembe helyezésének és használatának alapvető céljai a következők: az adminisztratív terhek csökkentése, a folyamatok papírmentessé tétele, biztonságos és szabályos működés.

A folyamatok papírmentessítése az eljárási folyamatok digitális transzformációját jelenti. E kategóriába sorolható az elektronikus adatcsere, az e-hitelesítés, az e-dokumentum-kezelés és a mobilapplikáció-komponensek (lásd 3.1. fejezet).

Az adminisztratív terhek csökkentésére gyakorolt hatások az SCM képletének költségparaméterein (átfutási idő, gyakoriság, érintettek száma, adminisztratív tevékenységek száma) keresztül ragadhatók meg leginkább. A költségparaméterek mennyiségi változása hatással van az adminisztratív terhek szintjére, a paraméterek változása funkcionális és eljárásrendi tényezők függvénye.

A kontrollált adatrögzítés az adminisztratív tevékenységek gyakoriságára hat, a beépített ellenőrzések mérséklik a repetitív információs kötelezettségek (hiánypótlások, korrekciók) számát. Az elektronikus portálok az adminisztratív tevékenységek könnyítése révén csökkentik az átfutási időket, ami elsődlegesen felhasználóbarát felületek kialakításával, az információkeresési és navigációs idő, valamint a bekért adatok számának csökkentésével (automatizáció, adatok újrahasznosítása, adatok lekérése közhiteles adatbázisokból) válik lehetővé. Az adatszám csökkentése az átfutási idők mellett csökkenti az adminisztratív tevékenységek számát, gyakoriságát, és ritkább a hibázás lehetősége is. A fentiek megvalósulásához elsődlegesen az elektronikus adatcsere, a felhasználóbarátság, az egyszeri adatbekérés és az interoperabilitás komponensei járulnak hozzá.

Más tekintetben a digitalizáció elősegíti a távoli ügyintézkést, a kedvezményezett hely-, idő- és eszközfüggetlen módon tehet eleget adminisztratív kötelezettségeinek. A személyes ügyintézés alternatívái az ügyfél szempontjából idő- és költségmegtakarításként (utazás, várakozás, postai ügyintézés) jelentkeznek, ilyen módon csökkentik az adminisztratív terheket. E tekintetben az elektronikus adatcsere és az e-aláírás komponenseinek szerepe emelendő ki.

A teljes digitalizáció és a hatékonyság javítása ugyanakkor nem éri el a célját, ha a folyamatok átalakítása nem garantálja a szabályos működés, valamint

az adat- és információbiztonság fenntartását. A szabályosság és a biztonság megőrzése szorosan összefügg, mivel a biztonság megőrzése önálló követelményként is értelmezhető, ugyanakkor ezek a követelmények a vonatkozó adatvédelmi, üzleti titkok kezelésére vonatkozó és információbiztonsági szabályokban is megjelennek. A digitális szolgáltatásoknak a jogi megfelelés és a biztonság szavatolása mellett lehetővé kell tenniük mindennek hiteles evidenciákon alapuló ellenőrzését. A fentiek tekintetében az e-aláírás, az e-dokumentum-kezelés, az e-audit, az adatvédelem és az üzleti titkok, valamint az információbiztonság komponensek szerepe meghatározó.

Ez a fejezet a fejlesztéspolitikai támogatások elektronikus kezelését biztosító e-kohéziós portált, az Elektronikus Pályázó Tájékoztató és Kommunikációs rendszert (a továbbiakban: EPTK) és az e-kohézió komponenseinek tehersökkentésre gyakorolt hatásait mutatja be. A fejezet ismerteti a portál általános működését, valamint egy eljárásrendi folyamat (támogatási kérelem összeállítása és benyújtása) példáján keresztül szemlélteti a papírmentes támogatáskezelés működését.

A könnyebb befogadás érdekében a fejezet az egyes bekezdések elején a 6. táblázat szerinti ikonokkal jelöli az egyes komponensek érintettségét. Az ikonok felsorolásában nem szerepel az e-audit komponense, mivel annak garanciális jellege miatt hatása elsődlegesen nem a rendszer felhasználói felületein válik érzékelhetővé.

6. táblázat: Az e-kohézió építőelemeinek jelölése a dokumentumban

E-kohéziós építőelemek	Ikon
Elektronikus adatcsere	
Felhasználóbarátság	
Interoperabilitás	

E-kohéziós építőelemek	Ikon
Egyszeri adatbekérés	
E-aláírás	
E-dokumentum-kezelés	
Információbiztonság	
Adatvédelem	
Mobilapplikáció	

Forrás: a szerző szerkesztése

7.1. Az elektronikus portál általános bemutatása

7.1.1. Hozzáférés, regisztráció, belépés

Az EPTK alkalmazás közvetlenül az eptk.fair.gov.hu webcímen, vagy a Miniszterelnökség pályázati honlapjának www.palyzat.gov.hu „E-ügyintézés” menüpontjából érhető el.

Főoldal

Üdvözljük a FAIR SSO bejelentkezési felületén!

FELHASZNÁLÓI KÉZIKÖNYV

KÉTLEPCÉSŐS AZONOSÍTÁS SEGÉDLET

FAIR FELHASZNÁLÓI FIÓKKAL ELÉRHETŐ RENDSZEREK
FAIR alkalmazások és szolgáltatások

- a Pályázati e-ügyintézés felülete (EPTK - Elektronikus Pályázó Tájékoztató és Kommunikációs Rendszer)
- EPTK Online sügó
- Társadalmi Egyeztetés (Partnerség)
- E-ügyfélszolgálat
- Monitoring Bizottság
- Közbeszerzés
- Intézményrendszeri alkalmazások

BEJELENTKEZÉS E-MAIL CIMMEL

E-mail cím

E-mail cím: nem lehet üres.

Jelszó

Bejelentkezés

BEJELENTKEZÉS

14. ábra: Az EPTK belépési oldala

Forrás: Egységes Beléptető Felület Felhasználói kézikönyv v21.125.

Az e-kohéziós alkalmazás előzetes regisztráció után használható. A regisztráció néhány egyszerű lépésben, online elvégezhető, nem szükséges hozzá a felhasználó személyes megjelenése, személyazonosságának előzetes igazolása.

A regisztráció során a felhasználó előzetes tájékoztatást kap a személyes adatok kezeléséről, a vonatkozó információbiztonsági intézkedésekről, valamint elfogadja az idevágó szabályzatokat.

☐ Minden dokumentum elfogadása. *

☐ Elolvastam és megértettem, magamra kötelező érvényűnek tekintem a [Felhasználói Szabályzatot](#).

☐ Elolvastam és megértettem, magamra kötelező érvényűnek tekintem az [Adatvédelmi Szabályzatot](#).

☐ Elolvastam és megértettem az [Adatvédelmi Tájékoztatót](#).

☐ Elolvastam és megértettem az [Információbiztonsági Stratégiát](#).

☐ Elolvastam és megértettem az [Információbiztonsági Politikát](#).

Mentés

15. ábra: Tájékoztatók és szabályzatok a regisztrációs felületen

Forrás: Egységes Beléptető Felület Felhasználói kézikönyv v21.125.

A megfelelő adat- és információbiztonság garantálása érdekében a portál egyes kiemelt felületei kettős autentikációt követően érhetők el.

A kétfaktoros azonosítás a szolgáltató szektorban széles körben elterjedt és kötelezően alkalmazandó, e belépési protokoll a felhasználók számára nem ismeretlen. A megoldás lényege, hogy a felhasználó által kezdeményezett tranzakcióhoz a tudásalapú (jelszavas) azonosítás mellett egy más típusú, jellemzően eszközalapú azonosítás is szükséges. Az EPTK-felület releváns funkcióinak használatához a jelszó megadása mellett SMS-alapú vagy mobilapplikáció (FAIRApp) alapú hitelesítés is szükséges. A kétfaktoros azonosítás második faktorának típusa a felhasználó által választható. A második faktor használata esetén a felhasználó egyedi, egyszer használatos és rövid érvényességi idejű jelszavakat kap saját eszközére az általa választott csatornán keresztül.

16. ábra: A kétfaktoros autentikáció típusának megválasztása

Forrás: Egységes Beléptető Felület Felhasználói kézikönyv v21.125.

Elfelejtett belépési jelszó esetén a belépési felületen új jelszó igényelhető, a hozzáférés a felhasználó személyes megjelenése nélkül megújítható.

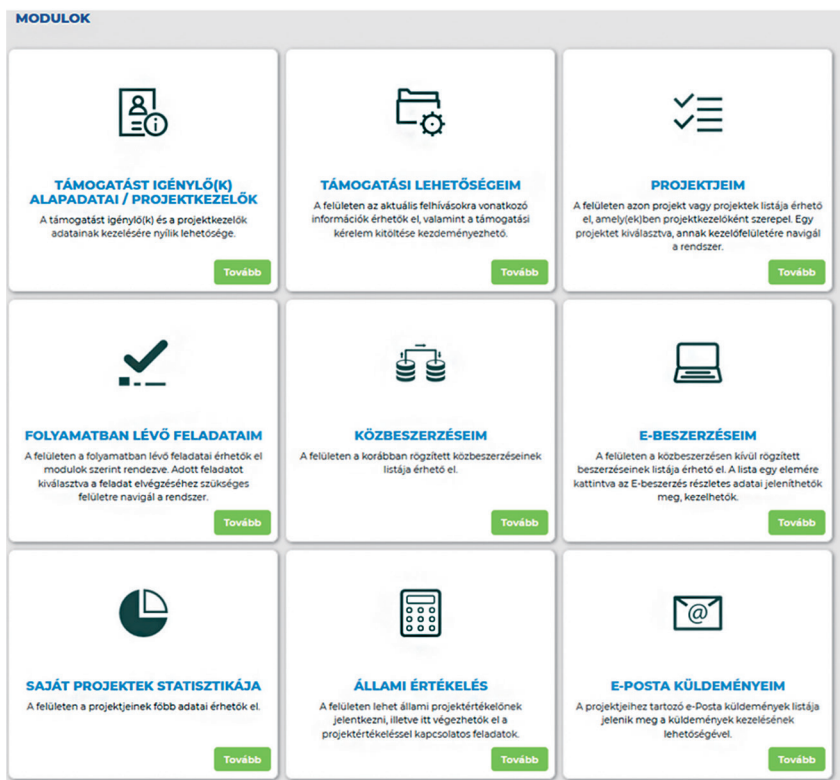

Az EPTK-ra való belépés során végzett autentikációs, hitelesítési megoldás a 910/2014/EU rendelet értelmében elektronikus aláírásnak tekintendő, a rendszerben végzett műveletek hiteles műveletnek minősülnek.

7.1.2. A felület kezdőoldala, általános funkcionalitása

Az 1060/2021/EU rendelet elektronikus adatszerét érintő szabályai előírják az elektronikus adatszerrendszer népszerűsítését és a felhasználók támogatását. Mindez a digitalizáció egy újabb szintjét jelenti, ahol a papíralapú folyamatok digitális transzformációjának követelménye kiegészül a felhasználóbarátsággal és a kritikus felhasználói tömeg elérésének igényével. E nézőpontból kiemelt jelentőséget kapnak azok a funkcionális megoldások, amelyek elősegítik a könnyebb és érthetőbb rendszerhasználatot.

17. ábra: Az EPTK kiemelt funkciói

Forrás: EPTK online súgófelület

A navigációs és információkeresési idő csökkentésének egyik módja a gyakran használt funkciók kihelyezése a belépőoldalra. Ez a megoldás segíti a célzott rendszerhasználatot, és az időmegtakarítással elért tehercsökkentés mellett javítja a felhasználói elégedettséget. Az EPTK-felületre belépve a felhasználó a kezdőképernyőre jut, ahol elsődlegesen a portál kilenc kiemelt funkciója (Támogatást igénylő[k] alapadatai / Projektkezelők; Folyamatban lévő feladataim; Támogatási lehetőségeim; Projektjeim; Közbeszerzéseim; E-Beszerzéseim; Saját projektek statisztikája; Állami értékelés; E-posta küldeményeim) csempeyszerű megjelenítéssel érhető el.

7.1.3. Felhasználótípusok

A pályázatok benyújtásához célcsoport-specifikus pályázói profilok (magánszemély, gazdasági társaság, nonprofit szervezet, költségvetési szerv, külföldi szervezet, határon túli pályázó) létrehozatalára van szükség az EPTK-rendszerben, ez lehetővé teszi a pályázati felhívások célzott szűrését, valamint a fókuszált és testre szabott ügyintézését. A Támogatást igénylő(k) alapadatai / Projektkezelők funkcióban ügyfélspecifikus alapadatok megadásával különböző ügyféltypusok adatai rögzíthetők.

A rögzített ügyfeladatokat minden pályázat benyújtásakor újrafelhasználják, nem szükséges ismételten megadnia azokat, és ez lényegesen csökkenti az adminisztratív terheket.

Támogatást igénylő(k) alapadatai / Projektkezelők | Támogatási lehetőségeim | Folyamatban lévő feladataim | Projektjeim | Közbeszerzéseim | E-beszerzés | Saját projektek statisztikája

Főoldal > Támogatást igénylő(k) alapadatai / projektkezelők

TÁMOGATÁST IGÉNYLŐ RÖGZÍTÉSE

PROJEKTKEZELŐ RÖGZÍTÉSE

Határon túli támogatást igénylő

Külföldi szervezet

Magánszemély

Nonprofit és egyéb nem nyereségérdekelt szervezet

Jogi személyiségű- és Jogi személyiség nélküli vállalkozás, Nonprofit gazdasági társaság és Egyéb gazdasági szervezet

Költségvetési- és költségvetési rend szerint gazdálkodó szerv

Ellátószervezet

2045

104013

Egyéb gazdasági szervezet

Közszervezet

EXCEL EXPORT

18. ábra: A támogatást igénylők rögzítése

Forrás: EPTK online súgófelület

Amennyiben a választott ügyfél gazdálkodásiforma-kódja alapján gazdasági társaságnak, nonprofit szervezetnek vagy valamely költségvetési szervnek minősül, az EPTK a pályázói profil rögzítésekor lehetőséget ad a külső adatforrásból lekérdezhető adatok elérésére. Az érintett szervezetet adószám alapján azonosítják, majd a releváns adatait lekérlik az elérhető közhiteles adatbázisokból, és a rendszer automatikusan előre kitölti a pályázói adatlapnak ezeket a részeit. Ez a megoldás a hiteles adatok felhasználásával csökkenti a rögzítendő adatok körét, az esetleges hibázás lehetőségét, így a támogatást igénylők adminisztratív terheit is.

The screenshot shows a web application interface titled "ADATLAP" (Data Form). It has four tabs: "Általános adatok" (General data), "Székhely, Postacím" (Headquarters, Postal address), "Hivatalos képviselő adatai" (Official representative data), and "Kapcsolattartó adatai" (Contact data). The "Általános adatok" tab is active. Below the tabs, there are several input fields with labels: "Adószám:" (Tax ID), "Gazdálkodási formakód:" (Economic form code), "Támogatást igénylő teljes neve:" (Full name of the applicant), "Támogatást igénylő rövid neve:" (Short name of the applicant), "ÁFA levonási jog:" (VAT deduction right), and "KSH statisztikai szám:" (KSH statistical number). A modal window titled "FIGYELMEZTETÉS" (Warning) is overlaid on the form. It contains the text: "Kérjük, adja meg az új szervezet adószámát, és nyomjon a Közhiteles adatok lekérése gombra, hogy az adatokat előtölthessük! (A közhiteles adatokból származó adatok szükség esetén módosíthatók lesznek az úrlapon.)" (We request you to provide the new organization's tax ID and click the 'Közhiteles adatok lekérése' button so we can pre-fill the data! (Data from public sources may be modified on the form if necessary.)). Below the text is an input field for "Adószám:" and two buttons: "Közhiteles adatok lekérése" (Retrieve public data) and "Tovább az űrlapra előtöltés nélkül" (Continue to form without pre-filling).

19. ábra: A támogatást igénylők rögzítése

Forrás: EPTK online súgófelület

A funkció listaszerűen jeleníti meg a támogatást igénylők adatait, amelyek táblázatos formában exportálhatók. A felület ügyfélspecifikus pályázatkitöltést biztosít, az egyes támogatási igények kitöltése során a felhasználó a fiókjában rögzített ügyfélprofilok közül választhat, amelyek használata segíti az igény kontrollált összeállítását.

Projektmenedzsment-szempontról lényeges, hogy a támogatási igényekkel kapcsolatos tevékenységeket több felhasználó is elvégezhesse. Ilyen módon a projektben megoldható a helyettesítés, a koordinált feladatmegosztás és az esetleges külső erőforrások bevonása.

A Támogatást igénylő(k) alapadatai / Projektkezelők funkcióban úgynevezett „projektkezelők” rögzíthetők, projektekhez rendelhetők, jogosíthatók. A projektkezelők személyes EPTK-fiókjukban látják az érintett projekteket, és a jogosultságuk függvényében végezhetnek adminisztratív feladatokat.

20. ábra: A projektkezelők regisztrációja

Forrás: EPTK online súgófelület

A projektekhez kapcsolódó üzeneteket a projektkezelő megkapja, érkezésükről külön figyelmeztetést kap. Az üzenetek bármely projektkezelő által átvehetők.

7.1.4. Támogatási lehetőségek

A „Támogatási lehetőségeim” ikon alatt láthatók a különböző pályázati felhívások részletei, amelyek elsődlegesen a rögzített ügyfélprofilok szerint jelennek meg. A felhasználó ugyanakkor megismerheti más ügyfélcsoportok felhívásait is. A felület támogatáskereső funkciója tetszőleges szűrésekkel (konstrukcióazonosító, kulcsszó, a beadhatóság időtartama, az igényelhető támogatás nagysága, beadhatóság) támogatja a felhívások keresését.

Kód	Név
____	____
Beadási határidő (a megadott dátumtól)	Beadási határidő (a megadott dátumig)
____	____
Minimum igényelhető támogatás (a megadott összegtől)	Maximum igényelhető támogatás (a megadott összegig)
____	____
Teljes lista (lejárt határidejű konstrukciók is)	
Nincs kiválasztva	

[Keresés](#)

21. ábra: Támogatáskereső alkalmazás

Forrás: EPTK felület 1.133.0. verzió

A keresés eredményeinél a felhívásokra kattintva megjeleníthetők annak részletei, ahol közvetlenül megkezdhető a kapcsolódó támogatási kérelem kitöltése.

7.1.5. Projektek kezelése, statisztikák

A portál kialakítása az „egyablakos ügyintézés elvén” alapszik, azaz egy felületen keresztül az adminisztratív tevékenységek a teljes projektéletút során elvégezhetők. Mindemellet egy ügyfélfiókból több támogatási kérelem, projekt is kezelhető, valamint a felület nemcsak az uniós pályázati felhívásokat, hanem számos hazai konstrukció támogatásait is hozzáférhetővé teszi.

Az EPTK „Projektjeim” menüpontjában egy projektlista látható, ezen keresztül megnyithatók a projektek adatlapjai, és részletes adattartalmuk megtekinthető.

Főoldal > Projektjeim

VISSZA

PROJEKTJEIM

Q Keresés

Projekt száma	Létrehozás dátuma	Benyújtás dátuma	Konstrukció kódja	Megnevezés	Támogatást igénylő	Státusz	Projektnaplár iCal link / Naptárlink újragenerálása

22. ábra: Az EPTK projektszintű kezelőfelülete

Forrás: EPTK online súgófelület

A projektéletrajz különböző szakaszokból (Támogatási kérelemkészítés, beküldés, Támogatási kérelem elbírálása, Szerződéstervezet kezelése, Szerződéskezelés, Finanszírozás, Szakmai beszámoltatás) áll, amelyek releváns funkciói a „Projektjeim” menüpontból elérhetők, szerkeszthetők.

Adminisztratív terhek szempontjából különösen fontos, hogy a felhasználó egy felületről, könnyedén hozzáférhet a különböző eljárásrendi folyamatokkal kapcsolatos felületekhez, adatokhoz. A navigációs és információkeresési idő csökkentésével így a terhek mennyisége is csökkenthető.

A „Saját projektjeim statisztikája” funkcióban a felhasználó az általa kezelt valamennyi pályázatról egy speciális lekérdezést is elér, amely segíti a benyújtott és a döntési szakaszban lévő projektek áttekintését, nyomon követését.

7.1.6. Folyamatban lévő feladatok kezelése

A „Folyamatban lévő feladataim” menüponton belül a felhasználó nyomon követheti az aktuális eljárásrendi teendőit és azok határidőit. A felületen a felhasználó által kezelt valamennyi projekt folyamatban lévő feladatai megjelennek, függetlenül a projektek tartalmától és a támogatások típusától. A teljes feladatlista eljárásrendi szakaszok szerinti bontásban jelenik meg, mutatva az egyes szakaszokhoz kapcsolódó feladatok számát. Az eljárásrendi blokkokon belül megtekinthetők a kapcsolódó feladatlisták, amelyek

FOLYAMATBAN LÉVŐ FELADATAIM	
Támogatási kérelmeim (30 db. feladat)	▼
Szerződéskötések (0 db. feladat)	▼
Szerződésmódosítási igények (0 db. feladat)	▼
Szállítói szerződések (0 db. feladat)	▼
Előlegigények (0 db. feladat)	▼
Elszámolások (0 db. feladat)	▼
Beszámolók (0 db. feladat)	▼
Fenntartási jelentések (0 db. feladat)	▼

23. ábra: Az EPTK feladatkezelő felülete

Forrás: EPTK felület 1.133.0. verzió

különböző szempontok (projektek, támogatást igénylők és kedvezményezettek, feladatstátuszok és határidők) szerint rendszerezhetők, szűrhetők.

A fenti funkció egyfajta projektmenedzsment-támogató eszköz, amely segíti a felhasználó adminisztratív feladatainak rendszerezését és tervezését. Az ütemezett feladatellátás elősegíti a precízebb projektkezelést, az esetleges hibák lehetősége mérsékelhető, az ismételt adatszolgáltatás (hiánypótlás, korrekció) felmerülésének lehetősége csökkenthető.

7.1.7. Beszerzések kezelése

A „E-beszerzés” és a „Közbiszerzés” funkciókban elérhetők a támogatási kérelemmel kapcsolatos értékhatár alatti biszerzések, valamint a korábban indított közbiszerzések. Az egyablakos ügyintézés elve mentén így a projektek kezeléséhez kapcsolódó járulékos eljárások e-ügyintézési felületei is elérhetők az EPTK-fiókon keresztül.

7.1.8. e-Posta

Az „e-Posta küldeményeim” funkció eljárásrendi szakaszoktól függetlenül ad lehetőséget egyedi dokumentumok vagy dokumentum-csomagok beküldésére. A fejlesztéspolitikai projektek életútja során az irányító hatóságok egyedi adatszolgáltatást, dokumentumbeküldést kérhetnek a támogatást igénylőktől, kedvezményezettektől a projekttel kapcsolatos cselekmények alátámasztására. Az adat- és dokumentumigények egyedisége és eseti jellege miatt a szabványos eljárásrendi felületek nem teszik lehetővé e tartalmak kezelését. Ezért korábban ezeket az adatcsereket jellemzően papíralapon hitelesítették és postai úton továbbították. Az „e-Posta küldeményeim” funkció biztosítja az egyedi adatcserek hiteles tranzakciós rendszerben történő lebonyolítását. E megoldással a felhasználók időt és költségeket takarítanak meg, mivel az adatcsere hely- és időfüggetlenül megvalósítható. Az adminisztratív terhek csökkentése mellett e funkció jelentősége különösen fontos járványhelyzet idején, mivel használata személyes találkozás nélküli ügyintézést biztosít.

24. ábra: Az e-Posta felület

Forrás: EPTK-felület 1.133.0. verzió

7.1.9. Állami értékelés

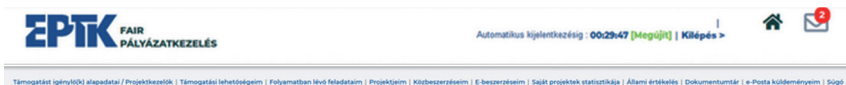
Az „Állami értékelés” funkción keresztül jelentkezhet be a felhasználó az állami projektértékelői rendszerbe, illetve a regisztrált értékelők e funkción keresztül végezhetik el feladataikat.

7.1.10. Navigációfüggetlen funkciók

Az EPTK-felület fejlécén a felhasználó négy funkciót talál (Munkamenet megújítása, Kilépés, Visszalépés a főoldalra, Üzenetek), valamint a főoldalról elérhető kilenc kiemelt funkció egy menüsorból ugyancsak hozzáférhető. A fejléc funkciógombjai az alkalmazás használata során minden esetben láthatók.

A navigációs és információs idő csökkentésének jelentőségét az esettanulmány már több esetben is kiemelte. Ennek további formája a gyakran használt funkciók korlátozás nélküli elérhetővé tétele. Adott esetben egyes kiemelt funkciók többféle módon is megnyithatók, alternatív módokon is hozzáférhetők.

25. ábra: Az EPTK-fejléc fő funkciói

Forrás: EPTK-felület 1.133.0. verzió

A digitalizáció előnyeinek hasznosítása mellett fontos figyelembe venni, hogy az e-ügyintézés a hagyományostól lényegesen eltérő digitális adminisztratív térben zajlik. Ennek okán az ügyfelek részletes és a felmerülő problémákra reflektáló tájékoztatása, célzott támogatása szükséges.

A fejléc menüsorában található „Súgó” funkcióban az EPTK használatát segítő online súgó, videós segédletek, valamint a támogatási kérelmek kezelésével kapcsolatos képzési anyagok és előadások találhatók. A funkció „Hírek és újdonságok” alfunkciója alatt a rendszer változásairól, további fejlesztésekről kap tájékoztatást a felhasználó. A „GYIK” menüpont alatt a gyakran ismételt kérdések és az azokra adott válaszok érhetők el.

A teljes körű elektronizáció alapkövetelménye, hogy a portál a projekt-életút minden szakaszában támogassa az adminisztratív teendők ellátását, valamint a kommunikációt az érintett hatóságokkal. A fejléc „Üzenetek” ikonja alatt a felhasználói fiók üzenetei rendszerezhetők, listázhatók, valamint megtekinthetők az üzenetek fontosabb adatai (tárgy, beérkezés, kézbesítés időpontja). Az üzenetek érkezéséről a felhasználó tájékoztató e-mailt kap regisztrációs e-mail-címére, a fiókba belépéskor erre felugró ablak is figyelmezteti.

A fejléc menüsorában jelenik meg a „Dokumentumtár” funkció, amely listászerűen jeleníti meg a felhasználó projektjeihez kapcsolódó dokumentumokat. A lista tartalma kereshető, exportálható, a dokumentumok egyedileg és csoportosan letölthetők. Az állományok előzetes szabályok szerint mappákba rendezve jelennek meg, leképezve a projektek egyes eljárásrendi szakaszait. A mapparendszer többszintű hierarchiában rendszerezi az egyes projektek dokumentumait, ugyanakkor projektszintről megnyitva a felhasználó közvetlenül az adott projekt állományait érheti el.

26. ábra: Az EPTK dokumentumtára

Forrás: EPTK-felület 1.133.0. verzió

A fejléc alatt egy speciális útjelző sáv mutatja a portál kezdőoldaláról megtett utat, és lehetőséget biztosít, hogy az ügyfél egy kattintással a korábban megnyitott felületek bármelyikére visszalépjen. E meg-

oldás neve *breadcrumb* (kenyérmorzsa), a kifejezést a magyar szaknyelv „web-morzsaként” vagy „szájtmozsaként” használja.

A felhasználóbarátság egyik lényeges szempontja, hogy az ügyfél a lehető legkevesebb kattintással érhesse el a számára fontos információkat és felületeket. Ennek egyik módja a *breadcrumb* alkalmazása, így az egyszerűbb és áttekinthetőbb navigáció révén jelentős időmegtakarítás érhető el.

Főoldal > Projektjeim > GINOP-2.1.8-T7-2018-02124

Támogatás kérelem készítés, beküldés | Támogatás kérelem

27. ábra: A *breadcrumb* működése

Forrás: EPTK online súgófelület

Az e-kohéziós portál használatát közvetlen ügyfélszolgálat támogatja, ennek elérhetőségei a felület láblécében láthatók. A hagyományos ügyfélszolgálati csatornák mellett lehetőség van a portál használatával kapcsolatos észrevételek közvetlen közlésére, erre szolgál a szintén a láblécben található „Írjon nekünk” funkció.

7.2. Az elektronikus portál használata – kérelem kitöltése és beküldése

7.2.1. Támogatási kérelem létrehozatala, a támogatásikérelem-kitöltő működése

Az alfejezet az e-kohéziós portál működését mutatja be egy támogatási kérelem kitöltésének példáján keresztül. Új kérelem kitöltésekor az online kitöltőalkalmazás közvetlenül elérhető a „Támogatási lehetőségeim” menüponton keresztül. A szerkesztés alatt álló projektek adatlapjai a „Projektjeim” menüpontban nyithatók meg.

A támogatási kérelem kitöltésének kezdetén ki kell választani a kérelmet benyújtó ügyfél típusát, így a kitöltés ügyfélspecifikus kontrollok mellett valósulhat meg. Ha szükséges, új ügyféltípus is rögzíthető.

Az ügyfelek gazdaságiforma-kódja alapján az alkalmazás ellenőrzi az ügyfél jogosultságát az érintett támogatási igény benyújtására, valamint az adott

felhívás benyújtási határidőinek leteltét. Amennyiben a kérelem a fenti feltételeknek nem tesz eleget, a felhasználó a kitöltés kezdetén hibaüzenetet kap erről. Mindez biztosítja a jogosulatlanul és késedelmesen benyújtott projektek számának minimalizálását, s a beépített kontrollok révén az ügyfél időt és költséget takarít meg.

Név	Adószám	Célcsoport
FALKELL Építőipari Szolgáltató és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	11111111-1-11	Nonprofit és egyéb nem nyereségérdekelt szervezet
utolsó kettő	11111111-1-11	Külföldi szervezet
1111111111111111	11111111-1-11	Jogi személyiségű- és Jogi személyiség nélküli vállalkozás, Nonprofit gazdasági társaság és Egyéb gazdasági szervezet

28. ábra: Támogatást igénylő kiválasztása pályázat létrehozatala során

Forrás: EPTK online súgófelület

Az ügyfélprofil kiválasztását követően a rögzített ügyfeladatok megjelennek a pályázati űrlapon, valamint a rendszer közhiteles adatbázisok alapján frissíti a szükséges adatokat.

A támogatási kérelmek tematikus funkciókból elérhető űrlapokból állnak. A kérelemkitöltést segítő kontrollokat az egyes űrlapokba is beépítették, így hibás kitöltés esetén a felhasználó hibaüzenetet kap. A kontrollok kialakításának célja a leggyakoribb adatrögzítési hibák kiszűrése. A hibák javítását elősegíti, hogy a javítandó adatmezők piros háttérszínt kapnak. A beépített ellenőrzések segítségével az esetleges hiánypótlások száma és így az ügyfelek adminisztratív terhei csökkenthetők.

Kérjük javítsa az alábbi bevitteli hibákat:

- "A projekt címe" mező kitöltése kötelező! Kérjük, végezze el a rögzítést!
- "A projekt címe (angol nyelven)" mező kitöltése kötelező! Kérjük, végezze el a rögzítést!
- "A projekt megvalósításának tervezett kezdete" mező kitöltése kötelező! Kérjük, végezze el a rögzítést!
- "A projekt tervezett fizikai befejezése" mező kitöltése kötelező! Kérjük, végezze el a rögzítést!
- "A projekt rövid összefoglalója" mező kitöltése kötelező! Kérjük, végezze el a rögzítést!
- "A projekt összefoglalója (angol nyelven)" mező kitöltése kötelező! Kérjük, végezze el a rögzítést!

Export

29. ábra: Támogatási kérelem mentése során jelentkező hibaüzenetek

Forrás: EPTK-felület 1.133.0. verzió

7.2.2. Támogatási kérelmek kitöltése és beküldése

A különböző kitöltőprogramok adattartalma nagyban eltér, mivel az egyes támogatási konstrukciók követelményrendszere, célközönsége nagyon heterogén. A kitöltőfelületek menüszerkezete ugyanakkor minden felhívás esetén egységes: a támogatást igénylő adatai (részletes ügyféladatok), a támogatási kérelem szakmai tartalma (a projekt szakmai megvalósítása), pénzügyi adatok (pénzügyi megvalósítás), egyéb műveletek (a kérelem és mellékletei kezeléséhez kapcsolódó általános menedzsmentfunkciók).

30. ábra: A támogatási kérelmek fő menüpontjai

Forrás: EPTK online sügófelület

A 30. ábra szerinti fő menüpontok a kérelem űrlapjai felett mindig elérhetők, így a felhasználó a kitöltés bármely szakaszában könnyedén mozoghat az egyes felületek között, hozzáfér a gyakrabban használt funkciókhoz. Terjedelmi okokból a tanulmány az egyes űrlapcsoportokat általános jelleggel mutatja be.

A „Támogatást igénylő adatai” funkciócsoportban a felhasználó a támogatást igénylő szervezet vagy személy, valamint az esetlegesen kapcsolódó további érintettek (konzorciumi tagok) azonosító adatait rögzítheti. E funkciócsoportban adhatók meg a projekt kapcsolattartójának és az igénylő szervezet hivatalos képviselőjének adatai is.

A „Támogatási kérelem szakmai adatai” menüpont űrlapjai a szakmai megvalósítás főbb adatait (a projekt céljai, indikátorok, helyszínek, tevékenységek, ütemezés) tartalmazza. A „Pénzügyi adatok” funkciócsoportban a finanszírozást meghatározó adatok (források, költségek, bankszámlák, előlegigénylés) rögzíthetők.

Az „Egyéb műveletek” menüpontban a támogatási igények általános kezelését biztosító funkciók (Dokumentum[ok] csatolása, Támogatási kérelem teljes ellenőrzése, támogatási kérelem törlése / másolása / PDF-ben való megtekintése, közhiteles adatok lekérése) érhetők el.

A teljes körű digitális transzformáció követelménye, hogy az online felületeken ne csak strukturált adatok, hanem egyéb nem strukturált állományok is beküldhetők, kezelhetők legyenek. Az egyes kiírásokhoz

sükséges alátámasztó dokumentumok hozzáadása a „Dokumentum(ok) csatolása” funkcióban lehetséges. A feltöltött dokumentumok listászerűen jelennek meg, ez egyben a teljes körű adatszolgáltatást segítő önellenőrző listaként is használható.

Dokumentum neve	Kötelező melléklet	Benyújtás módja	Dokumentum csatolva	
Egyéb (pl: építési beruházás esetén vagyongazdálkodási hozzájárulás)	Nem	Elektronikus	Nem	✎
Projekt-koncepció	Nem	Elektronikus	Nem	✎
Költségvetést alátámasztó dokumentumok (pl. megvalósíthatósági tanulmány, ártájékoztató, webáruház printscreen, szerződések/megrendelések)	Igen	Elektronikus	Nem	✎
Önéletrajzok (a támogatási kérelem benyújtásának időpontjában már ismert a projektben résztvevő összes személy önéletrajza)	Igen	Elektronikus	Nem	✎
Munkaköri leírások vagy azok tervezete, megbízási szerződések vagy azok tervezete (valamennyi bérjellegű költséghez kapcsolódóan)	Igen	Elektronikus	Nem	✎
A szervezet létesítéséről szóló okirat (pl. társasági szerződés, alapszabály)	Igen	Elektronikus	Nem	✎
Költségvetési segédtable (a minta dokumentum elérhető a Felelős Hatóság honlapján, a pályázati kiírás dokumentumai között)	Igen	Elektronikus	Nem	✎
Alírási címpéldány, aláírás minta, aláírási jogosultságot bizonyító egyéb okirat	Igen	Elektronikus	Nem	✎
Gantt-diagram (a minta dokumentum elérhető a Felelős Hatóság honlapján, a pályázati kiírás dokumentumai között)	Igen	Elektronikus	Nem	✎
(Közbeszerzési adatlap (a minta dokumentum elérhető a Felelős Hatóság honlapján, a pályázati kiírás dokumentumai között)	Igen	Elektronikus	Nem	✎

EXCEL EXPORT

« ‹ 1 2 › »

31. ábra: Az EPTK Dokumentumok csatolása funkciója

Forrás: EPTK Támogatási kérelem kitöltő kézikönyv v17.47.

A támogatási kérelem benyújtásáig a közhiteles adatbázisokban szereplő projekt-, illetve ügyfeladatok változhatnak, emiatt az „Egyéb műveletek” menüpontban a külső adatbázisokból átvett adatok frissíthetők.

Azonos felhívás keretében benyújtott különböző támogatási igények esetén a korábban már rögzített projektek adatai másolhatók. A „Támogatási kérelem másolása” funkcióval új támogatási kérelem rögzíthető, amelynek adatai megegyeznek a korábbi projektadatokkal, az egyedi projektadatok (a projekt azonosítószáma és címe) kivételével. A funkció használatával a felhasználónak a teljes adattartalom helyett elegendő a további eltéréseket rögzítenie, ezt a másolt adatok módosításával tudja megtenni. A funkció használata tehát egyszerre csökkenti az adatrögzítés idejét és a hibás adatbevitel esélyét.

A kitöltés során futtatott ellenőrzések mellett a „Támogatási kérelem teljes ellenőrzése” funkcióval egy úgynevezett teljes adatellenőrzés is lefuttatható, amely a formai és tartalmi vizsgálatok mellett összefüggéseiben is ellenőrzi a rögzített adattartalmat. Mindez segíti a kontrollált adatbevitelt és az esetleges hiánypótlások számának csökkentését. Az ellen-

őrzés eredménye megjelenik a felhasználói felületen, és az alkalmazás nem csak hibákat és figyelmeztetéseket jelenít meg, hanem az átlátható adattartalom-ellenőrzés érdekében a helyesen bevitt adatok megfelelőségét és az ellenőrzés kritériumait is megmutatja. A hibaszám csökkentését garantálja, hogy a támogatási kérelem csak sikeres ellenőrzés után véglegesíthető és küldhető be.

TÁMOGATÁST ICÉNYLŐ ADATAI TÁMOGATÁSI KÉRELEM SZAKMAI TARTALMA PÉNZÜGYI ADATOK EGYÉB MŰVELETEK FELHÍVÁS VISSZA

TÁMOGATÁSI KÉRELEM TELJES ELLENŐRZÉSÉNEK EREDMÉNYE

Támogatási kérelem 1 1 Projekt adatok 3 1 3 Támogatást igénylő alapadatai 19 71 Támogatást igénylő cím adatai 2 2

HIBA

- "A projekt címe" mező kitöltése kötelező. Kérjük, végezze el a rögzítést!
- "A projekt tervezett fizikai befejezése" mező kitöltése kötelező. Kérjük, végezze el a rögzítést!
- "A projekt megvalósításának tervezett kezdete" mező kitöltése kötelező. Kérjük, végezze el a rögzítést!

FIGYELMEZTETÉS

- Dokumentum(ok) csatolása funkció: Nem töltötte fel az összes kötelező mellékletet! Kérjük, végezze el a rögzítést a "Dokumentum(ok) csatolása" funkcióban!

MEGFELELÉS

- "A projekt megvalósításának tervezett befejezése" későbbi, mint "A projekt megvalósításának tervezett kezdete".

32. ábra: A támogatási kérelem teljes ellenőrzése

Forrás: EPTK online sügőfelület

Tekintve, hogy a felhasználó személyazonosságát a fiók létrehozatala és a kitöltés során nem ellenőrzi, a véglegesítés során az ügyfél hiteles aláírással ellátott és megfelelő azonosítást garantáló nyilatkozatot állít ki, amelyben nyilatkozik a kérelem adattartalmának hitelességéről és valódiságáról („Nyilatkozatgenerálás”, „Nyilatkozatcsatolás” funkciók).

A rendszerből előállított nyilatkozatot a 2021–2027-es időszakban minősített tanúsítványon alapuló, fokozott biztonságú elektronikus aláírással vagy – a felhívásban meghatározott – azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés szolgáltatással kell hitelesíteni.

A támogatási kérelem beküldése a nyilatkozat sikeres feltöltését követően lehetséges. A kérelem beérkezését a portál a felhasználói fiókba küldött elektronikus üzenetben a felhasználónak visszaigazolja.

Az e-kohézió követelményei között szerepel, hogy a rendszerben feldolgozott, rögzített adatokat és dokumentumokat a későbbiekben is hozzáférhetővé kell tenni az ügyfél számára. A „Projektjeim” menüpontban a későbbiekben is megtekinthetők a beküldött kérelmek és azok mellékletei. A könnyebb áttekintés érdekében a kérelem teljes adattartalma a kitöltőfelületről PDF formában exportálható.

Jegyzékek

Rövidítések jegyzéke

Általános rendelet	Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete
BBA	Belső Biztonsági Alap
DJP	Digitális jólét program
EMVA	Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESB Alapok	Európai Strukturális és Beruházási Alapok
ESZA+	Európai Szociális Alap Plusz
ETE	Európai Területi Együttműködés
ETHA	Európai Tengerügyi, Halászati Alap
ETHAA	Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra Alap
EUPR	Európai uniós programok rendszere
FAIR	Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer
HAVE	Határigazgatás, vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszköz
HLG	High Level Group on Administrative Burdens
IÁA	Igazságos Átmenet Alap
IKT	információs és kommunikációs technológiák
KA	Kohéziós Alap
KÖFOP	Közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési operatív program
MKKS	Magyar közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési stratégia
MMIA	Migrációs és Integrációs Alap
MP	Magyary Zoltán közigazgatás-fejlesztési program (Magyary-program)
NDS	Nemzeti digitalizációs stratégia
PM	partnerségi megállapodás
Rendelet	272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet
Új rendelet	256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet
SCM	Standard Cost Model
VOP Plusz	Végrehajtási operatív program plusz

Ábrák jegyzéke

1. ábra: A szabályozási költségek szerkezete
2. ábra: Az adminisztratív költségek és terhek viszonyrendszere
3. ábra: A standardköltség-számítás komponensei
4. ábra: A standardköltség-számítás képletei
5. ábra: Példák standardköltség-számításra
6. ábra: Az adminisztratív terhek csökkentésének lehetséges módjai
7. ábra: Az e-kohézió aktualizált keretrendszere
8. ábra: Az e-kohézió érettségi modelljének sematikus vázlata
9. ábra: A digitális gazdaság fejlődési folyamata
10. ábra: A Digitális irányító 2030-as célkitűzései és azok 2021-es helyzete
11. ábra: A Magyar közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési stratégia beavatkozási logikája
12. ábra: A DJP stratégiai megközelítése
13. ábra: A Nemzeti digitalizációs stratégia beavatkozási területei
14. ábra: Az EPTK belépési oldala
15. ábra: Tájékoztatók és szabályzatok a regisztrációs felületen
16. ábra: A kétfaktoros autentikáció típusának megválasztása
17. ábra: Az EPTK kiemelt funkciói
18. ábra: A támogatást igénylők rögzítése
19. ábra: A támogatást igénylők rögzítése
20. ábra: A projektkezelők regisztrációja
21. ábra: Támogatáskereső alkalmazás
22. ábra: Az EPTK projektszintű kezelőfelülete
23. ábra: Az EPTK feladatkezelő felülete
24. ábra: Az e-Posta felület
25. ábra: Az EPTK fejlécének fő funkciói
26. ábra: Az EPTK dokumentumtára
27. ábra: A breadcrumb működése
28. ábra: Támogatást igénylő kiválasztása pályázat létrehozatala során
29. ábra: Támogatási kérelem mentése során jelentkező hibaüzenetek
30. ábra: A támogatási kérelmek fő menüpontjai
31. ábra: Az EPTK Dokumentumok csatolása funkciója
32. ábra: A támogatási kérelem teljes ellenőrzése

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: A felek közti interakciók tranzakciós mátrixa
2. táblázat: Az Adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programja eredményei
3. táblázat: A Deloitte-modell szintjeinek tartalma
4. táblázat: A Nemzeti digitalizációs stratégia vállalt célértékei
5. táblázat: A KÖFOP e-kohézió szempontjából releváns intézkedéseinek ismertetése
6. táblázat: Az e-kohézió építőelemeinek jelölése a dokumentumban

Szemelvények jegyzéke

1. szemelvény: Az adminisztratív költségek definíciója
2. szemelvény: Az adminisztratív terhek definíciója
3. szemelvény: A kohéziós politika célja
4. szemelvény: Az elektronikus adatcsererendszerek definíciója
5. szemelvény: Az e-kohézió megvalósítását megalapozó rendelkezések
6. szemelvény: Az elektronikus adatcsererendszerek használatának kötelezősége
7. szemelvény: Az elektronikus adatcsererendszerek funkcionális követelményei
8. szemelvény: Az egyszeri adatbekérés követelményei
9. szemelvény: Az elektronikus aláírás használatának szabályozása
10. szemelvény: Az elektronikus aláírás fogalma és típusai
11. szemelvény: Az elektronikus dokumentumok kezelési szabályai
12. szemelvény: Az elektronikus auditok, ellenőrzések és a rendszerek biztonsági követelményrendszere
13. szemelvény: Az elektronikus adatcsererendszerek információbiztonsági követelményei
14. szemelvény: Az elektronikus adatcsererendszerek adatvédelmi és titokvédelmi követelményei
15. szemelvény: Az elektronikus adatcsererendszerek használatának támogatására vonatkozó szabályok
16. szemelvény: Az elektronikus adatcsere alapvető hazai szabályai
17. szemelvény: Az üzletmenet-folytonosság hazai szabályai
18. szemelvény: Az egyszeri adatbekérés, illetve a hibás állományok kezelésének hazai szabályai
19. szemelvény: Az interoperabilitás hazai szabályai
20. szemelvény: Az e-aláírás alkalmazásának hazai szabályai
21. szemelvény: Az e-dokumentumkezelés hazai szabályai
22. szemelvény: A dokumentumok hitelességének hazai szabályai
23. szemelvény: A határidők számításának hazai szabályai
24. szemelvény: A digitális helyszíni ellenőrzés hazai szabályai
25. szemelvény: Az EU 2020 stratégia kiemelt kezdeményezései
26. szemelvény: A Magyar közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési stratégia jövőképe
27. szemelvény: A partnerségi megállapodás definíciója
28. szemelvény: A tematikus és a szakpolitikai célkitűzések
29. szemelvény: Az elektronikus adatcsererendszerek teljes körű kiépítésének akcióterületei
30. szemelvény: Az elektronikus adatcsererendszerek akcióterületein azonosított lépések

Vákát

Felhasznált irodalom

- Arendsen, Rex – Oscar Peters – Mark Hedde – Jan van Dijk: Does e-government Reduce the Administrative Burden of Businesses? An Assessment of Business-to-Government Systems Usage in the Netherlands. *Government Information Quarterly*, 31. (2014), 1. 160–169. Online: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2013.09.002>
- Bannock, Graham: *The Economics and Management of Small Business*. London, Routledge, 2005. Online: <https://doi.org/10.4324/9780203338346>
- Carter, Sara – Colin Mason – Stephen Tagg: Perceptions and Experience of Employment Regulation in UK Small Firms. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 27. (2009), 2. 263–278. Online: <https://doi.org/10.1068/c07106b>
- Hajdu Szilvia – Kondor Zsuzsanna – Kondrik Kornél – Miklós-Molnár Marianna – Nyikos Györgyi – Sóda Gabriella: *Kohéziós politika 2014–2020 – Az EU belső fejlesztés-politikája a jelen programozási időszakban*. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2017.
- Heinrich, Carolyn J.: The Bite of Administrative Burden: A Theoretical and Empirical Investigation. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 26. (2015), 3. 403–420. Online: <https://doi.org/10.1093/jopart/muv034>
- Kahn, Robert L. – Daniel Katz – Barbara Gutek: Bureaucratic encounters – An evaluation of government services. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 12. (1976), 2. 178–198. Online: <https://doi.org/10.1177/002188637601200203>
- Kitching, John – Mark Hart – Nick Wilson: Burden or benefit? Regulation as a Dynamic Influence on Small Business Performance. *International Small Business Journal*, 33. (2013), 2. 130–147. Online: <https://doi.org/10.1177/0266242613493454>
- Laposa Tamás: E-Cohesion: How to Intensify European Fund Management by Electronic Services. In Alexander Balthasar – Blaž Golob – Hendrik Hansen – König, Balázs – Müller-Török, Robert – Alexander Prosser (szerk.): *Independence Day: Time for a European Internet? – Conference Proceedings*. Wien, Austrian Computer Society, 2015. 141–153.
- Nemeslaki András: *E-közzolgáltatásfejlesztés – elméleti alapok és tudományos kutatási módszerek*. Budapest, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, 2014.
- Nyikos, Györgyi – Robert Talaga: Cohesion Policy in Transition Comparative Aspects of the Polish and Hungarian Systems of Implementation. *Comparative Law Review*, 18. (2014). 111–139. Online: <http://dx.doi.org/10.13140/2.1.4397.8880>
- Nyikos, Györgyi: *Research for REGI Committee – Financial Instruments in the 2014-20 Programming Period: First Experiences of Member States*. Brüsszel, European

- Parliament, 2016. Online: [www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573449/IPOL_STU\(2016\)573449_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573449/IPOL_STU(2016)573449_EN.pdf)
- Nyikos, Györgyi – Béres, Attila – Laposa, Tamás – Závecz, Gergő: Do Financial Instruments or Grants have a Gigger Effect on SMEs' Access to Finance? Evidence from Hungary. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 12. (2020), 5. 667–685. Online: <https://doi.org/10.1108/JEEE-09-2019-0139>
- Nyikos, Györgyi – Natalia Ermasova: Public Capital Infrastructure Management: Cases of Germany, Hungary and the USA. *International Journal of Public Administration*, 45. (2021), 12. 869–893. Online: <https://doi.org/10.1080/01900692.2021.1925910>
- Nyikos, Györgyi – Kondor, Zsuzsanna: The Hungarian Experiences with Handling Irregularities in the Use of EU Funds. *NISPACEE Journal of Public Administration and Policy*, 12. (2019), 1. 113–134. Online: <https://sciendo.com/article/10.2478/nispa-2019-0005>
- Nyikos, Györgyi – Laposa, Tamás – Béres, Attila: Micro-economic Effects of Public Funds on Enterprises in Hungary. *Regional Studies – Regional Science*, 7. (2020), 1. 346–361. Online: <https://doi.org/10.1080/21681376.2020.1805351>
- Nyikos, Györgyi – Soha, Bettina – Béres, Attila: Entrepreneurial Resilience And Firm Performance During the COVID-19 Crisis – Evidence from Hungary. *Regional Statistics*, 11. (2021), 3. 2–32. Online: [10.15196/RS110307](https://doi.org/10.15196/RS110307)
- Nyikos, Györgyi – Soós Gábor: The Hungarian Experience of Using Cohesion Policy Funds and Prospects. In Ida Musiałkowska – Piotr Idczak (szerk.): *Successes & Failures in EU Cohesion Policy – An Introduction to EU Cohesion Policy in Eastern, Central, and Southern Europe*. Varsó, Walter de Gruyter, 2020. 119–142. Online: <https://doi.org/10.1515/9788395720451>
- Marneffe, Wim – Bas van Aarle – Samantha Bielen – Kevin Poel: Administrative Simplification and Economic Growth: A Cross Country Empirical Study. *Journal of Business Administration Research*, 3. (2014), 1. 45–58. Online: <https://doi.org/10.5430/jbar.v3n1p45>
- SCM Network: *International Standard Cost Model Manual*. Brüsszel, Office for Official Publications of the European Communities, 2005. Online: <https://regulatoryreform.com/wp-content/uploads/2015/07/International-SCM-Manual.pdf>
- Új Világ Nszkft.: *EPTK Online súgó felület*, v.1.133. Online: https://help.fair.gov.hu/search_eptk
- Új Világ Nszkft.: *EPTK Támogatási kérelem kitöltő kézikönyv*, v17.47., Online: https://help.fair.gov.hu/search_eptk?

- Van den Hurk, Joey: *Standard Cost Model for Citizens – User’s Guide for Measuring Administrative Burdens for Citizens*. Hága, Ministry of the Interior and Kingdom Relations, 2008. Online: https://presidencia.gencat.cat/web/content/ambits_actuacio/millora_regulacio_normativa/simplificacio/metodologia_quantificacio/standard_cost_model_for_citizens.pdf
- Výrostová, Eva – Györgyi Nyikos: Administrative Capacity and EU Funds Management Systems Performance: The Cases of Hungary and Slovakia. *Regional Studies*, 2023. Online: <https://doi.org/10.1080/00343404.2022.2152434>

EU-s és hazai jogszabályok, rendeletek, iránymutatások

- Európai Bizottság: Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata (2012. október 26.). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012E/TXT>
- Európai Bizottság: A Bizottság 821/2014/EU végrehajtási rendelete az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazási szabályainak a program-hozzájárulások utalására és kezelésére vonatkozó részletes szabályok, a pénzügyi eszközökről szóló jelentéstétel, a műveletekkel kapcsolatos tájékoztatási és kommunikációs intézkedések technikai jellemzői, valamint az adatok rögzítésére és tárolására szolgáló rendszer tekintetében történő megállapításáról (2014. július 28.). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0821&from=EN>
- Európai Bizottság: A Bizottság 1011/2014/EU végrehajtási rendelete az 1011/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek meghatározott információk Bizottsághoz való benyújtására használt minták tekintetében való végrehajtására, valamint a kedvezményezettek és az irányító hatóságok, az igazoló hatóságok, az audithatóságok és a közreműködő szervezetek közötti információcserére vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (2014. szeptember 22.). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R1011&from=EN>
- Európai Bizottság: *A Strategic Review of Better Regulation in the European Union*. COM(2006) 689 végleges (2005. november 14.). Online: www.eumonitor.eu/9353000/1/j9vvik7mlc3gyxp/vikqhkiuloyq
- Európai Bizottság: *Action Programme for Reducing Administrative Burdens in the EU. Final Report*. COM(2021) 746 végleges (2021. december 12.). Online: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/action-programme-for-reducing-administrative-burdens-in-the-eu-final-report_dec2012_en.pdf

- Európai Bizottság: *Az adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programja az Európai Unióban*, COM(2007) 23 végleges (2007. január 24.). Online: [www.bing.com/ck/a?!&&p=cd5647f5bb480518JmltdHM9MTY4Mzc2MzlwMCZpZ3VpZD0xZTI5YmMzNi0zYmEzLTlYxOTItMDAzMylhZTUxM2EwYTlYwZjQmaW5zaWQ9NTI3NQ&ptn=3&hsh=3&fclid=1e29bc36-3ba3-6192-0033-ae513a0a60f4&psq=Az+adminisztrat%c3%adv+terhek+cs%c3%b6kkent%c3%a9s%c3%a9nek+cselekv%c3%a9si+programja+az+Eur%c3%b3pai+Uni%c3%b3ban%2c+COM\(2007\)+23+v%c3%a9gleges+\(2007.+janu%c3%a1r+24.\)&u=a1aHR0cHM6Ly9lYy5ldXJvc-GEuZXUvdHJhbnNwYXJlbnN5L2RvY3VtZW50cylyZWdpc3Rlci9hcGkvZmlsZXMvQ09NKDIwMDcpMjNfMC9kZTAwMDAwMDAwNzczNzgyPjJlbnRp-dGlvbjlmYXxzZQ&ntb=1](http://www.bing.com/ck/a?!&&p=cd5647f5bb480518JmltdHM9MTY4Mzc2MzlwMCZpZ3VpZD0xZTI5YmMzNi0zYmEzLTlYxOTItMDAzMylhZTUxM2EwYTlYwZjQmaW5zaWQ9NTI3NQ&ptn=3&hsh=3&fclid=1e29bc36-3ba3-6192-0033-ae513a0a60f4&psq=Az+adminisztrat%c3%adv+terhek+cs%c3%b6kkent%c3%a9s%c3%a9nek+cselekv%c3%a9si+programja+az+Eur%c3%b3pai+Uni%c3%b3ban%2c+COM(2007)+23+v%c3%a9gleges+(2007.+janu%c3%a1r+24.)&u=a1aHR0cHM6Ly9lYy5ldXJvc-GEuZXUvdHJhbnNwYXJlbnN5L2RvY3VtZW50cylyZWdpc3Rlci9hcGkvZmlsZXMvQ09NKDIwMDcpMjNfMC9kZTAwMDAwMDAwNzczNzgyPjJlbnRp-dGlvbjlmYXxzZQ&ntb=1)
- Európai Bizottság: *Digitális iránytű 2030-ig: a digitális évtized megvalósításának európai módja*. COM(2021) 118 végleges (2021. március 9.). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0118&from=hu>
- Európai Bizottság: *Draft opinion of the High Level Group, Administrative burden reduction; priority area Agriculture* (2009. március 5.).
- Európai Bizottság: *Draft opinion of the High Level Group, Administrative Burden Reduction; Priority Area Cohesion Policy – eCohesion Policy* (2011. szeptember 22.).
- Európai Bizottság: *eGovernance Study at EU / Member State Level – Draft Final Report by Deloitte*. Végleges (2013. augusztus 7.). Online: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5c00ab37-5131-4286-ad4b-760d303a2c9c>
- Európai Bizottság: *Egységes Digitális Piac Stratégia*. COM(2015) 192 végleges (2015. május 6.). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015DC0192>
- Európai Bizottság: *Európa 2020 – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája*. COM(2010) 2020 végleges (2010. március 3.). Online: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6a915e39-0aab-491c-8881-147ec91fe88a/language-hu/format-RDF>
- Európai Bizottság: *Európa 2020 – Európai Digitális menetrend*. COM(2010) 245 végleges (2010. május 19.). Online: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a64ba5f7-f0b6-450a-80e8-fd0ac4e03676/language-hu/format-HTML>
- Európai Bizottság: *Európa digitális jövőjének megtervezése*. Luxemburg, Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2020. Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0067>
- Európai Bizottság: *Európai adats stratégia*. COM(2020) 66 végleges (2020. február 19.). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0066&from=HU>

- Európai Bizottság: *European Interoperability Framework (EIF). Towards Interoperability for European Public Services*. Brüsszel, Európai Unió, 2011. Online: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c8d6514e-e729-45a1-81c1-ea3ee811d7a6/language-en/format-PDF/source-search>
- Európai Bizottság: *Intelligens szabályozás az Európai Unióban*. COM(2010) 543 végleges (2010. október 8.). Online: [www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2010\)0543/_com_com\(2010\)0543_hu.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2010)0543/_com_com(2010)0543_hu.pdf)
- Európai Bizottság: *Jobbszabályozás a növekedés és a munkahelyteremtés területén az Európai Unióban*. COM(2005)97 végleges (2005. március 16.). Online: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7045253a-1ea5-4267-b8d0-ff6de42f9bdd/language-hu>
- Európai Bizottság: *Minőségi jogalkotás. Helyzetfelmérés és elkötelezettségünk fenntartása*. Luxemburg, Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2019. Online: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/better-regulation-taking-stock_hu.pdf
- Európai Bizottság: *Minőségi jogalkotással javítani az eredményeken – uniós program*. COM(2015) 215 végleges (2015. május 19.). Online: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fca295f4-feca-11e4-a4c8-01aa75ed71a1/language-hu/format-PDF>
- Európai Bizottság: *Questions & Answers on e-Cohesion*. EGESIF_17-0006-00 végleges (2017. április 06.). Online: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/qa_ecohesion_en.pdf
- Európai Bizottság: *Research for REGI Committee – e-Cohesion*. Brüsszel, 2016. Online: [www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573442/IPOL_STU\(2016\)573442_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573442/IPOL_STU(2016)573442_EN.pdf) www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573442/IPOL_STU%282016%29573442_EN.pdf
- Európai Bizottság: *The High Level Group on Administrative Burdens – Cutting Red Tape in Europe – Final Report*. Végleges (2014. július 24.). Online: https://commission.europa.eu/system/files/2016-05/final-report-of-the-high-level-group_july2014_en.pdf
- Európai Bizottság: *Unió e-kormányzati cselekvési terv 2016–2020*. COM(2016) 179 végleges (2016. április 19.). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0179>
- Európai Bizottság: *Digital Economy and Society Index (DESI)*. Online: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>

- Európai Parlament és Tanács: Az Európai Parlament és a Tanács 910/2014/EU rendelete a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (2014. július 23.). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32014R0910>
- Európai Parlament és Tanács: Az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (2013. december 17.). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1303>
- Európai Parlament és Tanács: Az Európai Parlament és a Tanács 2021/1060/EU rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról (2021. június 24.). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32021R1060>
- Európai Tanács: *Ministerial Declaration on eGovernment*. Végleges (2009. november 18.). Online: https://ec.europa.eu/archives/isa/documents/official-documents/ministerial-declaration-on-egovernment-malmo_en.pdf
- Innovációs és Technológiai Minisztérium, Belügyminisztérium: *Nemzeti digitalizációs stratégia 2021–2030* (2020. június). Online: <https://2015-2019.kormany.hu/download/f/58/d1000/NDS.pdf>
- International Data Corporation: *Data Age 2025*. IDC Whitepaper, 2017. Online: www.import.io/wp-content/uploads/2017/04/Seagate-WP-DataAge2025-March-2017.pdf
- Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium: *Magyary Zoltán közigazgatás-fejlesztési program* (MP 11.0), végleges (2011. június 10.). Online: <https://2010-2014.kormany.hu/download/1/6d/40000/Magyary%20Kozigazgatas%20fejlesztesi%20Program.pdf>
- Magyarország Kormánya: 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről

- Magyarország Kormánya: 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet a 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről
- Magyarország Kormánya: *Digitális jólét program, DJP2.0. Stratégiai tanulmány* (2017. május). Online: <https://digitalisjoletprogram.hu/hu/tartalom/djp20-strategiai-tanulmany>
- Magyarország Kormánya: Magyarország partnerségi megállapodása a 2014–2020-as fejlesztési időszakra (2014. augusztus 15.). Online: www.palyazat.gov.hu/szechenyi_2020
- Magyarország Kormánya: Magyarország partnerségi megállapodásának tervezete a 2021–2027-as fejlesztési időszakra (2021. december 30.). Online: www.palyazat.gov.hu/partnersegi-megallapodas
- Miniszterelnökség: Közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési operatív program. 2014HU05M3OP001, Online: www.palyazat.gov.hu/az_europai_bizottsag_altal_elfogadott_operativ_programok_2014_20
- Miniszterelnökség: Közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési stratégia 2014–2020, (2015). Online: https://2015-2019.kormany.hu/download/8/42/40000/K%C3%B-6zigazgat%C3%A1s_feljeszt%C3%A9si_strat%C3%A9gia_.pdf
- Miniszterelnökség: Végrehajtás operatív program plusz tervezete a 2021–2027-as fejlesztési időszakra (2022. július 22.). Online: www.palyazat.gov.hu/vegrehajtás_operativ_program_plusz

Vákát

A szabályozás egyik lényeges követelménye, hogy a jogalkotás biztosítsa a szakpolitikai célok maradéktalan és megfelelő minőségű megvalósulását, de ne generáljon indokolatlan adminisztratív költségeket, terheket az érintettek számára. Az optimális költségszint elérése megfelelő módszertani előkészítést, megőrzése pedig a szabályozási környezet folyamatos aktualizálását igényli. Az optimalizáció egyik fontos eszköze az eljárási folyamatok észszerűsítése és az ügyféloldali adminisztratív terhek csökkentése, ami az Európai Unió kohéziós politikájában is kiemelt hangsúlyt kap.

A szakkönyv célja a kohéziós politika adminisztratív terheinek csökkentését célzó digitalizációs koncepció (e-kohézió) bemutatása. A mű ismerteti a koncepció stratégiai, szakpolitikai, technológiai és szabályozási környezetét, valamint a megvalósítás hazai és nemzetközi gyakorlatát.

Különösen ajánljuk e könyvet minden fejlesztéspolitikával, az igazgatási folyamatok hatékonyságával, valamint az e-közigazgatással foglalkozó és az iránt érdeklődő olvasónak.

